

SZABADSÁG

A legrégebbi és legnagyobb magyar lap - Amerikában. Megjelenik minden nap.

Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Callaga, Esti Ujság, Amerikai Hírlap, Magyar Napló, Magyar Hírmondó, California Magyar Farmer.

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

NO. 146. SZÁM

TWENTY-EIGHTH YEAR

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburg, Detroit, Szombat, 1918. Junius 22.

HUSZONNYOLOADIK ÉVFOLYAM.

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

100.000 MUNKÁS SZTRÁJKOL BÉCSBEN

Páris kiürítése.

A NÉMETEK ESETLEG BOMBÁZHATJAK A FŐVÁROST.

Az asszonynepet, gyermekeket és öregeket, valamint a betegeket el fogják szállítani Párisból. - A fővárost védő bizottság meg van győződve, hogy Páris nem eshetik az ellenség kezeibe, de nem akarják kitenni a lakosságot esetleges bombázás veszedelmének.

Páris, jun. 20. Amikor a német hadak megkezdtek offenzívát Páris ellen a marni hartereken, a fővárosban bizottság alakult a védelmi munkálatok előkészítésére és keresztyülvételére. Az offenzíva kudarca után nemcsak teljesen elszórt az aggodalom, de egyre jobban megerősödött a hit a francia főváros lakossága körében, hogy a németek soha sem lesznek képesek bevenni Páris.

Annak dacára a főváros védelmi bizottsága most mégis akként határozott, hogy a gyermekeket, az öregeket, a betegeket és a nők nagyrészt el távolítja Párisból. A bizottság határozatát annak egyik tagja Louis Puech képviselő a képviselőházban okolja meg a Ma-tin című lapban írt cikkében: - A háború folyamán már többször voltunk kellelmetlen meglepetések kitéve. Ilyen kellelmetlen meglepetés volt az is, amikor a német messzeshordó gépek megkezdtek Páris bombázását. Kétségteljesen a főváros lakosságát töltik telhetetlen magamint hasonló esetektől. Az minden kétségen felül áll, hogy az ellenség soha sem lesz képes Páris bevenni, azonban megőrizhet az a tény, hogy az ellenséges titegek bombázni kezdték a fővárost, miután sokkal kisebb a távolság jelenleg az ellenséges hadifronthoz, mint

VIKTOR EMANUEL A FRONTON.

Természetesen, Viktor Emánuel, az olasz király is meglátogatta a maga frontját. Legutóbbi igen nagy kísérettel, elment a Piave mellé, hogy tanuja legyen a katonái győzelmének.

LÁZADÁS EGY OSZTRÁK-MAGYAR HADIHAJÓN.

Római jelentés szerint egy osztrák-magyar hadihajó legénysége felzárkózott a tisztjei ellen. - A római jelentés ennek a hírek az igazolására cseh és délszláv katonák kijelentéseire hivatkozik.

Róma, junius 20. Rómában már huzamosabb ideje arról értesültek, hogy egy osztrák-magyar hadihajó lázadásba tört ki a legénység és állást foglalt a tisztjel ellen. Menekülő ausztriai cseh és délszláv katonák most megerősítették ezeket a híreket, amelyek bécsi és budapesti hivatalos körökben nagy megütközést keltettek.

A megmenekült cseh és délszláv katonák közül soknak róna van az osztrák-magyar haditengerészetnél. Az osztrák-magyar hajóhad legénységének egy tetemes számléka délszláv és tisztjeinek csak a legnagyobb erőfeszítéssel és a legzigorabb intézkedések életbevitelével sikerült a lázadást addig elfojtania. Minden nap ott kell tartani, hogy a lázadás megismétlődik, még pedig sokkal nagyobb keretben, mint ahogy az a múltban történt.

EGYENLŐ HADERŐK KÜZDENEK A NYUGATI FRONTON.

Francia katonai szakértők hétmillióra becsülik egy a szövetségeseknek, mint a németeknek a haderejét a nyugati fronton. - Clemenceau miniszterelnököt félreértették. - A német tulerő csak egy bizonyos hadvonatra szól.

Páris, jun. 20. Clemenceau lehet állapítani, hogy a német miniszterelnök nemrégiben a francia kamarában azt a kijelentést tette, hogy a német csapatok létszáma sokkal nagyobb, mint a szövetséges seregeké és a különbség akképt aránylik egymáshoz, mint öt az egyhez. A miniszterelnök kijelentése nagy meglepetést keltett egy Párisban, mint általában egész Franciaországban és azzal hozsuzu cikket foglalkoztak a lapok, valamint az képzete a beszéd és vitaközös tárgyat egy politikai körökben, mint általában mindenütt.

Henry Berenger szenátor, katonai szakértő most érdekes cikket írt a Matinban, kijelentve, hogy a miniszterelnök nyilatkozatát félreértették, mert a szövetségeseknek a hadereje a nyugati fronton teljesen egyenlő a németek haderejével. Amikor a miniszterelnök arról beszélt, hogy a német csapatok létszáma öt az egy arányban mulja felül a francia csapatokat, az a kijelentés nem az általános haderejre vonatkozott, hanem arra a frontra, amelyen akkor az offenzíva folyt.

A miniszterelnök a Soissons és Montdidier közt lezajlott támadások alkalmával tette ezt a kijelentést és a helyzet akkor tényleg úgy volt, hogy a német haderő ötszörte nagyobb volt és ennek nyomában voltak képek elfoglalni Chemin des Dames magaslatokat is. Ez tény. Azonban a kijelentés csak erre a frontra vonatkozott. Meg semmiféle célja, vagy haszna nem lett volna.

A ROMÁN KIRÁLY A BÉKÉRŐL.

Amsterdam, jun. 1. Jassyban tegnap délelőtt nyitották meg a román parlament újabb ülését. Az ülést Ferdinánd király nyitotta meg hatalmas beszéddel. E beszédben kijelentette, hogy Románia okosabban nem tehetett, minthogy elfogadja a békét, amelyet rákényszerítettek. A további küzdelmeket

SZTRÁJK ÉS FORRONGÁS BÉCSBEN.

Az osztrák fővárosban ismét leszállították a kenyéradagot.

LONDON, junius 21. - Az Exchange Telegraph Co.-nak Zürichből azt táviratozták, hogy Bécsben, a Vulcan arzenálban és a Warschalowsky-féle repülőgéptelepen mintegy 100,000 munkás sztrájkba ment. A sztrájkot forrongás kísérte mindenütt. A munkások tiltakoznak az ellen a legújabb rendelet ellen, amely a kenyéradagot ismét kisebbre szabja.

A Favoriten, Margarethen, Ottakring és Brigittenau kerületeiben véres összecsapás volt a sztrájkolók és a rendőrség között.

RADOSLAVOFF LEMONDÁSA.

Berlint nagyon meglepte a bolgár miniszterelnök lemondása.

Amsterdam, jun. 21. A Hágába érkezett hírek szerint Berlint nagyon meglepte Radoslavoff bolgár miniszterelnök lemondása. Ezek a hírek antenkik, dacára annak, hogy a német lapoknak megtiltották, hogy ilyen értelemben írjanak a dolgról.

Radoslavoff lemondása nem annyit jelent, hogy a király és a miniszterelnök között bármiféle ellentét is lett volna. Inkább azt, hogy a bolgár nép elégette meg a miniszterelnök uralmát. Tudvalevőleg a bolgár nép telt be legjobban a háborúval az osztrákok után, mondja az Amsterdamból érkezett jelentés.

Azóta, hogy Radoslavoff visszatért Bukarestből, a nép hangulata ellene fordult. Főleg azért haragudtak rája, hogy Bulgáriát végtelen nyomorúságba döntötte, anélkül, hogy Dobrudzát teljesen biztosította volna a számára.

HÍRDESSZEN A "SZABADSÁG"-BAN.

AZ AMERIKAI FRONTON MINDEN NYUGODT.

A németek béssák magukat Chateau Thierry mellett.

Az amerikai főhadiszállárol jelentik a nyugati hadszíntérről: Chateau Thierry mellett az utolsó három nap alatt az amerikai hadszíntéren meglehetősen nyugalom uralkodott.

Ez természetesen nem annyit jelent, hogy az emberek nyugodtan fekdtek és nem csináltak semmit. Csak annyit jelent, hogy a gyalogos, sem az amerikaiak, sem pedig a németek részéről nem ment át sehol se támadásba. Az utolsó három nap alatt mindkét részről csak a tüzek dologoztak. Az amerikai hadsereg olyan messzire hatolt előre, mint amennyire neki azt parancsolták s amennyire csak tehetett.

DIAZ GENERÁLIS SEREGEI TARTJÁK A FRONTOT.

A MEGÁRADT PIAVE FOLYÓ KITÜNŐ VÉDELEM.

Az olasz harctereken változatlan hévvel folynak a harcok. - Az olasz seregek a hegyvidéken hatalmas ellentállást fejtenek ki. - A Piave folyó áradása természetesen védelmi vonalat nyújt. - A monarchia hadai csak Velence irányában értek el sikereket. - Károly király buzdítja seregeit. - A nyugati front.

Az olasz fronton folyó küzdelmekbe a természet is beleszólt. A több napon át tartó esőzések annyira megdagasztották a Piave folyó vizét, hogy annak megáradt hullámai maguk is hatalmas védőtánc gyanánt szolgálnak a monarchia hadainak támadásai ellen. Azokból a hidakból, amelyek a monarchia seregei az átkelésre építettek a folyón keresztül, alig maradt meg valami, a folyó áradata a legtöbbjét elsodorta. Ez a körülmény nagy veszedelmét rejt magában, mert amíg egyrészt nem képesek új csapatokat megenni a folyón már átkelt seregek megerősítésére, másrészt megakasztja a már átkelt seregeknek védelemmel és municióval való további ellátását.

Római jelentések szerint az olasz seregek nemcsak a hegyvidéken, de a Piave mentén is mindenütt tartják hadvonalukat a monarchia seregeinek támadásaiival szemben és a monarchia hadai csak a Fossetta csatornánál értek el némi sikereket Velence irányában. A jelentések arról is megemlékeznek, hogy Károly király a fronton tartózkodik és személyesen buzdítja seregeit a támadásokban, hogy sikereket érjen el azelőtt, mielőtt kénytelen lenne a német segítséget igénybe venni.

A legutóbbi eseményekről a következő táviratok számolnak be:

Megáradt a Piave. Róma, Jun. 20. Ugy látszik, hogy a természeti erők is Olaszország segítségére jönnek. Az

A NÉMET KÖZVÉLEMÉNY A GAZDASÁGI HÁBORU MELLETT.

Az annexiót hangoztató lapok figyelmeztetik a német közvéleményt arra, hogy a katonai győzelemmel kívül gazdasági győzelemre is van szüksége Németországnak.

Hága, junius 20. A német sajtóban mindinkább előtérbe nyomul a gazdasági háború kérdése. A lapok hasábkon keresztül tárgyalnak olyan irányú kérdéseket, amelyek Németország jelenlegi gazdasági helyzetével és a háború utáni gazdasági eshetőségeivel foglalkoznak. A német sajtó szinte egyhangú figyelmezteti a német közvéleményt arra, hogy Németországnak a katonai győzelemmel kívül gazdasági győzelemre is van szüksége. Szóvá tessik azt a kérdést, hogy még a háború tartama alatt hogyan és honnan szerezzék be és szerezhetik be Németország a szükséges nyers anyagot a hogy a források szempontjából milyen módon és értelemben fog megváltozni a helyzet a háború után.

Az az amerikai hadsereg - írja a Deutsche Tagesszeitung - amely eddig a németekkel szembe került, egyáltalában nem bizonyult hathatós katonai segítségnek, mert verséget szenvedett a németektől.

A Deutsche Tagesszeitung természetesen nem említi meg azt, hogy a németek az offenzíva tartama alatt mennyit vesztettek eddig, ellenben hangoztatja azt, hogy a szövetségesek veszteségeiről az amerikai lapokban alkalmassint más hírek jelennek meg, mint az európai lapokban.

Ha Franciaország még mindig abban bízódik - írja a Deutsche Tagesszeitung - hogy az amerikai segítségnek rá nére valami praktikus eredménye lesz, akkor csak sajnálni lehet és ettől az illúziójától meg kellene fosztani.

HADÜZENET TÖRÖKORSZÁGNAK.

AMERIKA HADÜZENETE NEM FOG SOKÁIG KÉSNÍ.

Washingtoni hivatalos körökben azt hiszik, hogy az elnök rövidesen Törökországnak is megüzenni a hadiállapotot. - A hadüzenet oka az lesz, hogy a törökök megtámadták Perzsiában az amerikai konzulátust.

Washington, jun. 20. Amikor az Egyesült Államok háborúba lépett Németországgal és a monarchiával, Wilson elnök nem tartotta szükségesnek, hogy a háborús viszonyt a központi hatalmak két másik szövetségesére, Törökországra és Bulgáriára is kiterjesse. A washingtoni kormány megelégedett azonnal, hogy csupán a diplomáciai viszonyt szakította meg a két állammal. Azóta többször hangzott el a kongresszus körében az a kívánság, hogy Amerika üzenjen hadat e két államnak is, de Wilson elnök mindenképp azt válaszolta, hogy nem tartja szükségesnek azt, mert felesleges összetűzésre meg nem került sor amerikai és török, illetve bolgár csapatok között.

Most azonban olyan események történtek, amelyek valószínűleg maguk után fogják vonni azt, hogy az Egyesült Államok háborús viszonyba fog lépni Törökországgal. A külügyminisztérium ugyanis hivatalosan jelentést kapott arról, hogy Perzsiának Tabriz nevű városában török csapatok megtámadták az ottani amerikai konzulátust és a városban lévő amerikai kórházat. Az esetről,

ELSÜLYESZTETT ANGOL HAJÓ.

London, junius 20. Egy német buvárhajó kapitánya a szokottnál is kíméletlenebb módon süllyesztett el nemrégiben egy angol tengerszállító hajót. A buvárhajóról figyelmeztetés nélkül löttek az angol hajóra, mert az megállt, de nem süllyedt meg annyira, hogy elsüllyedt volna. A buvárhajóról egy tiszt három tengerész kíséretében felment az angol hadihajóra s a huszonnyle főtől és három tisztből álló személyzetét arra kényszerítette, hogy a két mentőeszközökön foglaljon helyet. Azután pedig arra, hogy az angol tengerészek német bombákkal maguk robbantsák fel a saját hajójukat. Valami élelmi szerrel látták el az angol tengerészeket a kiküldött öket a mentőeszközökön a szabad tengerre. Az angol tengerészek közül utközben négyen elpusztultak. Egy amerikai hajó szedte fel őket.

Amikor a német hadak megkezdtek offenzívát Páris ellen a marni hartereken, a fővárosban bizottság alakult a védelmi munkálatok előkészítésére és keresztyülvételére.

Amikor a német hadak megkezdtek offenzívát Páris ellen a marni hartereken, a fővárosban bizottság alakult a védelmi munkálatok előkészítésére és keresztyülvételére.

házvétel: 10 szobás 2 éves nagyon szép ház a környék legjobb helyén...
16 szobás nagyon jó a Hollon és Woodhill 100 dollárért eladó...
DÓ TÁRGYAK.
nyelvény ág. davenport...
touring kár. keveset...
butor és egy jó főző...
OKTATÁS.
Angolul.
14 éve tanítjuk az...
EVESOK.
Magyar orvos...
St. Louis, Mo.
TANÁCS.
Magyar Ügyvéd...
I. Zeiger...
EGYES.
szállítást, fuvarok...
SPROAT...
KÖNYV...
MÁNYOK...
WILSON...
MIT...
JUNK FEL...
000...
PENTENT...
ANY, INC.

NÉMET BÁNÁSMÓD A MEGHÓDÍTOTT TERÜLETEKEN.

A NÉMET HADVISELÉS 2-IK RÉSZE.

A washingtoni "Committee on Public Information" kiadványa.

(Második közlemény.)

A hadügyminiszterrel és a vallás szabad gyakorlásának jogát tisztelni kell." 52. szakasz: "Törvényhatóságokat és magánosokat csak a megszálló hadsereg számára lehet természetesen és egyéb szolgáltatásokra kötelezni és az ily szolgáltatások az ország erő- és anyagi forrásaival mindig arányban kell állni, de semmiesetre sem lehetnek olyanok, hogy a népet saját országa ellen irányuló hadműveletekben részvételre kötelezze. A szolgálatokat csak a megszálló hadsereg vagy csapattal rendelkezők elvégeztethetik és csak az eszközöket lefoglalásukat. A természetbeni szolgáltatásokat lehetőleg készpénzzel kell megfizetni, ha ez nem lehetséges, elismervényt kell adni és a fizetést — mielőlti lehetséges — eszközölni kell."

53-ik szakasz: "A megszálló hadsereg csakis készpénzzel, pénzalapokkal és piaci értékekkel bíró értékpapirokat vehet birtokba, feltéve, hogy ezek az állam kizárólagos tulajdonát képezik, lefoglalhatja továbbá az állam fegyverraktárait, szállítási eszközeit, raktárait és készleteit, általában pedig minden ingó vagyonát, ha azokat hadviselési célokra lehetne felhasználni, lefoglalhatja. Minden olyan készletet, akár szarazföldön, akár vízen vagy levegőben, mely hírek átszármaztatására vagy egyének és áruk szállítására alkalmas, kivéve, ha az ilyenekről a tengerészeti törvények külön gondoskodnak. Fegyverraktárakat és mindenfajta municiót, még akkor is el lehet kobozni, ha azok magántulajdonban vannak, de azokat vissza kell adni és értékük kártérítést kell fizetni, ha a béke helyreáll."

Németország ünnepélyesen megindozta szabályokat és a többiekét is megtartja, de mind megszegte. A német katonai hatóságok mielőlti Belgiumot megszállták, azonban pénzüntetéseket vetettek ki és lefoglalásokat eszközöltek, pedig sok nem a megszálló hadsereg érdekében szolgált. (Lásd Whitlock követ jelentését.) Kifogást azonban találtak. A német főhadiszállás vezérkara 1914. augusztus 27-iki rendeletéig szól: "A német kormányzat alá helyezett ország (Belgium) mindegyik katonai szükségletéről köteles gondoskodni, hogy Németországban könnyítsen."

Nemcsak a mentegetődések is elmaradtak és az országot nemcsak a német hadsereg, de a német ipar, kereskedelem és mezőgazdaság javára is kifosztották.

Tiltakozások a német elkobzások ellen.

Mindaz világosan káitunk külügyminisztériumunkhoz intézett alábbi jegekből.

"A belga vas- és acélgyárosok szövetségébe 1915 január 22-én tiltakozott Belgium német katonai kormányzójánál az ellen, hogy a tulajdon, a vallást, meggyőződést nem hatóság egyének a belga

Mindaz a hágal egyezmények meg végéig. A hágal egyezményenél a világ civiltizált nemzetének képviselői a háboru okozta szenvedést akarták enyhíteni, de a németek ezt is mint a többi egyezményt, haszontalan papirdarabnak tekintik. A hágal egyezmény 46-ik pontja így szól:

"A családi becületet, a családi életet, az emberek életét, a magán-kormányzójánál az ellen, hogy a tulajdon, a vallást, meggyőződést nem hatóság egyének a belga

VISELJEN Goodlow's JÓ RUHÁKAT

és takarítson meg pénzt magának olyan ruhákon, melyek jól és gondosan készültek és melyek a legkevesebb pénzzért a legtartósabb szolgálatot biztosítják Önnek.

\$15 \$20 \$25 \$30

Dacára a jelenlegi magas szövetáraknak, még ma is tudunk Önnek adni 15 dollár árban valódi gyapjú ruhákat. Ha ruhára van szüksége, nem hangszülőzhatunk eléggé azt, hogy azonnal keresse fel a mi üzletünket és válassza ki a maga ruháját. Az árak hamarosan fel fognak majd szökni.

KELLEMESEN HÜVÖS NYÁRI ÖLTÖNYÖK

Keep Kool Crasho öltönyök két drbból... \$10
Selyem Mohair öltönyök két drbból... \$15
Fehér serge és fehér flannel nadrágok... \$ 5

Nálunk állandóan nagy a forgalom.

KERESSE FEL BÄRMELYIK ÜZLETÜNKET:

Cleveland, Ohio—503-505 Prospect Avenue
Akron, Ohio—124 S. Main Street
Youngstown, Ohio—107-109 W. Federal Street

3 üzletünk van Pittsburgban, Milwaukeeban, Reading, Pa., Wilkes-Barre, Pa és Syracuse, N. Y. városokban.

S. TÓTH „MENTŐ” Patikája

3315 LORAIN AVENUE, CLEVELAND, OHIO.

gyártóteleprek ellátogatnak, ott lefoglalják a gépeket és a szereszmokat szetszedve, azokat többnyire Németországba küldik. Legtöbb esetben a jogos tulajdonosnak meg elismervényt sem adnak, úgy, hogy az, a lefoglalt szereszmok, valamint mint gépek számát, értékét és minőségét igazolni nem tudja. Január 22-ig a németek 16 millió frank (3 millió dollár) értékű gépet vittek el."

"Sőt, mi több, a berlini hadiszertárak szerződést kötött a Sonnenthal junior költi céggel, hogy szedje össze, szállítsa el és adja át a német gyárosoknak a Belgiumban lefoglalt gépeket és szereszmokat. Ugyanezen cég van megbízva azzal, hogy a szereszmok és gépeket a háboru után szállítsa vissza."

"A szerződés értelmében a Sonnenthal cég joga, sőt kötelessége a légei ágyúanyagok vezetésével együttesen a belga gyárakból kiválasztani mindaz a gépeket, melyek német hadiszerek előállítására leg alkalmasabbak és a cég ajánlhatja az ilyen gépek lefoglalását."

"A belga kormány felhatalmazással tiltakozik ezen rendszabályok ellen, mert a nyugdéli hágal szerződés 53-ik szakaszát, világosan megsértik. Az 53-ik szakasz felsorolja és megszabja az elkobozható anyagokat, de kiköti, hogy elkobozás után azokat idegen országokba szállítani nem szabad és ha azok magántulajdonban képeznek, a tulajdonjogot mindig tisztelni kell."

"A szereszmok elszállításával a gyárosok ama törekvése, hogy gyártótelepeiken bizonyos munkatevékenységet fejlessenek ki, lehetetlenné lett léve és így számos munkás létensége van kinyesztve és az éhségnek van kitéve. Az ily rendszabályok az iparnak a háboru után való helyreállítást is kiséltetik."

"A német hatóságok továbbá rendszeresen figyelmen kívül hagyják a nyugdéli hágal konvenció 52-ik szakaszának rendelkezéseit. E szakasz határozottan előírja, hogy a városokat és annak lakosait természetbeni szolgáltatások csak akkor lehet kötelezni, ha a szállítandó anyagok a megszálló hadsereg közvetlen szükségletét elégítik ki."

DR. LORENZ

Pittsburgban férfiak részére az egyedüli specialista.
644 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
Rendelő órák:
Hétfőn, szerdán, pénteken reggel 9 órától este 5 óráig.
Kedden, csütörtökön és szombaton reggel 9 órától este 8 óráig.
Vasárnap és ünnepnapokon reggel 10 órától d. u. 2 óráig.
24 ÉV ÓTA FOLYTTAT MÁR GYAKORLATOT.

LÁTOGATÁS AZ OLSZ HARCTEREKEN.

A kék ördögök és a fekete ördögök. — Az olasz asszonyok danolva művelik a földet a front mögött. — Dalukat néha elnyomja az ágyuk dőreje.

Egy amerikai haditudósító látogatást tett az olasz harctereken és a szerzett tapasztalatairól érdekes cikkben számolt be lapjának. A velencei síkság, mondja a többiek között leírásában, egyik legszebb része felső Olaszországnak. Velencétől, illetve az adriai tengertől fel a hegyvidéki mindenütt ringó kalásztengereket, virágos mezőket lehet látni és a csinos falvak között egymást érik a nyárfák közé rejtőzött nyári villák. Trevizótól felfelé egyre szebb panoráma tárul az ember elé, egyre élesebben kezdenek kibontakozni a hegyek, amelyek felett, mintegy bástyafal húzódik tova a Grappa hegység hatalmas láncolata.

Autókn gyorsan halad előre a nagyszerű utakon. Békés falvak között haladtunk el, a mezőkön asszonyok és lelkeseid dolgoztak dalolva. Az egész képmilyen volt mint egy békés eszdes vidék, csak az ágyuk távoli bombölése árulta el, hogy alig vagyunk bizonyos számú mért földnyire azoktól a harcterektől, ahol most a legvéresebb eszták folynak. Amint közelebb mentünk a fronthoz, annál hatalmasabb volt az ágyuk zajja. Itt ott már olyan községek között haladtunk tova, amelyek ket már elértek az ellenség bombák. A község teljesen üres, egy-egy ház romjai szétkösz meredeznek az ég felé. Innen kezdve már változik a kép és minden tekintet mutatja, hogy háboru dal a közelben. Az utakon csapatok masíroznak, lovasok ügetnek, ágyukat vontatnak és a muníciós és állemezési szekerek megszámlálhatatlan mennyisége kigyózik tova. Jobbról balról a mezőkön csapatok pihennek, várják a parancsot az előnyomulásra. Küldöncök vágatnak fel alá, repülőgépek állanak felszállásra készen.

Egy kicsiny községben, amely már csak néhány mértöldnyire van a harctertől hatalmas sürgős forgás van. Ez a főhadiszállás. Mint egy hangyaboly, úgy zsúfolt itt minden. Rövidesen megkapjuk az engedélyt a tovább menésre, természetesen a saját felelősségünkre és veszedélyünkre. Alig hágyunk el a községet egy mértöldnyire, egy helyen, kis nyírfá erdő közelében megszólal a vezetők:

— Ott vannak a fekete és kék ördögök.

Az erdő szélén csapatok heverésznek a föld gyepon. Sokan aludtak, mások csoportokba verődve beszélgettek, többen kártyáztak. A legérdekesebb esapata ez az olasz hadseregnek. Önkéntesekből van összehívítva. Nagyobbrészt calabriaiak, sicieliak és szardiniaiak. Két csapatra vannak osztva. Az egyik a fekete ördögök, uniformisuk is egészen fekete, a másik csapat a kék ördögök, kék uniformissal.

Az ő hivatásuk a támadás. Csak akkor használják őket, ha a legveszedelmesebb helyeken szurony támadást kell intézni az ellenség ellen. Mint a fergegteg rohanókat akkor előre az ellenséges hadállások ellen, szákas határozottan előírja, hogy a városokat és annak lakosait természetbeni szolgáltatások csak akkor lehet kötelezni, ha a szállítandó anyagok a megszálló hadsereg közvetlen szükségletét elégítik ki."

Felsorolunk néhány példát.

1. "A Belgiumban lefoglalt németeket, kancákat és heréteket több ízben nyilvános árverésre hirdették a német lapokban és a német parasztoknak megvételre ajánlották."

(Folyt. köv.)

ELADÓ DISZNÓK

Finom 8 hetes malacok ára darabonként \$10.
10 hetes drbja \$12.50
60 hetes drbja \$16.00
80 hetes drbja \$20.00
90 hetes drbja \$23.00
100 hetes drbja \$25.00

A rendelést a pénzzel együtt küldje erre a címre:

J. D. BROWN

West Graham, Va.

BÄRMELY BETEGSÉGBEN SZENVEDŐ NŐK ÉS FÉRFIAK

forduljanak bizalommal a SZENT ERZSÉBET ÉLSŐ MAGYAR GYÓGYSZERTÁRHÉZ.

Amerika legteljeskörűbb magyar patikájához, mely már 20 év óta szolgálja a szenvedő magyar honfitársait és pártján lelkiismeretességéről sok-sok ezer hálaleveli tanusodik. Ha Önnek szüksége van egy igaz, jó hatású és tanusodórs, be kellekídjön, hanem forduljon hozzánk meg ma hozzáunk. Mi teljes titoktartás mellett választunk — itt a police cím.

SZENT ERZSÉBET
ÉLSŐ MAGYAR GYÓGYSZERTÁR
913 Buckeye Rd. Cleveland, O.

A mai háborus állapotok

mellett nehéz pénzeket keresnek olyan vállalatok, melyek háborus anyagok előállításával foglalkoznak és e vállalatok részvényei a nagy osztlalékok miatt roppant magasra szöktek fel.

Nagyon valószínű azonban az, hogy e vállalatok üzeme a háboru befejeztével alább fog hágni és ezzel elmaradnak a nehéz osztlalékok is. Talán csak egy iparág van, mely háboruban úgy mint békeben egyformán virágzik, mely úgy háboruban, mint békeben megozza a tisztességes hasznokat és ez a SZÉNÁNYÁSZAT.

A Charleston Coal Mining Company

Ohio állam törvényei értelmében alakult meg azzal a céllal, hogy ezen feltétlen biztosan jövedelmező iparággal, a szénbányászattal foglalkozzék.

A vállalat igazgatósága és tisztviselői majdnem kizárólag magyar emberek. A Charleston Coal Mining Company bányája 900 akker területen van. A szeg a rendkívüli keresletnek örvendő, 5 láb magas Winifrede szén. A bánya 3 éve van működésben, modernül berendezve Charleston városától a Kanawha vasut mentén alig egy mértöldnyire.

Az alaptőkeből 62,500 dollár értékű 8%-ot kamatozó elsőbbségi részvényt a vállalat piacra bocsátja és nyilvános aláírás útján óhajta ezeket értékesíteni és pedig lehetőleg a magyarság körében darabonként 100 dollár névértéken és különös kedvezménykép minden három darab elsőbbségi részvényt egy 100 dolláros törzsrészvényt adunk teljesen ingyen.

Az elsőbbségi részvények 8%-os jövedelme a törvény értelmében biztosítva van.

Hasonló biztos és jövedelmező befektetésre hamarjában nem volt még alkalma az amerikai magyarságnak.

Aki további felvilágosítást óhajt, megkaphatja, ha magyar nyelven ír e címre:

THE CHARLESTON COAL MINING CO.

500 KANAWHA NATIONAL BANK BUILDING, CHARLESTON, W. VA.

barátai nem egy ízben mondták, hogy a flut szállítással az örültek házába, de az öreg csak mosolygott az ilyen tanácson.

VISSZAKERKEZETT SEBE-SULT AMERIKAI KATONÁK

Washington, jun. 20. Az elmúlt héten hatvanegyet beteges, megsebesült amerikai katona érkezett vissza az Egyesült Államokba a francia frontról. A beteg és megsebesült katonákat az ország különböző katonai kórházaiban helyezték el.

HA GYENGE, HA SÁPADT, HA VÉRSZEGÉNY, HA NINCIS ÉTVÁGYA

az egyedüli biztos hatás szer a

VIN-KO VASAS GYÓGYBOR

mely rövid idő alatt jó erőt, jó étvágyat és jó egészséget szerez minden használójának. — Egy üveg

Vin-Ko Vasas Gyógybor ára 1 dollár. Ha az eredeti VIN-KO ott nem kapható, küldjön be egy dollárt egy üveget vagy 5 dollárt 6 üveget erre a címre:

Royal Mfg. Co., Duquesne, Pa

THE COSMOPOLITAN SAVINGS & LOAN CO.

8915 BUCKEYE ROAD CLEVELAND, O.

TISZTVISELŐK:

C. W. Ehrke, elnök
Andrew Soros, alelnök
James J. Daly, alelnök

W. B. Wadhams, titkár
John F. Dell, pénztárnok
H. E. Varga, jogtanácsos

IGAZGATÓSÁG:

E. G. Barbul
Frank Boldizsár
James J. Daly
John F. Dell
C. W. Ehrke
John Maruna
Wm. A. Nunn

Paul Pecsók
E. Propper
Ben Schwartz
Andrew Sörös
H. E. Varga
F. B. Wadhams
Michael Zola

5% kamatot fizetünk takarékbetétek után.

LENNI.

anya egyik az ország ott, hogy a rajnak any azt csakis az egész. Eldrelátó, ban vannak delete nem esztendőre. A jövő a kalap, ke viselnek. A szükség-an vásárol-néhányosak

gyázzon a Jöjjen el ron juthat

ALASZTÁK!

\$2.00
\$7.00
\$89c
\$89c
\$7.00

ED

man Road

nyat adunk! Szaszadjuk!

Almásfűszeg gyűjtésére és gyűjtésére a VASBOR. A postán \$1.10-ért Patika. Cor. W. 26 Street, Cleveland, O.

UN MIKSA

FOCORVOS
Pittsburgban 2800-E. W. Rd., Cleveland, Ohio, tel. 10-10-10.

Prospect PAINTING CO.
Képek és Prospektion. Képek és Prospektion. Képek és Prospektion. Képek és Prospektion.

Központ 3762-W
del:

bert

11
Cleveland, Ohio.

LOAN CO.

rától este fél
társaságait,
tisztelttel

Loan Co.
EHRKE,
elnök.

144-45

145-147

REGÉNY.

A primadonna.

IRTA: GARAI FERENC.

(33-ik folytatás.)

Ugyan ugyan, Andriškám, hát annyira hátra vagy még a kortól. Látszik, hogy a lovak és megrontó barátindón kívül nem foglalkoztál egyébbel.

Kacsánának rajta az emberek, ha társaságban mondanál ilyet.

Nemesi előnév, cím, rang, mind számáraságok öregeim, régi kacsánnyok, melyek a muzemumba kerültek.

A csengő érc, a világot kormányzó arany, ez minden, az a te bankarod leánya akár bármi is lehet.

Lehet, lehet, mert sajnos most a bárói címet is pénzért osztogatják, de igazán vérből nemes ifjú nem veheti el feleségül a zsidó bankár leányát, akinek atyjáról azt sem tudhatja az ember, hogy milyen utomdión szerezte a millióit. Mert hogy tisztességes uton nem szerezte, az bizonyos.

Olyan nagy vagyonot nem lehet becsületes munkával megszerezni. Nem lehet...

Ej, dehogyan nem lehet, egyszerűen üzlet, vállalkozás, spekuláció, fűszerre szerencsével, meg leleményességgel busás megtermi a gyümölcsöt.

Hány olyan embert ismerek, aki sohasem tért le a tisztesség utjáról s mégis meggazdagodott. Lehetőség, hogy a te Jakobson Salamonod is azok közül való. Nem szabad mindjárt rosszat gondolni, nem, akiket nem ismerünk.

Csnyolódol barátom. Talán csak nem akarod ezzel azt mondani, hogy én rokonoknál jobbek vagyok Jakobson Salamonnál?

Dehogyan nem, — szót nevetve Jeszenszky — igenis azt mondtam, sőt szerencsés embernek tartanálak, ha a Jakobson Salamon veje lehetnél.

Ne beszéljünk erről többet. Eszem ágában sincsen eladni magamat.

Azt a leányt, nem ismerem, nem szeretem meg, aztán külvilágban is, nincsen szándékomban megismerni. Elhagyom ezt az országot s más világrészt megyek, ahol talán új élet kezdhető, s ha sikerül, a te előírásod szerint rendezem meg az életemet, — vagy semmit, vagy igen sokat fogsz hallani rólam. Ügyeimert rendbe hozom s még a jövő héten elutazom.

Hova szándékozol utazni, ha szabad kérdeznem?

Messzire innen, oda, ahol nem ismer senki, ahol nem tudják, hogy kinek a fia vagyok, ahol először kezdekem az életet s okosabban folytathatom, mint itthon folytattam.

És ha nem sikerül?

Akkor golyót röpítek az agyamba, vagy feleségül veszem a Jakobson Salamon leányát.

Csak hogy akkor már késő lehet. A Jakobsonok leányai nem szoktak várnivalakire. Akkor sokan várakoznak, ver-

sengenek érettek s attól félek, hogy egy sem marad a te számodra. Mire te visszatérsz hozzájuk, mindegyikből egy-egy báróné vagy nemesi előnévvel bíró gentri felesége lesz.

Majd meglátjuk...

XVI.

Három esztendő múlt el azóta, hogy Jeszenszky Dénes elhagyta Bottlik Andrásnak kis butorozott szobáját. Ez idő óta hirt nem hallott barátjáról, mindössze annyit tudott meg a lakásadónójától, hogy Bottlik kiülföldre utazott. Ez a hír megnyugtatta Jeszenszkyt, aki egyre attól félt, hogy Bottlik öngyilkosságot követ majd el.

Ez alatt az idő alatt Piroksa dícsőségének fényugrában sültek ki. A főváros színházlátogató közönsége körülrajongta a gedvenc primadonnáját, aki az utóbbi két esztendő alatt annyira elbizakodott volt, hogy nagyon gyakran előadás előtt egy órával jelentett beteget. Az igazgató kénytelen volt túrni Piroksa szeszélyét, mert a közönség nagy része csakis az ő kedvéért járt a színházba. Az aranyfűsűs szerelmes volt belé, az öreg urak valóságos bomlottak utána. Egyesek egész vagyonukat áldozták fel érte, Piroksa pedig már lenézte a bankárokat és polgári milliomosokat s csak a főrangú osztályból válogatta ki baátait.

Egy reggel azonban nagy meglepetés érte a színházlátogató közönséget, különösen Tihanyi Piroksa tisztelőit és hódolóit. A napilapok nagy színházi botrányról szóáltak be: A főváros kedvelt primadonnáját egyszerűen kifutyták, sőt akadtak olyan vakmerő emberek is, akik záptojással dobálták meg az órákkal azelőtt még ünneplott primadonnát.

Senki sem értette meg a botrány okának tulajdonképeni magyarázatát.

Hissen ma még szebb volt s jobban játszott, mint azelőtt — mondották azok, akik szem és fülszáron voltak a csunya botránynak. Mások viszont azon a véleményen voltak, hogy a kisasszony teljesen berekedt a ugyénekelt, mint egy kis kezdő színővendék.

Valaki megbabonázta, — sopánkodtak a hódolói — hiszen egy napról a másikig nem változhat meg ennyire egy primadonnának a hangja.

Az igazság pedig az volt, hogy Tihanyi Piroksa a botrányon estén épen olyan jól vagy rosszul énekel, mint azelőtt.

A mint Piroksa a színpadra lépett, a színház minden részéből, tehát úgy a páholyokból, mint a karzatról és földszintről, fűlsiketítő zaj hallatszott, majd hirtelen, szinte vezényszóra fűtyűlni kezdtek, miközben néhány záptojás rept a színpadon remegő primadonna felé.

(Folyt. köv.)

Kitünő gyomor gyógyszer.

Gyomorbetegségeknek oly gyógyszerre van szükség, mely nemcsak az egész szervezetet erősíti, hanem szabályozza az egész emésztő rendszert. Különösen öreg embereknek van szükségük az ily frissítőre. Ha nincs étvágya, ha székrekedése van, ha nyelve le van rakodva, ha rossz szája van, vagy emésztési zavartól szenved, akkor a

Severa-féle Gyomor Keserő

(Severa's Stomach Bitters) kitünően fogja segíteni. Hamarosan jobban fogja magát érezni, étvágya jobb lesz, a székrekedés elmúlik, az emésztési zavarok elháríthatnak és a teljes emésztő rendszer erősödik. Különösen ajánlatos öreg és gyenge emberek és lábadozók részére, mint enyhe hashajtó és üdítő.

Még egészséges emberek is vegyéknek időről-időre be egy adagot ebből az üdítőből. Éves előzetesen. Kapható minden gyógyszerárban. Árja 75 cent és 1.50. Ha gyógyszeresnek nem volna rátkarón, kérje meg, hogy rendelje meg részére. Ha nem akarja ezt megtenni, magunk küldünk az érdeklődőknek példét.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA

Apró hirdetések.

(Folyt. a 8-ik oldalról.)

ELADÓ FARMOK.

OLCSÓ FARM. Bevétel 15 akeros farmot, szarvasmarhák, vetésel és gazdasági szerzőkkel. Árja \$1300. Házrész is elcsérem. Bővebbet a tulajdonosnál: J. H. R. F. D. I. Glenfield, N. Y. 142-46

ELADÓ HÁZAK.

1 modern tégl épület, 2 üzem, 12 szoba és fürdő. \$1300 reitelt hoz havonta és förtészetlen lehet 65 dollár havonta, becserelem 1-2 családhoz házárt vagy eladom. \$1500 készpénz és bevezet second mortgage. Érdeklődni: Szilvási Silvester, 8707 Buckeye Road, Cleveland, O. 146-48

Akar egy szép házat venni a tulajdonostól és pénzt megfizetni? Gyűnk nélkül olcsóbban kaphatja a tulajdonostól. Egy lottót is elfogadok. P. K. 2805 E. 116-ik utca, Cleveland, O. 146-8

Akar egy szép modern 2 családos házat venni és pénzt fizetni? Jöjjön nézze meg. A tulajdonostól olcsóbban kaphatja, esetleg egy lottót is bevezet. Kérésesen fel. Cim: 2835 E. 119 Buckeye sark, Cleveland, O. 141. V. 142. 46. 47. V.

A West 48 Str. 1961 két családos ház, 6 szoba, fürdő, fűtő, 6 szoba, fürdő lent, pince, kamara, nagy jó jutányos áron eladó. Bővebbet a tulajdonosnál. Antal Kava 2901 Bridge Ave., Cleveland, O. 146. 7. V. 148-50

600 dollár lefizetéssel vehet egy öt szobás házat közel a West 25-ik utcához. Van egy pár két családos házunk, nagy szoba és fürdővel fenn és lenn.

SMIK & KORIN 5604 Clark Ave., Cleveland, O. Telefon Lorain 769-L. 146. 47. V

A West 18. Str. 2627, szám alatti ház 2200 dollárért eladó. Van benne 5 szoba, padlás, gáz, víz, closet bent. Jó tégl pince az egész ház alatt. \$2800 eladó, kis fizetés, 850 reitelt hoz havonta. Bece 3815 Lorain Ave., Cleveland, O. 142. 46. V.

6 szoba fürdővel bíró ház Medina Aven jó telken eladó. Villanyvízfűtés, furnace, toilet és fűtés. Kérésesen fel: 1230 East 106-ik utca, Cleveland, Ohio. Telefon Garfield 9338. 144-46

W. 41. Str. a Lorain Ave. mellett 2 ház 1 loton 5 családunk \$65 reitelt hoz. \$2800 eladó, \$900 lefizetés. A főbbet a rent fizeti és ön ingyen lakik.

4 családos igen jó és szép ház a Bridge avenuen, közel a Market-házhoz. \$4800 eladó, kis fizetés, 850 reitelt hoz havonta. Bece 3815 Lorain Ave., Cleveland, O. 143-47. V.

2 családos ház a Lockyer Aven közel a 79-ik utcához, felül 5, alul 6 szobával nagy loton áll. Mindent beruházással eladó. Árja \$6500. Tudakozódhat e címen 1230 East 106-ik utca. Telefon Garfield 9338 Cleveland, Ohio. 144-46

ELADÓ TÁRGYAK.

Egy új egy, egy gázos sparhelt, egy nagyobb és egy kisebb asztali eladó. 2813 E. 87 Str., Cleveland, O. 146

Egy 1 személyes ágy, davenport és egy Victor gramofon jutányosan eladó. 1931 Hunt Str., Cleveland, O. 145-7

Egy szoba butor és egy jó főző gázkályha eladó. 10601 Rosehill Ave. Opetairs, Cleveland, O. 144-46

OETATÁS.

Tanuljon Angolul. Több, mint 14 éve tanítjuk az angol nyelvet levélleg sikeresen. Tandíj két dollár havonta. Kérjen 40 oldalas felvilágosító könyvcékét ingyen küldjük. Cím: Mándel Sándor, 61 Ave., A. New York. All

ORVOSOK.

Dr. Backy Gyula. Magyar orvos. Kiszta járó beteges betegeknek. 381 E. Broadway. St. Louis, Mo.

CLEVELAND LEGREGIBB BUTORÁRUHAZA. Szerezze be részletfizetésre butorait és a megtakarított pénzen vegyen takarékosági bélyeget. Ezzel tartozik házának és hazájának.

HÁROM SZOBA BERENDEZÉS \$74.65 NÉGY SZOBA BERENDEZÉS \$196.75. Teljes berendezések saját feltételei mellett.

INGYEN. Ez a csinos edénykészlet kék és arany szegéllyel teljesen ingyen minden \$75.00 vagy nagyobb bevásárlásnál. Ez az erős, jól készült ruhafogas arany vagy páccolt tölgyből ingyen kapható min \$50.00 vagy nagyobb bevásárlásnál.

Rézagy \$11.98. EBÉDLŐ ASZTAL \$12 és feljebb. GYERMEKKOCSIK \$14.98 és feljebb. Teljes raktár brüsszeli szőnyegekbe \$19.75 és feljebb.

GÁZKÁLYHÁK \$21.50 és feljebb. Tömör tölgy ruhaszekrények \$6.98. Három darabból álló Davenport készlet \$19.75 és feljebb.

COYNE'S 2263-57 ONTARIO STREET. 2265 ONTARIO-ST. Eppen szemben a Wheeling & Lake Erie Depotnak ÜGYELJEN A HÁZSZAMRA: 2265 CLEVELAND LEGREGIBB BUTORÁRUHAZA NYITVA SZOMBAT ESTE KIÉNC ÓRÁIG.

MINDIG A LEGJOBBAT A LEGOLCSÓBBAN. Mária Renaud kétségbe volt esve, hanem hát ezer frank vagyontól meg szivesen válik meg az ember jólyankor, mikor a legutolsó melag ebéd emléke már csak úgy él a lelkében, mint valami szép álom. Marius Renaud elhatározta, hogy küzdeni fog az ezer frankjért. Volt neki egy jóbarátja, Lucien Mathernek hívták és épp en olyan ágról szakadt, de gény firma volt, mint ő, de legalább nem volt olyan élhetetlen. Lucien Mathernek volt öszekötötési, s ha nem tarthatott ily versenytárlót meg fogatokat, de valami harapni valótja mégis csak akadt minden napra ezeknek a relációknak révén. Ennek a barátjának mondta el Marius Renaud a baját, aki mindjárt ki is jelentette neki, hogy az eset nehéz, de száz frank provízió fejében összehozza őt egy emberrel, aki megszabadítja őt az ezerrfrankostól. Az üzletet megkötötték és a jó barát összehozta Renaudot egy kertészszel. A kertész meghallgatta az ügyet és a végén kijelentette, hogy soha jobbkor nem fordulhattak volna hozzá. A lakástól nem messze ugyanis napok óta egy lovat kinyalnak eladásra, amit ő nagyon szeretne megvásárolni, de nincs pénze hozzá. Ha tehát a ló az övé maradhat, akkor vállalkozik rá, hogy az ezerrfrankossal fizesse ki Renaud ebbe is belement, — gondolta, hogy neki is csak marad valami a végén. A kertész megvette a lovat háromszáz frankért, száz frank juttat Mathernek, az összesen négyszáz frank, maradt tehát még hatszáz frank az ezerről. Renaudnak, amit meg is kapott szerencsésen őt és tíz frankos darabokban. Renaud boldogan sietett haza, a boldogsága azonban nem tartott sokáig. Másnap a rendőrség emberei jártak a kertészszél a ló miatt, amelyikről véletlenül kiderült, hogy lopott jószág és a törvény nevében el akarták venni tőle; a kertész azonban tiltakozott, megiepte a harag és dühében elszökte magát az ezerrfrankost illetőleg. A rendőrök erre firtatni kezdték a dolgot és a vége az lett, hogy a kertész ügyetlensége folytán a szegény Renaud hívőrsre került. Mikor bezárult a háta mögött a vasajtó, megvakarta a fejét keltetlenül. Rossz kedve azonban csak egy pillanattig tartott, mert mindjárt utána elégűlten mondta, kénytelenesen végignyújtóva a kepmény fapadon: — Legalább egyszer jóllaktam belőle...

Olvassa el az alábbi hirdetést. Ha gyermeke sir és nem szlik, ha hasa fáj van, vegyen a sztorban 35c-ért Mfg. Company OMKO-T. Ha ott küldjön be egy árá bélyeget egy árá, Duquesne, Pa. MAGYAR ORVOS REENWALD, magyar orvos. Rendel d. u. 4. 1. 9-ig. Vasárnap d. 1572 North Halsted leten, North Avenue 3. III. kps. KÉZBEÍRÓ SZJEGYZŐ. CEZARY AND Notary Public. Könyvelések behatás. 25. 21st. és balást biz. munkákban előforduló esetekben. Diákonmal hat hónap. Z. ARMIN. Granite City, Ill. 101. 122-R. COMPANY. Am alól új helyit. burgh, Pa. 140. 46. 52. katolikus kaphatók. 10 cent 20 cent 30 cent engedmény. engedmény. BETH ARMOY, N. J. végo. lehet red. SOCIATION. YELEM! kaphatók vagy linkbe. Logan gózik. T SZTRAJK. mi egy kárty. 2-3 tonnáig. 3000 kőszékelyek. k. mely egyike nak. Ebben a. Bőjön azonnal, az iródkámban, lven kap rész. SOCIATION.

ISZÁKOSSÁG A CSALÁDI TÖZEHÉLY FELDULÓJA. ASSZONYOK! Ha frjétek az alkohol hatás alatt durva, goromba, nem szenvedetek to vább. Gyógyítható az iszákosság. Hozzászokt meg az ANTIBETIN. VÖRÖS KERESZT ELSŐ MAGYAR GYÓGYSZERTÁRBAN CLEVELAND, OHIO. 3001 BUCKEYE ROAD.

ERTESTÉS. Ertsítjük a Divernon, Ill. Auburn, Ill., Springfield, Ill., Powney, Ill., Bulphead, Ill., Kincaid, Ill., Virenden, Ill., Thair, Ill., With, Ill., és Taylorville, Ill. magyarok, hogy lapunk otani képviselével Labancs Miklós urat bíztuk meg, ki jossziva van ott előfizetése és hirdetések felvételére és jogvédelem nyújtására. Kérjük a magyarországi szives támogatását részére nehéz munkájában. 144-50. DETROITI MAGYAR FŐORVOS. Dr. Gáldonyi Miklós. 2196 West Jefferson Ave. (Aboant épületben) Lakás: 2207 West Jefferson Ave. DETROIT, MICH. Rendelési órák: 10-3-ig, 7-8-ig. TELÉFON: 1131. Irodá: Cedar 207. Lakás: Cedar 1122.

KIS HIRDETESEK.

Keresetek, ellátást nyerek, vagy keresni... Keresetek, ellátást nyerek, vagy keresni...

MUNKÁT NYER - FÉRFI.

Két fél azonnal munkát nyerhet Klein restauránthoz...

50 MAGYAR MUNKÁST

keresünk mill rumunkba, szállításhoz, külső munkára és beadstrippinghez...

PHILADELPHIA RUBBER WORKS CO.

123 Bartges Street, Akron, O.

CSAK POLGÁROK JELENTKEZZENEK.

Heaterek és Hot segítők

Millwright MUNKÁSOK

kerestetnek jó fizetés mellett 8 órai munkára.

HYDRAULIC PRESSED STEEL CO.

3152 E. 61-ik utca Cleveland, O.

Felvétetik egy megbízható, rendszeres ember szalonba...

NAGY GYANÚS keres megbízhatókat, akik inkeret, alsónemű, háziartak...

Módlisokat keresünk kovácsok vas-munkára...

Borbélyi állandó munkára heti \$18.00 60¢ 26 felül...

Egy gyakorlott főzést és szorgalmas szobát...

Automatic Operatorok és Set-Up munkások

kerestetnek dolgozni az YESULT ÁLLAMOK RÉSZÉRE.

ÉJJELEK ÉS NAPPALEK. Tuhidőért másfélszeres fizetés.

THE ATLAS BOLT & SCREW CO.

1100 IVANHOE ROAD Vegye a St. Clair karrét East Clevelandba.

CSAK POLGÁROK JELENTKEZZENEK.

Szegecselők Buckerup munkás

Szegtüzesítők kormány munkára

felvételnek jó fizetés mellett.

HYDRAULIC PRESSED STEEL CO.

3152 E. 61-ik utca Cleveland, O.

Munkát nyerhet mintegy 50 magyar bányafizetessel.

Greenwich Mines Garm, Cambria County, Pennsylvania.

128-153

Pálisolók Csomagoló Munkások

Trukkosok kormány munkára jó fizetés mellett felvételnek.

THE ELYRIA IRON & STEEL CO.

232 E. 131-ik utca Cleveland, O.

MUNKÁSOKAT keresünk

kerestetnek a munká felvételi hivatalban

TEMLAR MOTORS CORPORATION

Madison Avenue, Lakewood, Ohio

Vegye a Madison karrét Halstead Streetig és menjen délre a telepre.

EMBÉREKET KERESÜNK

éjjeli munkára vasszerkezetekhez.

FITTELŐK, SZEGECSELŐK, BUCKER-UP MUNKÁSOK,

HEATEREK, OÉLŐ-ÉS PUNCHKEZELŐK

állami munkára jó fizetés mellett.

REPUBLIC STRUCTURAL IRON WORKS CO.

1270 East 53-ik utca, Cleveland, O.

Keresek egy jó szobát állandó munkára, jó fizetéssel.

Egy idősebb főzést étel ember könnyebb munkára restauránthoz...

MUNKÁT NYER - NŐ.

Magyarul irni tudó leány felvétetik a Szabadság West oldalán...

Szakácsnő keresek és egy leányt második kéznek...

Külön bejárta butorozott szoba intelligens fiatal ember részére...

Külön bejárta butorozott szoba villanyvilágítás és fűtőhasználat...

Két butorozott szoba fűtődél, villanyvilágítás, két vagy három...

Magyar leány vagy öz. gyerekeknek...

Magyar leány vagy öz. gyerekeknek...

SZENBANYÁSZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

Erdősérint is több száz magyar embert alkalmazzunk...

Operátorokat keressünk női ruhákhoz...

Leányt keresek könnyű, általában házi munkára...

Operátorokat keressünk női ruhákhoz...

Leányt keresek egy 3 tagból álló családnak...

Asszonyokat keressünk válogatott asztalos munkákhoz...

Keresek géprónót, aki tökéletesen bírja az angol és magyar nyelvet...

Egy idősebb leány vagy asszony taurantba jó fizetés mellett...

Házasszonyt keresek egy görög katolikus magános lelkész...

Leányt keresek egy 3 tagból álló családnak...

Asszonyokat keressünk válogatott asztalos munkákhoz...

Keresek géprónót, aki tökéletesen bírja az angol és magyar nyelvet...

Egy idősebb leány vagy asszony taurantba jó fizetés mellett...

Házasszonyt keresek egy görög katolikus magános lelkész...

Leányt keresek egy 3 tagból álló családnak...

Asszonyokat keressünk válogatott asztalos munkákhoz...

Keresek géprónót, aki tökéletesen bírja az angol és magyar nyelvet...

Egy idősebb leány vagy asszony taurantba jó fizetés mellett...

Házasszonyt keresek egy görög katolikus magános lelkész...

Leányt keresek egy 3 tagból álló családnak...

Asszonyokat keressünk válogatott asztalos munkákhoz...

Keresek géprónót, aki tökéletesen bírja az angol és magyar nyelvet...

Egy idősebb leány vagy asszony taurantba jó fizetés mellett...

Házasszonyt keresek egy görög katolikus magános lelkész...

Leányt keresek egy 3 tagból álló családnak...

Asszonyokat keressünk válogatott asztalos munkákhoz...

Keresek géprónót, aki tökéletesen bírja az angol és magyar nyelvet...

Egy idősebb leány vagy asszony taurantba jó fizetés mellett...

Házasszonyt keresek egy görög katolikus magános lelkész...

Leányt keresek egy 3 tagból álló családnak...

Asszonyokat keressünk válogatott asztalos munkákhoz...

Keresek géprónót, aki tökéletesen bírja az angol és magyar nyelvet...

Egy idősebb leány vagy asszony taurantba jó fizetés mellett...

Házasszonyt keresek egy görög katolikus magános lelkész...

ISKOLÁKBAN GRADUÁLT LEÁNYOKAT KERESÜNK

Iskolákban graduált leányokat keressünk nappali és esti tanfolyamainkban...

Leányt keresek könnyű, általában házi munkára...

Operátorokat keressünk női ruhákhoz...

Leányt keresek egy 3 tagból álló családnak...

Asszonyokat keressünk válogatott asztalos munkákhoz...

Keresek géprónót, aki tökéletesen bírja az angol és magyar nyelvet...

Egy idősebb leány vagy asszony taurantba jó fizetés mellett...

Házasszonyt keresek egy görög katolikus magános lelkész...

Leányt keresek egy 3 tagból álló családnak...

Asszonyokat keressünk válogatott asztalos munkákhoz...

Keresek géprónót, aki tökéletesen bírja az angol és magyar nyelvet...

Egy idősebb leány vagy asszony taurantba jó fizetés mellett...

Házasszonyt keresek egy görög katolikus magános lelkész...

Leányt keresek egy 3 tagból álló családnak...

Asszonyokat keressünk válogatott asztalos munkákhoz...

Keresek géprónót, aki tökéletesen bírja az angol és magyar nyelvet...

Egy idősebb leány vagy asszony taurantba jó fizetés mellett...

Házasszonyt keresek egy görög katolikus magános lelkész...

Leányt keresek egy 3 tagból álló családnak...

Asszonyokat keressünk válogatott asztalos munkákhoz...

Keresek géprónót, aki tökéletesen bírja az angol és magyar nyelvet...

Egy idősebb leány vagy asszony taurantba jó fizetés mellett...

Házasszonyt keresek egy görög katolikus magános lelkész...

Leányt keresek egy 3 tagból álló családnak...

Asszonyokat keressünk válogatott asztalos munkákhoz...

Keresek géprónót, aki tökéletesen bírja az angol és magyar nyelvet...

Egy idősebb leány vagy asszony taurantba jó fizetés mellett...

Házasszonyt keresek egy görög katolikus magános lelkész...

Leányt keresek egy 3 tagból álló családnak...

Asszonyokat keressünk válogatott asztalos munkákhoz...

Keresek géprónót, aki tökéletesen bírja az angol és magyar nyelvet...

Egy idősebb leány vagy asszony taurantba jó fizetés mellett...

Házasszonyt keresek egy görög katolikus magános lelkész...

Leányt keresek egy 3 tagból álló családnak...

Butorozott szobák kiadóik

Butorozott szobák kiadóik. E. 82 Str. hátulról ház az udvarban...

Két szoba és konyha, padlás, pantry és ruha szekrény...

Két kisebb szoba és konyha, padlás, víz, vízvezeték...

Egy 4 szobás lakás upstairson gaz, víz, villany, toilet...

Három szobás lakások pince és padlással...

ELLÁTÁS NYER. Egy külön bejárta butorozott szoba villany és fűtődél...

Rendes emberek teljes ellátást kaphatnak...

Nyvatuloknak szép farman szobák hett 3 dollárért...

Kisebbségi lakás kerestetik...

Két fiú egy alkalmas butorozott szobát keres...

Család Nyalkát keresek...

Kereset János, Székelyudvarhely megye...

Törvényesen elvált 38 éves ember...

Kovács István, Székelyudvarhely megye...

Kovács László, Ungváry megye...

Kovács István, Székelyudvarhely megye...

Zabos Pál bismegyei jobarántos...

Felkereszt apátvalva Cs. M. illetőségű...

Kereset Tuskás Lajos és John Szabó...

KOVÁCS LAJOS Heöcsaba, Borsodmegye ill. földim címét szerzem...

Keresem Vissza György román alkü honfitársam...

Kovács László, Ungváry megye...

Keresem Vissza György román alkü honfitársam...

Kovács László, Ungváry megye...

Keresem Vissza György román alkü honfitársam...

Kovács László, Ungváry megye...

Keresem Vissza György román alkü honfitársam...

Kovács László, Ungváry megye...

Keresem Vissza György román alkü honfitársam...

Kovács László, Ungváry megye...

Keresem Vissza György román alkü honfitársam...

Kovács László, Ungváry megye...

Keresem Vissza György román alkü honfitársam...

Kovács László, Ungváry megye...

Keresem Udvari Mátyas sógort

Keresem Udvari Mátyas sógort. Veszprémmegye, járdi illetőségű...

Keresem Konec Endre Szatmár megye...

Keresem Megyesi Lajos Vas megye...

Keresem Paul Márton, Tránsz illetőségű...

Keresem Grosz Biriz, Szatmár megye...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

BALAZS ISTVÁN Borsodmegye sajtóügyi illetőségű testvérbátyámat keresem

BALAZS ISTVÁN Borsodmegye sajtóügyi illetőségű testvérbátyámat keresem...

Szabó István Székelyudvarhely megye...

24 éves csinos fiatal ember...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

Közpörkö garmetelnek özvegy ember...

25 éves fiatal ember tanult gépész...

Philadelphiat levélét megkaptam...

ELADÓ. Jó forgalmu, a város egyik legjelentősebb helyén

ELADÓ. Jó forgalmu, a város egyik legjelentősebb helyén...

Vendéglőmet, mely naponta negyven dollár forgalmat...

Egy jó forgalmu candy szivar és ice-cream üzlet...

Bérbéradó az 512. South Scott Str. South Bend, Ind.

2 üdült helyiség kiadó 2630-2632 Woodhill Roadon...

Buckeye Realty Co. 1815 Buckeye Rd.

ELADÓ ÜZLETEK. Jó forgalmu fűszerüzlet...

Egy jó forgalmu candy szivar és ice-cream üzlet...

Vendéglő Chicago legnagyobb szerződésének...

Egy nagy jó forgalmu candy szivar és ice-cream üzlet...

ELADÓ ÜZLET. Borbélyi és Poolroom a város egyik legjelentősebb helyén...

ELADÓ ÜZLET. Borbélyi és Poolroom a város egyik legjelentősebb helyén...

ELADÓ ÜZLET. Borbélyi és Poolroom a város egyik legjelentősebb helyén...

ELADÓ ÜZLET. Borbélyi és Poolroom a város egyik legjelentősebb helyén...

ELADÓ ÜZLET. Borbélyi és Poolroom a város egyik legjelentősebb helyén...

ELADÓ ÜZLET. Borbélyi és Poolroom a város egyik legjelentősebb helyén...

ELADÓ ÜZLET. Borbélyi és Poolroom a város egyik legjelentősebb helyén...

ELADÓ ÜZLET. Borbélyi és Poolroom a város egyik legjelentősebb helyén...

ELADÓ ÜZLET. Borbélyi és Poolroom a város egyik legjelentősebb helyén...

XXVIII. évfolyam.

1918 Junius 22.

A SZABADSÁG
INGYEN
MELLEKLETE

VASÁRNAP

MEGJELNIK
MINDEN
HÉTEN

New-Foundland zátonyain.

HÓNAPRÓL-HÓNAPRA a zátonyokon horgonyoztunk s tőkehalra halásztunk. Nyár-tél váltakoztak s mi egyre csak azon egy helyen veszteltünk, kint a nyílt tengeren. két földrésznék, Európának és Amerikának határán. Évente négyszer-öt-ször fölhajóztunk Miquelonig, hogy eladjuk a zsákmányt s élelmiszert vegyünk. Azután ismét kivitorlázunk a tengerre, újra horgonyt vetettünk a régi helyen, halásztunk s megint visszahajóztunk Miquelonba adni — venni. Én soha sem szálltam partra Miquelonban sem. Miért is szálltam volna ki? Embert is alig lehetett látni abba a kis világvégi fészekben, ahol mindössze néhány halász és halkufár lakott.

Hajónk, a Kongo, orosz hajó volt, igazi orosz hajó, öreg bárka, két oldalán félig fedett régi ágyurészekkel. Nyolcan voltunk rajta legénység: két hollandi, egy francia, két orosz és én; a még hiányzó kettő szerencsén volt.

Négy csónakja volt a Kongonak. Reggel utra keltünk rajtuk s bevontuk a hálókötteleket, nyáron három órákor, télen reggeli szürkület idején; este újra hálót vetettünk, mindig ugyanazon a helyen, hét-nyolcszáz ölnyire a Kongótól nyugat felé.

Egyik nap mult a másik után s mi egyre csak ott veszteltünk. Semmi változatlanság nem volt az életünkben; sokszor még azt se tudtuk, vasárnap van-e, vagy hétfő? Csak az a szokatlan dolog különbözött meg életünkben a többi new-foundlandi halász életétől, hogy a mi hajónkon egy asszony is volt. Fiatal, de visszataszító teremtés volt ez az asszony, borzasztóan sovány, apró kezét egész fűrtökben lepte a szemécs.

Csaknem minden reggel láttuk, mikor csónakba szálltunk; rendszeren éppen akkor kelt fel, álmos volt s pacuha. De akármiyen ronda volt is s ha sohasem szolt hozzánk csak egy szót is, mindnyájan szerettük, mindönk a maga módján s egyikünk se tudott volna meglenni nélküle. Ennyire nem volt igényünk.

Nem tengerészek voltunk, csak halászok. A tengerészeknek mindig feszül a vitorlájá, valahova csak eljut s akármiyen hosszú is az útja, végül mégis csak befejezi. De mint, mink csak veszteltünk zátonyokba kapaszkodó vasmacsáinkkal, egyre csak veszteltünk. Olyan soká voltunk ugyanazon az egy helyen, hogy végül szinte alig tudtuk elképzelni, milyen lehet a szárazföld. Nagyon megváltoztunk. Az örökös vesztelés elbutított, egészen elbutított bennünket. Alól-felől nem láttunk egyebet ködnél, tengernél s nem hallottunk mást, csak szelet, meg a vihart; nem érdekelt bennünket semmi s nem gondoltunk végig csak egy hosszabb gondolatot sem. De miért is gondoltunk volna? Örökös hallal való foglalatosságunk halakká alacsonyított bennünket is, különös, hosszú tengeri álatokká, akik egy hajón csaknak-másznak, egy sajátosság, csak előtűk érthető nyelven beszélnek.

Nem is olvastunk, semmit sem olvastunk. Levelek nem juthattak hozzánk ki a nyílt tengerre, azonkívül a mellünkre szálló sűrű köd, napi munkánk a nyers halakkal, a szakadatlanul a zátonyokon való élet, kiölt belőlünk minden életkedvet.

Ettünk, dolgoztunk, aludtunk. Csak a francia érdeklődött közlünk még valamennyire a világ iránt. Egyszer félrehívott a fedélzeten s a legkomolyabb hangon kérdezte:

— Mit gondolsz, háboru van-e most otthon?

Annyira nem érdekelt bennünket semmi, hogy szinte sohasem beszélgettünk. Tudtuk előre jól, mit felelné a másikunk kérdéseinkre s ráadásul sokszor csak a legnagyobb erőlködés árán tudtuk megérteni egymást. Mit értünk vele, hogy a hajón az angol volt a hivatalos nyelv? A két hollandi is, a francia is nehéz fejtű volt, semmi kedvük tanulni s maguk az oroszok is, ha hosszabb volt a mondani-

valójuk, darab ideig boszankodva törték magukat, azután a saját anyanyelvükön folytatták. Röviden: mindenféle tekintetben nyomorultak, elhagyatottak voltunk.

Időnként azonban, mikor behúztuk a halókat és üldögtünk, egy-egy kívándorló hajó húzott el messze előttünk, egy-egy hatalmas, árnyékszerű kolosszus, éppen csak hogy hallottuk kürtölni őket s a következő pillanatban beleveszték a ködbe. Szinte félelmetes volt nézni ezeket a temérdek testű szörnyetegeket, amint egy pillanatra felbukkantak s azután újra eltűntek. Ha sötét volt, s a fény a hajóderék ökörszem-ablakain el verődött hozzánk, akárhányszor felkiáltottunk félelmünkben és csodálkozásunkban. Csendes időben egész hozzánk terjedt a légnyomás, s csónakunk még sokáig táncolt a hajó felverte tenger nehéz hullámain.

Néha, mikor egy kicsit tisztább idő volt, van Tatzel, az én csónaktársam, a ki nek jó szeme volt, messze kint a tengeren vitorlájahajót fedezett fel; de soha egyik se vitorlázott hozzánk olyan közel, hogy csak egy embert is kivethetünk volna a fedélzeten. Így soha se láttunk más embert, mint magunkat: egy szakácsot, nyolc halászt, a kőszéves hajóst és a feleséget.

Sokszor, mikor ültünk és verejtékezve húztuk befelé a köteleket és szinte alig tudtuk behúzni, csudálatos aggodalom indított fel bennünket: úgy tetszett, mintha lent a mélyen rejtelmes kezek kapaszkodtak volna horgonyainkba, hogy felfordítsák csónakunkat. Fogvacogva, vak rémületünkben magunkon kívül kiáltottunk egymásra. Elfelejtettük, hol vagyunk, mit csinálunk, annyira felizgatott bennünket ez a harc a tengermély láthatatlan hatalmaival, amelyek nem akarták elengedni, a mit egyszer megragadtak.

Ha egy halászt elfogott ez a rémület, azt szabta elő a zátonyok babonája, hogy "énekeljen" tiszta időért, mert azt tartottuk, hogy a köd okozza az egészet.

Mikor ültünk és ittunk, akárhányszor úgy tetszett, mintha csudálatos, fantasztikus alakok integetnének felénk a tenger ködéből, nagy, bozontos fejű lompos rémek s azután újra a ködbe vesznének. És szétfolyó, koboldszerű lények imbolyogtak körülöttünk a fehér párázatban, nagyok, mint a hegyek, ide-oda folytak alakulásukban, ahogy a szél fújta őket, nehéz lebegéssel uszva nyugatról-keletre, hűmpölyögve a levegőben ködszerű tagjaikkal s utánuk lobogó felhőző köpenygeikkel.

Egyszer van Tatzel és én egyszerre láttunk egy jelenést, amely csaknem megdermesztett bennünket. Egy sötét estén történt, amikor kivetettük a halókat; egy embert láttunk le és fel imbolyogni a levegőben, a feje lángokban állott s úgy fujt, mint valami orkán. — hallottuk mind a ketten. Kévéssel rá egy gőzös szottt tova előtűnt; felkiáltottunk hirtelen kürtölésre; azután eltűnt...

De ha aztán délelőtt felhúztuk a köteleket s tele csónakjainkat a Kongohoz kötöttük, a gazdag zsákmány s az elégedettség, hogy a napi munka nehezen túl vagyunk, gyakran más irányban zavart meg és indított fel bennünket: így sokszor megérett, hogy embertelen örömről telt a halak kínzásában; igen, egyszerűen kínoztuk őket. Különösen a két orosz részegítette meg a kegyetlenkedés. Fejen kapták a nagy halat, ujjukat puha szemébe nyomták, úgy tartották magasra és nézték s különösen kacagtak.

Egy nap láttam, hogy az egyik orosz beleharapott egy élő halba, mélyen belevájta a fogát a húsbá, s úgy tartotta vagy két percig becsukott szemmel.

Ezek a kővér haltestek egyáltalában nagyon izgatottak mindnyájunkra; sokszor egészen izgatottak lettünk, mikor felváltuk sima testüket: élve nyestük fel az egész hasukat, szükségtelenül sokáig markolástunk beleik közt és kelletlenül sokkal jobban bevésztek magunkat.

A francia sohasem vett részt ezekben

az állati kedvtelésekben; de ahelyett eszeveszett módjára szeretett bele a hajós feleségébe s még csak titkolni se tudta. Egész nyíltan megmondta mindnyájunknak: — Szeretem, igen, Isten úgy segéljen, amint szeretem — mondogatta többször is napjában.

Az egyik néger, akit "doktornak" hittünk, mert fiatal korában rövid ideig gyógyszerészetet tanult, szintén nagyon belezeretett az asszonyba; én, mikor bevalotta nekem, féltékenységből ott rögtön agyon tudtam volna ütni. Mert én is szerelmes voltam belé.

Maga az asszony pedig soványan, érzéketlenül és rettenetes piszkosan járt-kelt közöttünk és semmit se vett észre. Egy pillantásra se méltatott minket. Egyszer, mikor a fedélzet hátulján, ahol éppen tábori széken ült és maga elé bámult, valami dolgom akadt, megbotlottam egy kötélcsomóban és csaknem elbuktam. Ez annyira dühbe hozott, hogy ahelyett, hogy tovább mentem volna, hátra fordultam s bután és egészen magamon kívül bámultam a kötélcsomóra, úgy hogy föltétlenül nagyon nevetéges lehettem. És mégis miért nem nevetett? És miért bámult rám az egész idő alatt, ha nem azért, hogy nevéssen? Nem vágyott ő semmire; egy vonás nem húzódott félre az arcán.

— Elevenen elrohad! — jegyezte meg egyszer van Tatzel. — Isen bizony, elrohad!

És mégis egyikünk se szakadt volna el a közeléből az egész világot sem.

Mikorra a halakat kikészítettük s a köteleket megint kivetettük, véget ért napi munkánk s evésel és dohányzással ültünk agyon egy-két órát. Azután hálórekeszeinkbe mentünk.

Ott, ha nem voltunk nagyon is elesigázva, beszélgethettünk, sőt mindenfajta történetet mesélhettünk egymásnak káromkodással, mosdatlan szavakkal tele nyers, kezdetleges előadásban. A francia tudott egy elbeszélést egy emberről, aki "nem tudott egy asszonyra se nézni, hogy rá ne éhezett volna", — és ezt a történetet sokszor elmesélte, mindig egyforma nagy sikert aratva. Az oroszokat egészen elragadta ez az elbeszélés s szakadatlanul nevettek rajta, míg csak véget nem ért. Olyan őszintén élveztek ezt a durva történetet, mintha gyerekek lettek volna, s izgatottan hánykolódtak fekvő helyükön.

— Na, és... — kérdezték egyre.

— Mi történt azután? — Pedig ők is éppen olyan jól tudták a folytatását, mint mink.

Van Tatzel már nem igen volt olyan szerencsés a maga történetével: ritkán volt kedvünk meghallgatni. Csak rosszul érthettük meg, olyan keveset tudott angolul s ráadásul azt a keveset is, amit tudott, elferdítette. Ha valamit mondani akart és felült, félénken nézett ránk és nem tudta, hogy segítsen magán.

A két hollandi közül van Tatzel volt az idősebbik, meglehetősen süket, különben pedig jóindulatu és szolgálatkész. Örökösen, télen-nyáron vattát hordott a fülében, két nagy, sárgára használt piszkos vattacsomót. Rendkívül esetlen termetű ember volt. A tenger egészen gyermekké tette és nem tudott az orránál elébbre gondolkodni. Mikor rekeszében feküdt, csak füstölte erős dohányát, köpködött kíméletlenül szertészét a kabinban és állandóan így kezdte elbeszélését:

— Egy este történt, Amsterdamban, este volt, Amsterdamban. Épen szerződést kaptam és utolsó estém volt a szárazon. Már nem emlékszem, hány órákor történt, — mesélte, — de már nagyon későn lehetett. Mikor kijöttem a söresarnokból, hogy a hajóra szálljak, legelőbb is a nadrágom gyűrtem fel; emlékszem rá, hogy mind a két nadrágszárát két hajtókára gyűrtem fel. De egyébiránt már a részegégnél is itasabb voltam és nadrágom feltürése közben térdre buktam. Azután tovább botorkáltam és éppen a Lipót-utcaiba értem.

(Folytatás a 15-ik oldalon.)

AZ ÉLETMENTŐ.

IRTA: Z. MARTELL.

A SZABADSÁG RÉSZERE FORDITOTTA: SZÉKELY SÁNDOR, BROWNSVILLE, PA. REF. LELKÉSZ.

ELGEASTEIN Henrik tanár, az öreg festő úgy is, mint művész, úgy is, mint ember külön volt. Aki az ő ferde fejét, ványnyadt, esavargó ábrázatával látta, nem könnyen felejtte el. A közepesen kissé nagyobb volt s állandóan ősz kecskeszakállát húzgálta, ha ugyanis kezét nem használta festésre és uszásra. Szemei csaknem kifejezéstelenek voltak; a világtól elfordulva, önönmagába látszottak nézni, vagy pedig komoran és nyugtalanul csillogtak. Csak ha egy játszó gyermek fejcsékjét cirógatta, akkor árultak el melegséget és szeretetet. Ekkor néhány pillanatig lehetőleg még komorabban pillantott maga elé, mint különben.

Valamint lénye, épp olyan, különöseks valának festményeinek tárgyai. Ő a viznek volt festője, amelyet minden mélységben és sekélységben, haragjában és békéjében, álnokságában és rideg tisztaságában mesterileg tudott feltüntetni. Lefestette a mély csatornák fekete vizét, a felkorbácsolt tenger hullámhegyeit, tépő folyamzuhatókat és tiszta erdei tavakat, amelyek tükörüveg gyanánt feküdtek a zöld bársonyon. Lefestette azt sorsnak, ugyszintén személyeségnek, amely 'túr, eped, s agyvelő és szív nélküli nyelő száznak. Nem találkoztott senki aki abban mérközhetett volna vele, azonban e lángeszű remeklés dacára nem dicsekedhetett népszerűséggel. A múzeumok és más nagy gyűjtemények befogadták állományaikba, a gazdag polgárok azonban óvakodtak képeit disztermeikbe kifüggeszteni. Ennek titka ama kellemetlen mellékizben rejlett, amelyet vizeinek adott. Akár munkás folyamat, a parton füstölő gyárral, akár képzelmi tavakat, lubickoló sellőkkel, akár a tengert vagy az egyenes vonalú csatornákkal szelt mocsárt festette le — soha se hiányzott egy fuldoklónak szörnyen eltorzult arca, az átlátszó víz fenekén egy holttestnek viasz-sárga feje, vagy egyéb mozzanat, amely a vízbefulladással függött össze s a szemlélőben borzalmat és irtózást ébresztett. Festményei leggyakrabban gyermekeket ábrázoltak, akik szemekben az állatok kimondhatóan aggodalmát tükröztették vissza s némelyeken férfiak állottak a közelben, akik egy tapodtat se tettek a segítségre és akiknek szerepét nehéz volt megfejteni.

Az enemi anyag előszeretettel, amely őt nap-nap mellett valami vízhez vezette, a legbensőbb összefüggésben állott amaz esetek különös gyakorisága, amelyekben az embereket halálos veszedelmekből kisegítette. Amennyire hivatalosan megállapították, négy évtized alatt hét életet mentett meg; hogy valóságban mennyire rugott e szám, egyedül csak ő tudhatta. Magános kóborlásai alkalmával másoknál gyakrabban hallotta a vízbefulók segélykiáltásait s mint jó uszó, soha se habozott azokat újra partra juttatni. Saját életéért való aggodást nem ismert olyankor. Sőt kollégái körében az a beszéd járta, hogy ő a vízbefulókat úgy keresi, mint a vadász kutya a lepüfántott kaesákat, s hogy e keresés neki fontosabb, mint az a motivum, amelyet ugyanakkor talált. Persze, nem kedvelték, mert nem eszupán emberkerülő, hanem nyers bíráló is volt. Egy rendjelekkel bőven feldiszipített akadémikusnak, aki hasonló anyaggal próbálkozott meg, zordonan ezt vetette oda: "Vegye le a kezét árról, kartárs ur! Ha egy vízbefuló kifejezése valakinek legalább egyszer tényleg nem hatolt be lelkébe, miként Krisztus ábrázata Verónika kendőjébe, az hiába erőszakoskodik!"

Most azonban már öreg és egy kissé gyöngé volt. Ujjaira köszvénybüttyök kuporodtak, s szíve és tüdeje nem működött oly serényen, mint régebben. Néhány nappal azelőtt ismét megpróbált megmenteni egy gyermeket, aki játék közben a Landwehr csatornába esett. Ezuttal azonban a kísérletnél maradt meg. A hideg víz megbénította, s midőn a fiúcskát megragadta, ő maga is elveszté eszméletét. Szerencsésükre, egy hajós még idejében elérte őket csónakjával. Egy kíváncsian részvevő berlini tömeg szemeláttára, amely villámgyorsan gyűlt össze a csendes partra, kerültek

mindketten szárazra. Halványan és elerőtlenedve feküdt most ágyában. Ám szemei mégis vidáman ragyogtak.

Doktor ur, az az egy pere, ameddig fogva tartottam, sokat használt a gyermeknek. Avagy nem hiszi, mondá Körting egészségügyi tanácsosnak, aki mellette a széken ült.

Körting orvos szívesen csatlakozott nézetéhez. "Azonban", vélte aztán óva intve és husos mutatóujjával, amelynek vörösesre kiesiszolt körme rózsaszírom gyanánt, fénylett, megfenyegette, "az életmentéssel, kedves tanár ur, teljesen fel kell hagynia. Hiszen saját maga is látta, hogy többé nem elég izmos ahhoz, s elvégre is azt gondolom, hogy a magáét becsületesen megtette."

Mint mindig, ha mogorva ifjúkori barátjával együtt volt, kutatva szemlélte a különös szent ráncos arcát. A homlokán s szája és orra körül barázdáló ráncok közt sok volt olyan, amelyek úgy tűntek fel, mintha nem is annyira a kor, mint inkább az emésztő fájdalom szántotta volna azokat.

Okvetlenül valami történet lappang annak háttérében, gondolta ismét.

Ekkor a festő félig felegyenesedett ágyában, bal könyökére támaszkodott és míg az orvosra nagy és gondolkodó szemeket meresztett, ezt kérde: "Valóban megtettém a magamét, — Orvos ur, el fogom Önnek mondani, mi által lettem olyan, amilyen vagyok. Azután legyen egyszer a léleknek is orvosa és mondja meg nekem őszintén: vajjon megtettém-e a magamét, vajjon megbűnhődtem-e?"

Kihuzta éjjeli szekrényének fiókját és egy jegyzőkönyvecskét vett ki, amelyben hosszasan lapozott.

A tizenkettedik volt, amelynél segítetttem, tette hozzá halkán. Talán annak a jele volt, hogy legyen immár vége!

Azután hozzáfogott ifjúkori bűnének elbeszéléséhez.

Körülbelül negyven évvel ezelőtt, több tanulóársammal Yburg mezővároskába kerültem, amelyek környéke festői szempontból híres lett előtünk Bebarangoltuk keresztül-kasul, azonban csakhamar úgy találtuk, hogy Yburg tája éppen olyan, mint a legtöbb más városé. A gyöngézdől rétek és mezők, a malomok és a vörös tetetű bérházak, a hatalmas hullámsapásokkal felfelé törekvő folyam s az erdős dombok, amelyek a város határát környezték, bizonyára szépségeket rejtettek magukban. Mi azonban akkoron szokatlanul mérészen szembezőkő alakokat és furcsa színhatásokat kerestünk. Ott pedig ilyen nem akadt, s ha egyetmást le is kaptunk vázlatkönyvünkbe, mégis mindnyájan megyeztünk abban, hogy Yburg, mint a művészetet előmozdító nyári üdülőhely, nem jöhet tekintetbe.

Igy vidéki kirándulásunk teljesen eredménytelen maradt volna és egyikünknek se hagyott volna hátra többet gyér emlékezésnél, ha a vasuti állomásra tértünkben két hölgygel nem találkoztunk. A várostól nem messze jöttek a széles nyárfasorban velünk szembe. Az egyik széles vállú és husos volt, kővér tokával és olyan nő impozáns testtartásával, aki tekintélyének tudatával bir. Szürke ruhába volt öltözve és kalapján fekete strucc-toll díszlett. A másik, aki leánya lehetett, nyulánk és karesu volt, fehér szövétruhát és világos szőke haján széles szegélyű szalmakalapot viselt. Az a benyomás, amelyet arca a távolban is előidézett, egy halvány, gyöngédszépség volt. S e benyomás hirtelen, mérhetetlenül erősödött, midőn az esti ég, amely szőlőalakú bíborfellegeivel sötétkéken mögöttük állott, egyszerre elnyomta a dacoló szőlőket és bőséges fényével, mint vörös borral, árasztotta el a lépdelőket. A leány úgy ment, mintha a megdiesülés helyéről jönne. Lehet, hogy az anyja is, de én őt nem néztem többé.

Míg pajtásaim a csodálkozás néhány helyre ke szavával haladtak el mellettök, én megállottam helyemen, mintha az ut köveibe gyökeret eresztettem volna. Csak őt követték szemeim, amelyek bizonyára oly nyíltan és leplezetlenül énekelték az imádat zoltárát, hogy észre kellett engem vennie. Először csak kíváncsian, azután egy kissé félenken és zavartan pillantott reám menés közben, s midőn hátra tekintettem, ő is megfordította még egyszer finom fejét.

Nyole napra rá elhagytam Berlint és pajtásaimat s Yburgban bérlettem egy nagy padlásszobát műterem és lakóhely gyanánt. Sok csomagot nem vittem magammal. Minthogy ősi művészagyomány szerint szegény valék, mindent, amit nélkülözhettem, pénzre kellett tennem, hogy a hirteleni költözködés költségeit előkerítsem. A csinos fekete szakéöltönyön kívül, amit horrtam, egy óeska frakk, egy pár mosható öltöny, egy hosszú posztókópeny és egy pár magas vízhatlan eszima képezte ruhatáramnak főrészt. Hogy mi célból vittem a vízhatlan eszimat magammal, ma már nem tudom pontosan. Mi, fiatal festők, akiknek kenyerünk soha se volt biztos, egy hosszú köpenyegen kívül rendszeren tartottunk ilyen lábbelit, minthogy a kettő együtt szükség esetén megengedte, hogy zálogházba csapjuk még utolsó nadrágunkat is, anélkül, hogy nyilvános botrányt okoznánk. Mindazonáltal kétséges, ha vajjon én akkor szerelmi mámoromban egyáltalán gondoltam volna ilyenféle szorult helyzetre. Bizonyára inkább valamelyik vendégszerető földbirtokossal való kaesavadászat vagy moesaras festői motivum lebegett szemeim előtt.

Az ifjú hölgynek személyiségét, akinek megpillantása olyan mély benyomást gyakorolt reám, könnyű volt megállapítani. Amelung Klarissának hívták és egy, a fakeserdeésben meggazdagodott városi tanácsosnak leánya volt, aki (az apa) Yburg társadalmi életében nagy szerepet játszott. Megérkezésem után néhány nap múlva, midőn beszereztem a legszükségesebb értesüléseket, látogatást eszközöltem nála és engedélyt kértem arra, hogy a várhoz közel fekvő s az ő tulajdonát képező kis nyári lakot lefesthessem és e célból a telekre léphessek.

Szívesen megengedte, s ezzel megnyertem első összeköttetésem a Klarissa családjal. Ő vele, valamint édesanyjával is csakhamar megismerkedtem. Az általam lefesteni szándékolt ház zsellérbirtok volt, amely vétel révén került a városi tanácsos kezébe; s zárt, kékre mázolt ablaktábláival nyájas-hallgatagon kandikált ki a vadszöllőből, amely falait minden oldalon befutotta. Magas, erős orgonabokrok csoportokban álltak a ház körül és fehér virággal borítva húzódtak a sövény mentén.

Festőállványomat az orgonához közel toltam s az oly édesen és finoman illatozott, hogy dolgozás helyett mindig csak Klarissára kellett gondolnom. S ő el is jött. Hogy mi mindent beszéltem vele, elfelejtettem. Ez az első együttlét úgy él emlékezetemben, mint bledőságnak egészen szenge, becsukott bimbója, a melyet lelki szememmel már kiviragozni láttam. A mama azonnal meghívott házukba, valamint a közeli napokban megtartandó piknikre, ahol Yburgnak összes társadalmi tényezőivel ismeretséget kötöttem.

Nemsokára mindenütt szívesen látott, sokszor meghívott vendég voltam. A kisvárosi kíváncsisága a művész után, akit rendszeren csak maskarának tudtak elképzelni, egyen gette utamat, s néhány csinos rajz, amiket nagy folyóiratok éppen abban az időben közöltek, sok jóakarót szerzett számomra. A legdöntőbb azonban bizonyára az volt, hogy viszonyaimat tulbecsülték. Én ugyanis sehol se csináltam titkot abból, hogy kenyeremet kezem munkájával kell megkeresnem, ám szem melláthatólag senki se sejtette, hogy gyakran

milyen nehezen tartottam fenn magamat. Hogy semmi segítségemre nem számíthattam, hogy mindogynik szerkesztő, aki túlterhelés vagy lustaság miatt küldeményeimet sokáig elintézetlenül hagyta, a legszomorúbb helyzetbe juttathatott, ezek a biztos, szilárd létaalappal bíró polgárok el se tudták volna képzelni. Csak egy fiatal törvényszéki aljegyző, aki Klarissza miatt természetesen ellenfelem volt, látszott a művész egzisztenciájának hullámzása felől helyesebb nézeteket táplálni. Egyszer arra csábított, hogy a berlini bohémekről beszéljek el különféle történeteket, amit kezdetben gyanakvás nélkül meg is tettem, míg a jelenlévők kínos arckifejezéséről észre vettem, hogy mennyire helytelenül ítélt meg közönségemet. E körökben nem volt érzék a szegénység humora iránt, s Klarissza zavarba esett és gyorsan ama véleményének adott kifejezést, hogy én azt bizonyára csak megfigyelésből vagy hallomásból ismerem, azonban semmi esetre se saját tapasztalatomból.

A nyáron át még egész türethetően átstem. Kis kintlévőségek, amelyeket még tavaszi munkámért vártam, egyszerűen a víz felszínén tartottak. De midőn az ősz beköszöntött, gyakran nem tudtam, honnan vegyek száraz kenyeret is. És éppen ebbe az időtájba esett akkori életem legboldogabb pillanata. Megesókolttam Klarisszát. Csak egy másodpercre, s egy halk visszafojtott kiáltással azonnal eltűnt tőlem. Kétségbeesés azonban azt árulta el, hogy nem haragudott meg, s ugyanabban a pillanatban anyja is felbukkant mögöttem. Ez elég magyarázat volt nekem, s mindenféle gondom dacára a legboldogabb embernek éreztem magamat. Hogy Klarissza gyöngéd érzelmekkel viselkedik irántam s az élet viszonyait saját erőmből előbb-utóbb leküzdöm, ezekben soha se kételkedtem. Nem maradt más hátra, mint kitartani, fogaimat összeszorítani és tovább dolgozni. Elcsüggedni nem akartam.

Veszélyes ut állott előttem másnap, azonban széles mellém volt és életvidorán fűtyöltem magam elé, midőn ruhám lassanként lefogyott és egyetlen jó öltözetemet gondosan becsomagoltam. Most ez volt utolsó méntsváram. Be kellett azt "csapnom", hogy egy lapoz, amelytől pénzt vártam, sürgönyözök és a következő napokra élelmet vehessek. Mosóruhám régen a kolosonintézetben pihent, az őra hasonlóképpen, a frakkot mosolyogva visszautasították, s hogy a felleghajtóért semmit se kaphatok, régesrég tudtam. Először úgy, amint ingben és alsóruhában ott állottam, akartam az oltalmat nyújtó köpenybe bebujni, de legalább még felhúztam a frakkot, amely még furesán festett a többi ruhadarab között. Ez öltözetben, nem felejtve el a magas száru szizmákat se, elsompolyogtam a zálogházba, ahol kilenc márkát kaptam.

"A legközelebbi napokra szobafogságot kapsz!" mondtam erre magamnak. Előreláthatólag több napra terjedő távolmaradásomat szíves ismerősömmel, szorgos munkámmal, menttem, s valóban szorgalmas is akartam lenni, minthogy frakkban és alsónadrágban mégse mehettem látogatásokra. Azonban képtelen voltam azonnal hazatérni. A levegő üde volt. Heves zpor hullott délelőtti folyamán, s most, estennet, a világ oly hidegnek és ridegnek tetszett előttem, hogy valami húzott hatalmas erővel ki a városból. Hogy mindenem utálalkozásnak elejét vegyem, megszokott táutamtól más irányba tértem. Egyedül akartam maradni s a sebes folyó mentén taladtam, amely Yburg mellett folyik tovább. Csak egy mezőn kalyibájába állott a parton. Az ablakok és ajtók becsukva, s belül senki se mutatkozott. A közelben egy kis, talán öt éves szőke fürtű leánya játszadozott a víz szélén. Azután senkit se láttam és teljesen gondolataimba merültem.

Ugyan mit mondana Klarissza, ha megtudná, hogy micsoda ruhában sétálgatok itt, gondoltam félig vidáman, azonban nem titkolhattam el, hogy mulhatatlanul neveltségessé lennék, ha erről a legesekélyebbet megtudnák a városban. S vajjon Klarissza, aki csak környezetének nézeteit ismerte, ragaszkodnék-e hozzám? A diesfény dacára, amelyben a leányt láttam, aggasztó félelem fogott el a kérdésnél. Nem, nem! Yburgban csak véleményem kell a lakosságnak ismerni, nem pedig azokat a mélységeket is, amelyeken még keresztül kellett gázolnom.

Ez elmélkedéseimből hangos, nevető leányhang zavart meg.

Fehér vadmadarak rajaként egy sokfejú leánycsoport jött felém, amelynek közepette azonnal felismertem Klarissza keskeny arcát. Megzavarodva tekintetem körül, azonban sehol se láttam lehetőséget arra, hogy feltűnés nélkül másfelé forduljak, s ezenkívül már a lányok is integettek napernyőjükkel. Gyorsan végigpillantván ruházatomon, nyugodtnak éreztem magamat; egyáltalán semmit se lehet látni, s a földig begombolt köpeny és a hosszú száru szizmák megtették kötelességüket. Elszántan ajkaimba haraptam, s mindnyájukat üdvözölve, belevegyltem a csinos, kecses lányok közé, akik pajkosan és fecsegve vettek körül. Hosszu sétát tettem és — állításuk szerint — olyan kacagásroham fogta el őket, hogy okvetlenül szükség volna mulatságukban valami komoly fordulatra. Én tehát térjek vissza és legalább a városig legyek kísérelő gavallérjuk. Kezdetben húzódoztam a kívánságtól, amíg Klarissza, aki addig hallgatott és hosszú szempillái alól titkos felvilanással, a többieknél szívélyesebben üdvözölt, halkán, de nyomatékkal azt kérdezte, ha vajjon ő is hasztalan kér-e ennek megtételére. A hangsúly és az azt kísérő pillantás semmi kétséget nem hagyott fenn aziránt, hogy e kérdéssel összes ismerősei előtt magának igényelni és összetartozandóságának bevallani akarta. Forróság öntött el a boldogságtól, midőn a leánnyal a suttogó víz mentén visszalépdelttem a városba.

Ambár az öltözetemre való gondolás nem hagyott teljesen nyugton s néha hirtelen és minden átmenet nélkül arcomba kergette a szégyen pirját, amire tulajdonképpen egyáltalán nem volt semmi ok, mégis vidám és kedélyes voltam. Hát ugyan mit kívánhattam magamnak? A nyomor napjai el fognak múlni s Klarissza az enyém lesz. Feleségül veszem, s aztán úgy lefestem őt, hogy még az istenek is leszállnak az Olympusról s tetszésüket tapssal kísérik! Száz fellengző képet keringtettem agyamban, míg egyidejűleg nevetve és pajzánul tréfákat és bohóságokat beszéltem el.

Jóizü történetek.

Tátrai villájában estélyt adott egy durgazdag börsziáner és az est élénkítésére és vendégei mulattatására meghívott egy fiatal operaénekest: Rózsa Lajost, aki a nyári szünidőt az egyik Tátrafüreden töltötte.

Amikor személyesen meghívta, könnyedén mosolyogva megjegyezte:

— És remélem, ha kedve lesz, fog nekünk néhány szép dalt énekelni a művész ur!

A művész, aki az ilyesmihez már hozzá volt szokva, szemhunyorítás nélkül felelte:

— Hogyne. Szívesen, Pénzért.

— Tessék!

— Igen. Háromszáz koronáért. Ennyit szoktam kapni. Ez a taksám.

A börsziáner roppant savanyu arcú beleegyezett és most már alkudni sem mert. Az estélyen aztán a fiatal művész előadott három kis operáriát és a vendégsereg zajosan megtapsolta énekét. A művész többször meghajtotta magát és aztán gyors léptekkel indult a kert felé. A vendégek egyre tapsoltak és a házigazda a művész után sietett.

— Kedves barátom, — szólt hozzá izgatottan — remélem, a vendégeim kívánságára ad egy kis ráadást?

— Hogyne. Szívesen — felelt a művész. — De csak ön után!

A tőzdeépület előtt vár egy szép, fiatal ugynevezett "filigrán" asszonyka. Aztán kijön a tőzdeőr az ura, nagy, tenyeres-talpas ember és szeliden rámosolyog.

— Régóta vársz? — kérdi gyöngéden.

A csöpp asszony bosszús:

— Hogyne! — felel. — Már félóra óta várlak és vagy tíz szolgát megszólítottam, hogy menjen be és küldjön ki téged. De egyik se hallgatott rám... mintha nem is értették volna... pedig érthetően beszéltem!

A nagy medve-ember kezébe veszi a felesége csöpp kis kezét. Édeskészen néz rá és ezt mondja:

— Hát lehet értelmesen beszélni — ilyen kis kézzel!

Loccsanó esés és egy vőzna gyermeknek gyötrelmes segélykiáltása szakította félbe jó kedvünket.

Néhány lépésnyire előttünk a vízbe esett az a kis leány, akit már odamentélelkor is észrevettem. Bizonyára bábruhát mosott és aközben tulságosan előre hajolt. Mindenesetre tarka ruhafabkát tartott kezében, midőn a gyenge teremést az ár ereje magával ragadta.

A lányok felsikoltottak.

— Segítsen csak! kiáltá Klarissza felém.

Az első sugalmazást követve, már ugrásra állottak lábaim, azonban karjaim megbénultan hullottak alá.

Mentést kísérlni meg a köpenyeggel, amely az erős áradatban a mélységbe húzott volna le, saját, biztos halálot okozta volna. S azt levetni,

Agyam és szívem felmondani látszottak a szolgálatot. Előttem a habokban a kis leány a vízbefulók borzalmas táncát lubickolta; elmerült a mélységbe és ismét a felszínre vetődött; karjaival és lábszáraival úgy hadonázott, mint egy kutya, szemeit tágra nyitotta és kis vörös ruhácskájában felváltva élet-halál között lebegett. Bábruhácskáját még mindig ökölbe szorított kezében tartotta. Egyszer, midőn újra felbukkant, kis szája eltorzult. Víz bugyborékolta ajkain és gyengén kiáltá: "mama! mama!" Azután a folyó, nedves, fekete ökle beléje fojtotta a lélekzetet.

Azonban míg kívül káprázó szememmel ezt néztem, más képek támadtak fejemben; alsónadrágban és frakkban láttam magamat Klarissza és a többi lányok előtt ahani, az egész város arcát mosolyát halottam füleimbe esendülni, s tudtam, hogy minden reménnyel fel kell hagynom Klarisszát illetőleg, ha a fuldoklónak segítségére ugrom.

Kezeimet arcokra szoritottam, hogy semmit se lássak. "Életboldogságot adozod fel egy idegen gyermekért!" mondá egy hang keblemben. Majd így szóltam:

— Nem segíthetek rajta. Magam se tudok uszni!

Néhány leány jajveszékelve, sopánkodott. Klarissza némán tördelte kezeit. Fagyos borzadállyal láttam, hogy a szegény gyermek egy párszor még bukfenecet vetett, s azután a mélységbe sukott alá.

Nemsokára csak a színes ruhadarabka mutatta nyomát, amelyet elengedett ujjai közül. — A víz fenekéről buborékok szállottak fel.

A neveltségességtől való aggodalom miatt, továbbá ama szegényből kifolyólag, hogy szegénységemet köztudomásra hozza és a világ előtti lesúfos félelem következtében, amely világ a szívet és lelket kevesebbre értékeli annál a szövetnél, amelyet testünkön hordunk, meghalni engedtem egy gyermeket. Gyilkos lett belőlem!

Az elbeszélő kimerülve hallgatott és egy törülközővel száritotta le barázdált homlokát, amelyen izzadságcsöppök gyöngyöztek.

— Nos, Körting ur, kérdezte aztán bizonytalanul és visszafojtott aggodolással hangjában, még mindig azt hiszi, hogy megtettem a magamét? Tettemet nem kísérte áldás! Hogy Klarisszát el ne veszítsem, elpusztulni hagytam egy gyermeket. Midőn elmerült, úgy éreztem, mintha a szívemet is magával rántotta volna. Lángoló hevem kihűlt és vele együtt látszott kilobbanni. Rátékintettem Klarissza finom, halvány arcára, amely fájdalmas részvétben remegett s nekem úgy rémlett, mintha szempillái mögött a vízbefultnak halálos aggodalmát pillantottam volna meg. Ránéztem szikár, vékony ujjaira, amelyek zavartan egymásba kapcsolódtak, s ez ujjak úgy tűntek fel, mint a gyerekei, midőn a vízben tartotta a bábruhácskát. S midőn ajkait mozgatta, mielőtt még egy hangot is adott volna, a sirmas "mama! mama!" szavak ütötték meg dobhártyámat. Borzadtam tőle. Elhagytam Yburgot és soha se láttam őt viszont.

Am a víznek festője azért lettem, mert más iránt nem volt érzékem. Életemet asszony és gyermek, öröm és becsvágy nélkül pazaroltam el, hogy csatornák, árkok és folyók mentén barangoljak. Bejártam a tengerpartokat, fuldoklók kiáltásait lestem a tavak szélén, s azért az egy életért, amelyet elpusztulni hagytam, más tizenkettőt mentettem meg negyven év alatt.

— Mondja meg, Körting ur, igaz lelkére, megbűnhődtem-e?

Gyermekkori emlékek.

TOLSZTOJ LEO KIADATLAN IRÁSAIBÓL.

Zene.

A Z anyám, miután eljátszotta a Föld zongora-koncertjét, föl-kelt a kis kerek székről, egy má-sik zenefüzetet vett elő, köze-lőbb huzta a gyertyatartókat, kiegyen-gette ruhája ráncait s újra leült a zongorához. Abból a szorgosság-ból, melylyel különböző előkészü-leteit megtette, ünnepélyes komolyságából, figyelő arcából lát-szott, hogy nagyon érdekes da-rabot készül játszani. Mi lesz? — gondoltam és lezárva szemhéjaim, belesüppedtettem fejem a fauteuil puha támlájába.

A por, mit hátradőlésemmel fölvertem a fauteuilből, megé-sik-landozta az orromat s a valami-kor régen hallott zene ismerős akkordjai nyomán egy impresszió született a lelkemben, mely édes érzésekbe ringatott s egyszersmind nyugtalanságot keltett bennem. Az anyám Beethoven pathetikus szonátáját játszotta. Nem először hallottam s mégis oly izgatottsá-got váltott ki belőlem, hogy nem jött álom a szememre... "Mint-ha most egyszerre másként hang-zanék". A bevezető rész méltósá-gos ütemű motívuma fölzaklatott s aminek egész gondolköre ré-gen csak féllelmet keltett bennem, most sóhajtásra készítetett. Oly szép volt a zenei frazeológiája, oly gazdag, hogy szinte féltem, hogy valami megzavarja ezt a szépséget és nagyságot és föl-emelő öröm töltött el, mikor a tétel harmonikusan befejeződött.

Csak akkor nyugodtam meg, midőn a bevezető rész motívuma befejeződött és ragyogó allegrová alakult. Az allegro bevezetése közönséges, ezért nem szerettem soha. De amint tovább hal-laltam, felüdül a lelkem a mind-erősebb érzéseket ébresztő han-gokon. Van-e több szépség, mint amely e tétel kezdődő kérdéseiből és válaszaiból szól felénk. A szo-nátának ez a része elragadóan gyöngéd. Hirtelen egy pár basszus hang bug elő, komor akkordok esendülnek fel, melyek mégis telvők a szenvedély érzéseivel, melyeket lehetetlen válaszolatla-nul hagyni... A kérdésekből és válaszokból álló tétel egyre erős-bödik s végül bizonytalan mor-molással lesz.

Ez az átmenet mindig bámu-latba ejtett és a csodálkozás ér-zése, melyet ébresztett, oly élén-ken élt bennem, hogy úgy éreztem, mintha először hallanám. Az-után az allegro hangjából hirtelen, mintha a bevezető tétel visszhangja esendült volna elő, fel-hangzottak még egyszer a beszél-getések, majd újra hallottam a kezdő tétel visszhangját és egy-szerre, mintha a felzaklatott lé-lek pihenést keresne, megszakad az allegro, de oly váratlan és megkapó akkordokkal...

Az "andante" alatt álmodoztam. A lelkem visszhangos volt és meleg életörömtől zsongó. Mo-solygás ült az arcokra. Álom-ban valami fészke, fehér, áttetsző könnyűséget láttam. A b-moll "rondo" felrészelt. Ki az? Mit akar? Szerettem volna, ha gyorsan, nagyon gyorsan befejeződik. Midőn azonban a panaszok és kérdések elhallgattak, szerettem volna, ha még egyszer felbúgná-nak a szenvedélyes sóhajtások fájdalmas hangjai.

A zene nem hat az értelemre, nem izgatja a képzeletet. Mialatt

a zenét hallgattam, nem gondol-tam semmire, nem rajzolt éle-m a képzeletem semmit, hanem va-lami idegenszerű édes érzés töltö-te el lelkem annyira, hogy majdnem öntudatlan voltam és ez az érzés az emlékezés. S ez az emlékezés határo-zatlan. Ugy tűnik fel, hogy az em-lék, mit a mult-ból idéz, nem volt soha.

Az érzés, amit minden művészet kelt bennünk, nem az emlékezés-e? Az öröm, melyet egy festmény vagy szobormű előtt érezünk, nem az emlékekből tá-mad? A költészet ébresztette ér-zések, nem képekre, lelki élmé-nyekre és gondolatokra való em-lékezés?

A régi görögöknél a zene mu-zsikás képekből állt és Platon "Republicá"-jában mint elma-radhatatlan feltételt állította fel, hogy nemes érzéseket fejessen ki. Minden zenei tétel érzéseket ese-tel: büszkeséget, örömet, szomorúságot, lemondást, stb., vagy az érzések egymásközi vég nélküli változatait. A zeneművek, melyek nem fejeznek ki semmi érzést, vagy valamit magyarázni akar-nak, vagy a pénz csengéséért

íródtak. Egy szóval a zenében mint mindenben vannak torz-szülöttek, amik után itélni nem lehet. (Ilyenek azok a zenei kísér-letek, melyek ala-kokat és képeket akarnak érzékel-tetni.)

Ha feltesszük, hogy a zene az ér-zések emlékezése, mindjárt megért-hetjük, miért hat oly különbözően az egyénekre. — Mennél tisztább és boldogabb valaki-nek a multja, mi-nél jobban szereti az emlékeit, annál jobban átérzi a zenét. Megértjük, miért kedveli valaki a zene egy fajtáját, míg a másiknak egészen ellentétes muzsika kedves. Akiben visszhangra talál a zenében kife-jezésre jutó érzés, az gyönyörü-séget talál benne.

Vannak emberek, akik előtt az emlékezés ép oly érdektelen, mint a zene.

II.

A vadászat.

Miért veti meg a vadászatot, ezt az ártatlan, egészséges, vonzó és előkelő örömet az emberek leg-nagyobb része? "Meghajszolják

Kolumbusz Kristóf eredete.

Amerika fölfedezője, Kolum-busz Kristóf, már sok tudomá-nyos vitára adott alkalmat eredetét illetőleg. Ez a kérdés ugyanis még mind mai napig sines végle-gesen eldöntve. A köztudatba úgy ment át Kolumbusz származása, hogy olasz születésű volt. Így ta-lálható ez meg minden lexikon-ban is. Holott korántsem lehet ma még e kérdésben teljes bizonyos-sággal nyilatkozni. Kolumbusz eredete fölötti vita már meglehe-tősen régi keletű. Már egy XVII-ik századbeli heves vitáról is van följegyzés, mely egy francia és egy olasz tudós között folyt. Mind egyik természetesen azt erősítet-te, hogy Amerika fölfedezője az ő nemzetének volt a fia. Jellemző a vita heves voltára, hogy utób-berő személyeskedésbe fajult mindkét részről és a legképte-le-nebb vádakot dobták egymáshoz a tudósok, ami abban az időben nem kis föltűnést keltett. Tudomásunk van továbbá még egy egész sor vitáról, melyeknek egyik folytatója mindig olasz részről ke-rült ki, a másik oldal küzdői pe-dig különböző spanyol, portugál, francia, stb. nemzet fiai voltak. Ebből is látható, milyen vetélke-dés volt a nemzetek között Ame-rika fölfedezőjéért. Ujabb idők-ben nem igen bolygatták e kér-dést s már-már úgy látszott, hogy helyenyugszanak abba, hogy Ko-lumbusz olasz volt. Most aztán, egészen váratlanul, egy spanyol, Enrique Mária de Arribas y Tu-rull nevű szerző szenzációs köny-vet adott ki, a melyben nagy ké-szültséggel azt bizonyítja, hogy Kolumbusz minden kétséget kizá-róan spanyol születésű volt. — Lássuk, mit mond Arribas: Pontevedrában, Spanyolország

egyik városának levéltárában vég-zett Arribas kutatásokat. Nem ke-vezebb, mint 18 okiratot talált itt az 1413. és 1528. közötti időkből, melyeken a Kolumbusz név szere-pel a város polgárainak névsora között. A legérdekesebb ezek kö-zött egy 1437-ből való oklevél, a melyen Kolumbusz és Fonterozá (Kolumbusz anyjának családi ne-ve) nevek fordulnak elő, mint egy halszállító vállalkozásnak közös tulajdonosai. Mi sem természetesebb, mondja Arribas, mint hogy e két családban, mely szoros üzle-ti összeköttetésben állott egymás-sal, egy házasság is létrejött. Ezek szerint, tehát Kolumbusz Pontevedrában született volna. Miért mondotta akkor hát maga Kolumbusz, hogy ő génuai illető-ségű? Erre a kérdésre is megfelel-Arribas. Kolumbusznak minden oka megvolt rá, hogy Spanyolor-szágból ne szerepeljen mint spanyol. Leginkább azonban azért volt erre szüksége, mert zsidó volt. A Fonterozá-családban csak-nem kizárólag a legjellegzetesebb zsidó keresztnevek szerepelnek. A híres zsidó orvossal, Levyvel való szoros és meghitt barátsága köz-ismert. Irásmodora is jellegzetesen zsidó s csak úgy hemzsegnék a bibliai idézetektől. Ha most zsidó származását föltárva állott volna elő Kolumbusz, képzelhető, mi-lyen sorsban részesülhetett volna. Csak arra kell gondolni, hogy az 1489-ik évben egy Kolumbusz ne-vű embert máglyahalálra ítéltek, mert azzal gyanúsították, hogy zsidó. Ilyen körülmények között érthető, hogy Kolumbusz Ponte-vedrával mindenféle összeköté-tést megszakított és a kényelmes és egyben biztosságot nyújtó gé-nuai inkognitót feltékenyen őriz-te.

az ebeket!" — mondják a váro-sok lakói. "Üldözik a nyulakat!" — hajtogatják a falvak, mezők lakói. De mi rossz van ebben? Azt is mondják: "Az emberek a vadászattal tönkre teszik és meg-ölik magukat."

Sokkal kevésbé drága mulat-ság egy földbirtokos számára min-den évben egy szép vadászatot rendezni, mint két őszi hónapot tölteni a fővárosban. Ami pedig a megölést illeti, csak azoknak történik baja, kik bolondokként szaladgálnak, ezek pedig nem igazi vadászok. Azt a kérdést is fel szokták vetni: mi öröm van a vadászatban? Hogy micsoda öröm? Ime:

18. november 8-án Szent Mi-hály napján X. kisasszony — tisz-teletreméltó koru, vas egészségű hölgy — reggel nyolc órakor nyi-tott kocsiában robog ki fivére bir-tokáról. Hajnalhasadáskor akart már utra kelni, de előző délután jégeső kezdett hullani, majd nagy havazás lett, mely csak napfö-kelte előtt egy órával szűnt meg.

A vadászok Szent Mihály nap-ját választották a nagy esemény időpontjául és az idő fényesen igazolta érveiket. X. ur vérbeli vadász volt. Szolgája elővezette a lovat, füttyentett a vadászebek-nek, melyek a havon viháncoltak és mindketten utnak indultak, csatlakozva X. kisasszony kocsi-jához. X. kisasszony egyszerre csak jobbra az uton egy nyul láb-nyomat veszi észre, amely oly élesen rajzolódik a fehér hószö-nyegre, hogy minden lábujja tisztán kivehető. A nyomok a csürök felé vezetnek: X. ur kö-veti. De most már nemcsak egy nyomot lát, kettő, három és mind több nyom tarkazza a havat. X. ur és a csatlósa hangtalanul össze-néznek. A csatlós kémlelve néz szét minden irányban, hirtelen füttyent egyet és az ostorvéggel egy, a havon sötétlő pontra mu-tat. Egy ugrás nyoma. Egy má-negy láb nyoma együtt. Egy má-sikat is pillant meg, aztán még többet. És hirtelen, mintha a földből bujna elő, felpattan egy ezüstös szürke nyul. A vadász-ebek a nyomába... A nyul job-bra kanyarodik a kocsit felé, mely lassu döcögéssel halad előre. X. kisasszony hallva, hogy egy nyu-lat vettek üldözöbe, megállította a kocsit, leszállt, hogy jobban lás-son. Alig lépett le azonban az ut-ra, észreveszi, hogy a nyul alig tiz lépésnyire van tőle és a jobb oldalán készül tova iramlani. Egy kiáltás siklott le az ajkáról s fé-lved minden illemszabályt, szok-nyáját összefogva, leguggolt a földre, mint egy kotlós tyúk, azt tételezve fel helyesen, hogy így megállítja a nyulat futásában. Szerencsétlenségére azonban a nyul kijátszotta az ügyes cselve-tést. Észrevéven X. kisasszony fö-löttébb különös pose-át és meg-sejtve szándokait, fölesapott fü-llekkel vágott neki a mezőnek. X. kisasszony mikor látta, hogy ter-vei így kijátszottak, kiáltozni kez-dett: hé, hé! Fogjátok el! — és a nyul után iramodott. De nő-hány lépés után kifáradva, leren-kadt a hóba s nem tudott egye-bet mondani, mint: "Oh, bátyám! Ugy szerettem volna... de nem volt elég erőm..."

Fölemeltek és a kocsiba tettek. Szólni nem tudott, de boldog mo-solygás derije suhant az arcára.

Az élet és a halál mezeje.

IRTA SIENKJEVICZ HENRIK.

KÉT mező, két óriási kiterjedésű síkság terült el nem messze egymástól. Csak egy tiszta vízi folyó vonta közöttük határt.

A folyó partjai mindkét oldalon lankásan emelkedtek fölfelé. Egy helyütt a partok messze eltávolodtak egymástól, a folyó kiszélesedett és kicsiny, átlátszó, vízi tó formájában gázlót alkotott.

A tiszta, kék víz fenekén látni lehetett az aranyfóvenyes talajt, melyben a víztükör fölé kiemelkedő lótoszok gyökereztek. Fent gyönyörű szép fehér és rózsaszínű virágokat hajtottak, melyek fölött tarka pillangók és kékes szárnyú szitakötők röpködtek. A partokon sötét levelű pálmák imbolygatták koronájukat; lombjuk között tarka tollazatu madarak ékeltek.

Itt, ahol a folyó kiszélesedett, itt lehetett átmenni az egyik mezőről a másikra.

Az egyik volt az élet, a másik a halál mezeje. Mindkettőt a legnagyobb ur, a mindenható Brahma alkotta és az élet mezejének árzásával a jóságos Visnu; a haláléval pedig a bölcs Sivat bíztta meg.

Mikor átadta nekik a mezőket, így szólt hozzájuk:

— Uralkodjatok és kormányozzatok itt a legjobb belátástok szerint.

A mezőn, melyet Brahma Visnunak adott át, csakhamar föl virágozott az élet. A nap fölkelte az égen és megint lement; volt éjszaka és nappal; a tenger hullámai megdagadtak, majd ismét visszahúzódtak; sötét felhők vonultak a vidék fölé, melyekből megtermékenyítő esők hullottak alá. Zöld gyepszőnyeg vonta be az eddig kietlen pusztai tájakot; felvirágozott az élet.

Hogy az emberek sokasodjanak és szaporodjanak, a jóságos isten a világra hozta a szerelmet, amely azonfelül boldogságot is nyújtott az emberiségnek.

Mikor a jóságos isten, Visnu mindezt megselekedte, maga elé hívatta őt Brahma és így szólt hozzá:

— A földön már semmit sem tudsz csinálni, hogy alkotásod még tökéletesebb legyen. A halandók boldogsága, akiket te embereknek nevezél, teljes. Hagyd őket most magukra, fonják ők maguk tovább életük fonálát idegen segítség nélkül. Te gyere föl most az égbe és pihend ki idefönt magadat.

Visnu engedett Brahma parancsának és továbbra az emberek maguk voltak kénytelenek sorsukról gondoskodni. Jó gondolataikból származott az öröm, rossz gondolataikból a bánat, a fájdalom. Az emberek esodálkozva vették észre, hogy az élet nem áll folytonos örömből. Tapasztalniuk kellett, hogy az élet, fonálát, amelyet Brahma nekik adott, két nemtő fonta; de míg egyiknek mosolygott az ajka, a másiknak könyek voltak a szemében.

Elmentek hát az emberek Visnu trónjához és panaszkodni kezdtek:

— Oh uram, nehéz a bánatot és fájdalmat elviselni.

Az isten megszánta az embereket és így válaszolt:

— Vigasztaljon hát meg benneteket a szerelem.

Az emberek megnyugodva mentek el Visnu trónjától. A szerelem fényes oly nagy boldogságot nyújtott nekik, hogy a fájdalom sem minnek sem látszott mellette.

Hanem a szerelem az élet for-

rasa. Akármilyen nagy volt is Visnu birodalma, idővel sem a föld fögyői, sem a méhek méze, sem a fák gyümölcsei nem voltak elegendők, hogy a megszapordott emberiség belőlük megélhessen.

Az okosak tehát ki kezdték irtani az erdőket, megművelték a földeket, megokat vetettek el és a termést learatták.

Igy honosodott meg a munka a világon. Lassankint az egész emberiség kénytelen volt dolgozni és a munka lett az élet alapjává.

A munka azonban fárasztó volt és kimerítette az embereket.

Megint elégedetlenség honolt a földön és újból elmentek Visnu trónja elé. Letérdeltek az isten előtt, kérésre terjesztették ki kezüket feléje és könyörögtek:

— Oh, uram, a munka kifárasztott bennünket; testünk törekeny, nem bírjuk az örökös fáradságot. Szeretnénk magunkat kinyugodni, de nem lehet, mert az élet folyton több munkát követel tőlünk.

Visnu az emberek kérésére így válaszolt:

— A nagy Brahma azt mondta ugyan, hogy ezentúl hagyjalak magatokra, egyt azonban mégis megteszek értetek: Adok nektek valamit, ami az életet egy időre megszakítja és nektek pihenést ad.

Visnu ekkor az álmodat adta az embereknek.

Az emberek örömmel fogadták az új ajándékot és sokáig meg voltak róla győződve, hogy az álom a legnagyobb dolog, melyet az isten nekik adhatott.

Alvás közben a gondok és esalódások szertefoszlottak, az álom visszaadta a kifáradtak erőt, az álom, mint jótékony anya, felszáritotta a fájdalom könnyeit és a feledés fátyolát borította mindenre.

Az emberek dicsérték az álmodat és így szóltak:

— Az álom jobb, mint maga az élet.

Csak egygyel nem voltak megelégedve; hogy az álom nem örökké tartó, hogy az alvást mindig az ébredés, a munka, az új fáradság és az új küzdelem követte.

Ez a gondolat annyira kínozza őket, hogy harmadszor is Visnu trónja elé járultak.

— Oh, uram, — szóltak ekkor, — te nagy és megbecsülhetetlen a-

ajándékot adtál nekünk, de az csak rövid ideig tartó. Engedd meg, hogy az álom örök legyen. Visnu összeráncolta a homlokát. Bosszantotta, hogy az emberek mindig újabb dolgokat kívánnak. Haragosan szólt rájuk:

— Ezt már nem adhatom meg nektek. Hanem menjete át a folyó másik partjára, ott megtaláljátok, amit kerestek.

Az emberek követték az istenség szavát és nagy csapatokban tódultak a kis tóhoz, hogy átnézzenek a másik partra, melyet eddig nem méltattak figyelmükre.

A csendes, tiszta vízi, lótoszvirágokkal benőtt tó tulsó partján terült el a halál mezeje. Siva birodalma.

Odaát nem kelt fel a nap és nem nyugodott le, nem volt nappal és éjszaka. Egyforma, lilaszín felhomály derengett az egész táj felett. Odaát a tárgyaknak nem volt árnyékuk, mert a lilaszín fény egyformán világította meg őket minden oldalról.

A vidék mégsem volt kietlen. Homályosan völgyeket és halmokat lehetett megkülönböztetni, itt-ott fecskeportok emelkedtek, a fák ról, a sziklákról felfutó növények lógtak le. Hanem sajátságos, — a fatörzsek, a folyódarok mind — csaknem átlátszóak voltak, mintha csak valami légies anyagból lettek volna.

Az epeu virágokon a hajnal rózsaszín fénye játszadozott és minden oly esodálatos volt odaát. Az életben ismertlen, tiszta, enyhe béke ölelt át mindent, álomban volt minden, álomban, melyből nem volt ébredés.

A tiszta, esodálatosan áttetsző levegőben szálló sem lengedezett, a virágok, a fák leveli teljesen mozdulatlanok voltak.

Az emberek, akik lármázva, zajongva gyűltek össze a vizparton, e mozdulatlan, lilaszínbe merült tájék láttára elesenedtek és suttogva szóltak egymáshoz:

— Milyen csend van odaát és ez a világság milyen kellemes a szemnek.

— Odaát van a béke és az örök ké tartó álom hazája.

Akik a legjobban kifáradtak az élet küzdelmeiben, így szóltak rögtön:

— Menjünk át és keressük meg az örök álmodat.

— És beléptek a folyó vizébe.

A víz egyszerre kettévált előttük, mintha csak utat akart volna nyitni nekik. A szokatlan látvány félelemmel töltötte el mindazokat, akik a parton maradtak. Aggódva kezdték szólítani, vissza hívni azokat; akik a tulsó parton maradtak. Ezek azonban nem is tekintettek vissza. A esodálatos tájék bájai egészen megbabonázták őket. Könnyen és vidáman haladtak előre az örök álom, a megsemmisülés hazája felé.

A visszamaradtak pedig esodálkozva vették észre, hogy minél jobban közeledtek amazok a tulsó parthoz, testük annál könnyedebb és átlátszóbb lett. Végül a napsugarak is áthatoltak testükön és egészen átjárta őket a halál országának lilaszínű fénye.

Mikor a másik partot elérték, a virágok között, a sziklák aljában nyugalomra hajtották fejüket. — Szemük be volt hunyva, de areukról leirhatatlan boldogság és béke tükröződött vissza. Olyannak látszott ez a boldogság, melyhez hasonlót az élet országában még talán a szerelem sem nyújtott.

Az életben maardottak látták ezt és így szóltak egymáshoz:

— Siva birodalma szebb és jobb, mint a mi országunk.

Mind számosabban mentek át Siva birodalmába. A folyó gázlójánál csapatostól jöttek össze a vének, az életük delén álló férfiak, az asszonyok, anyák, akik gyermekeiket kezükben fogva vezették, ifjak és leányok és mind örömmel mentek meghalni. Utánuk ismét ezrek, milliók jöttek, míg az élet mezeje egészen kiürült. Mikor ezt Visnu meglátta, nagyon megrémült, Brahma ugyan is az élet megörzését bíztá reá. Megbánta a tanácsot, melyet haragjában adott az embereknek. De mert már segíteni a bajon nem tudott, a leghatalmasabb, a legnagyobb Brahma elé járult.

— Teremtő, — kiáltott fel Visnu, — mentsd meg az életet! — Lásd, te oly széppé és esodálatosvá tetted a halál mezejét, hogy mind elhagyják az én országomat.

— Senki sem maradt az élet mezején? — kérdezte Brahma.

— Csak egy ifju és egy leány, oh uram, akik oly végtelenül szeretik egymást, hogy készek voltak lemondani az örökké tartó boldogságról, csakhogy mindig egymást láthassák.

— Mit akarsz tehát?

— Tegyd meg, oh uram, hogy kevésbé legyen vonzó és esodáló a halál országába, mert különben ezek is követni fogják a többieket, ha szerelmük tavasza elmúlik.

Brahma egy ideig ondolkozott, azután tagadólag válaszolt:

— Nem, ezt nem teszem. Nem fosztom meg a halál országát szép ségétől, hanem mást teszek, hogy az életet megmentsem. Elrendelem, hogy minden embernek át "kell" ezentúl mennie a folyón, de ne tegyék ezt örömmel és maguk akaratóból.

Igy szólt Brahma és a sötétség-ből átláthatatlan fátyolt szőtt. Azután két borzasztó lényt teremtett, a Fájdalmat és Szenvedést és megparancsolta nekik, hogy a fátyolt a folyó gázlója felett függesszék fel.

Azóta az élet ismét felvirágozott a Visnu birodalmában, mert amár a halál meséje épp oly világos, csöndes és békés, mint azelőtt, de az emberek már félnek az uttól, mely odavezet.

Bizalmas beszélgetés.

Valaki a börzén a következő párbeszédet figyelte meg két ur között:

Mondhatom önnek, kitünő párti az a fiatalember. Szép ember, van pénze is, aztán nagyon művelt.

— Ugyan kérem! Nem szükséges, hogy a fiatalember szép legyen, elég szép az én lányom; nem kell, hogy művelt legyen, elég művelt az én lányom; még csak az se kell, hogy gazdag legyen, elég gazdag az én lányom. De legyen tisztességes!

A SZABADSÁG ENGRAVING OSZTÁLYA

fotográfiák és rajzok után, a legolcsóbb áron készít
cütöket. Rendeléseket a szerkesztőség címén kérünk.

VÁLSÁG.

IRTA ARONYI ÁRPÁD.

Az asszony (a hirtelen kerekedő hóvihár elől benemerkül egy barlangféle szűk odúba s ott leoldva lábairól a skitalpakat, a fáradságtól és ijedtségtől pipacsörös arccal, inkább lerogy, semmint leül egy kiálló mohos szikladarabra): Szent isten... mi lesz velünk?

A gavallér: Bátorság, Marika, itt biztonságban vagyunk. (Szintén ledobja lábairól a skit és a szűk helyen előregörnyedve, egy pillanatilag aggodalmas arccal bámul bele a künn tomboló hóvihárba, mely harsány zugással süvölt végig a barlang közelében lévő fenyveseken és be-bevág egy-egy felleget a barlangba is.) Az ördögbe!... erre nem számítottam.

Az asszony: Józsi, hallja... ez borzasztó!

A gavallér: Fatális állapot!

Az asszony: Mi lesz velünk?

A gavallér: Bátorság, Marika... Egyelőre szerencséseknek kell magunkat éreznünk, hogy legalább ezt a barlangot elérhettük.

Az asszony: Mindennek maga az oka! Ha nem szakadtunk el a társaságtól, most mi is a menházban ülhettünk, mint a többiek. Maga akarta, hogy menjünk feljebb, mindig feljebb... most aztán itt van! (Kétségbeesve) Mi lesz velünk?

A gavallér: Semmi. Ha a hóvihár eláll, le fogunk menni a menházhoz és onnan Lomniera.

Az asszony: És ha nem áll el?

A gavallér: Örökké nem tart.

Az asszony: Mondja, mi lesz, ha estig is így fog zugni, mint most és itt lep az éjjel?

A gavallér: Bátorság, Marika.

Az asszony: Nem arról van szó, hogy bátorság, Marika, hanem arról, hogy miképpen menekülhetnénk meg? Szedje össze az eszét és tanácsoljon. Azt csak belátja, hogy itt nem maradhatunk!

A gavallér (bólint): Nem, itt nem maradhatunk.

Az asszony: Mennyire van ide a menház?

A gavallér: Sajnos, jó messzire.

Az asszony (fölemelkedik a körül és a barlang szája elé lép): Nem lehet odáik látni?

A gavallér: Nem.

Az asszony: Talán ha kimenne és kiáltana — meghallanák.

A gavallér: Ebben az orkánban? Szó sincs róla.

Az asszony (hátrál a becsapódó hófellegek elől és esüggöden neki támaszkodik a sziklafalnak): Igaza van, nem halanék meg. Hogy zug... borzasztó!... Bárcsak inkább férjemre hallgattam volna, aki előre figyelmeztetett, hogy el ne szakadjak tőlük, mert vihar

tól tart. Maga azonban kinevette aggodalmaimat és csak azért is biztatott, hogy kapaszkodjunk föl ma is a zöld nyeregig. Maga az oka, hogy most ilyen rettenetes helyzetben vagyok.

A gavallér: Az én helyzetem se jobb.

Az asszony: Magának könnyebb, mert maga férfi. De mi lesz velem?

A gavallér: Az, ami velem.

Az asszony (ismét próbát tesz, hogy kitekinthessen a barlang száján a szabadba, de az orkán megint csak hátrálásra kényszeríti, — a sűrű havazás oly roppant tömegében omlik alá, hogy tíz lépésre sem lehet látni.)

Szent isten, soha sem lesz vége... Meg-fogja látni, hogy ennek a szörnyű hóvihárnak estig sem lesz vége és akkor el vagyok veszve.

A gavallér (gépiesen): Bátorság, Marika.

Az asszony: Oh, bárcsak férjemre hallgattam volna! Mondja, mit csinálunk, ha ránk eseteledik? Hány óra?

A gavallér: Négy.

Az asszony: Négy óra! Egy óra múlva sötét lesz és én el vagyok veszve.

A gavallér: Bátorság, Marika.

Az asszony: Ne Marikázzon, hanem segítsen! Ha elesett a társaságtól és az uramtól, segítsen is ki a bajtól, ez kötelessége.

A gavallér: Igen, ez kötelességem... de nem esaltam el a férjétől.

Az asszony: Talán én esaltam el önt?

A gavallér: Azt nem mondtam. Csak annyit mondtam, hogy nem esaltam el a férjétől, mert önként jött. Én csak indítványt tettem és ön az indítványt elfogadta.

Az asszony: Elfogadtam, mert bízom magában! Bátorságában, erejében, ügyességében és szerelmében... Igen, igen, szerelmében, melyről hónapok óta beszél és amely arra bírta, hogy utánunk jöjjön ide a Tátrába is. Hányszor mondta, hogy higgyek önnek és tegyem próbára... meg fogom látni, hogy bármely pillanatban kész értem fölhaladni akár az életét is. Mondta, vagy nem mondta?

A gavallér: Mondtam.

Az asszony: Azt is mondta, hogy nem cselekszem okosan,

lehet, el fog tőle rabolni erőszakkal. Így volt!

A gavallér: Igen, így volt. (Kitekint a barlangból). Itéletidő... soha sem lesz vége...

Az asszony: Mit mond?

A gavallér: Azt mondom... (habozva) Hogy magam sem tudom, mi lesz...

Az asszony: Nem tudja!

A gavallér: Kérem, ne idegeskedjék.

Az asszony: Önnek tudnia kell, hogy mi lesz! (Kiáltva) Bajba sodort, lovagias kötelessége, hogy megmentsen! Ez a legkevesebb, amit szerelmétől elvárhatok.

A gavallér: Ebben az átkozott hóvihárban kissé bajos dolgot lesz... Kötelesség, persze, hogy kötelesség, — de miként?

Az asszony: Tölem kérdezi?

A gavallér (epésen): Nem kérdezem.

Az asszony: Nem is teheti, amidőn kötelességről van szó. Ön rögtön föl fogja kapesolni a skit és le fog menni a menházhoz, hogy értesítse borzasztó helyzetemről a társaságot és segítséget hozzon. Remélem, hogy ez a szándék!

A gavallér: Ez.

Az asszony: Siessen, siessen! Nincs elvesztegetni való időnk, — félóra múlva ránk sötétedik és akkor mindennek vége.

A gavallér: Mondja kérem, van önnek arról fogalma, hogy mekkora ereje van annak az orkánnak, amely odakülről dühöng? Ugy látszik, nincs, különben tudná, hogy az ilyen szélvihár nem egy embert, de még egy bivalyt is lesodor a lábairól és úgy csapja valamelyik szakadékba, hogy egyetlen esontja se marad épen.

Az asszony (fölbátorodva): Ön a csontjait félti, mindön arról van szó, hogy engem megmentsen!

A gavallér: Kérem, ne idegeskedjék... Összetörpém a csontjaimat és önt még sem menthetném meg. Ezt csak könnyű megérteni.

Az asszony: De legalább megpróbálná! Mert meg kell próbálnia. Itt az alkalom, hogy bebizonyítsa szerelmét és föladozza értem az életét... érti? Az életét, melyről azt hazudta, hogy az enyém.

A gavallér: Azt akarja, hogy kitorjém a nyakamat!

itt áll, mint egy megrémült gimnázista, ahelyett, hogy bátran és férfiasan nekivágna ennek a nyomorult hóvihárnak és megmentene. Istenem, istenem... hol volt az eszem, midőn megengedtem önnek, hogy közelemben maradjasson és hazugságokkal ámitson a férjem háta mögött. Istenem, istenem.

A gavallér: Bátorság, Marika...

Az asszony: Megtiltom, hogy a nevemen szólítson! (Kiáltva) Aki többre becsüli életét, mint az én életemet, arról sem mit sem akarok tudni. (Elfoglalja előbbi helyét a köülésen.) Itt fogok elveszni az ön szeméi előtt... hős!

A gavallér: Kérem, beszéljünk okosan, mert azt csak beismeri, hogy nem beszél logikusan?

Az asszony: Megy, vagy nem megy?

A gavallér (csillapítva, nyugodt hangon, miközben a heves erővel becsapódó hófellegek elől egész a barlang végéig hátrál): Átkozott idő... Ha csak csipetnyi nyugodt logikával gondolkoznék, belátnám, hogy nem okos dolgot kíván tőlem, hanem örültséget.

Az asszony: Megy, vagy nem megy?

A gavallér: Szívesen fölhaladnám önért az életemet, ha csak a legkisebb reményem lehetne rá, hogy ezzel megmentem az önt, de ebben az átkozott hóvihárban ez teljesen ki van zárva. Tíz lépést sem tudnék tenni és már elsodorna az orkán. Okvetlen kitorjém a nyakamat és önnek ebből semmi haszna sem lenne.

Az asszony: Utoljára kérdem, hogy megy, vagy nem megy?

A gavallér: De hát teljes-séggel lehetetlen önrel megértenni, hogy örültséget... sőt ostobaságot kíván!

Az asszony: Ah! (elkeseredve, síró hangon) Még sérteget is.

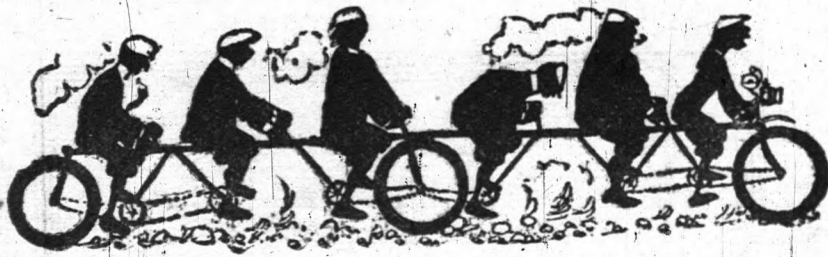
A gavallér (türelmet veszve, indulatosan rákiált): Nem sértegetem, csak el vagyok képedve azon a hallatlan különbségen, mely kettőnk értelmét egymástól elválasztja!

Az asszony: Ne sértegessen. Ez gyávaság!

Ebben a pillanatban harsány férfihang hosszan elnyújtott, hívó üvöltése hangzik keresztül a vihar zugásán: "Marika, Marika! Holláh!"

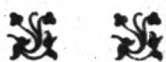
Az asszony: (talpra szökik): A férjem, a férjem! Az én drága, jó férjem! Az én hatalmas, bátor férjem! Oh istenem... meg vagyok mentve! (Odavetve a gavallérnak) Adieu... hős! Ne merjen többé a szemem elé kerülni... (Kiszalad a barlangból).

A gavallér: Van eszemben! (megvetéssel) Ostoba liba.

midőn nem hallgatók a szívem re, hanem hü maradok a férjemhez, akinél prózaibb fajnakkó nincs a világban. Pénzeszák nak nevezte férjemet és meg esküdött, hogy ha másképp nem

Az asszony (a szemé közé néz): Azt akarja, hogy megcsalja a férjemet? Ön akarja... aki ime, még közönséges lovagiasságból sem könyörül rettenetes helyzetemen, hanem

FUTÓ SZELLŐ

IRTA SOMLAY KÁROLY.

ŐSZ volt. A tar mezők és az avarszinú rét felett nem ivelték már a bogarászó fecskék. A kopaszuló fák ágai közül már látszottak az üres madárfészkek. A legelőről istállóra fogják a gulyát. A nagy darab ösföldnek most a pusztasági kútgémen unatkozó szürkésas a gazdája.

A Gyopáros, egyetlen palotája, a Pók Imre eszékunyhója is üres. A eszék szegődés György naptól Mihályig léven érvényes: ahogy a kopolyák szélein barátni kezd a moesári bakköny és az ősi kikeri is kúgija lila fejét a vize nyós pástokon, Pók Imre beköltözik a faluba a göbösérkorong mellé. Ősztlő tavaszig szilkéket, fazekakat és más ágyagédényeket mesterkél a vén obsitos.

Rövidülnek a nappalok; alig volt hajnal, már szürkül az alkony is. A kender már ázik a gödrolésekben. A krumpitáblakon is végét érte a munka. A eszékju kompéra zsákokba gyűjtve, kint a földön varja a házaviteit és a vermelést. A rózsaszínre szikkadt krumpiszár pedig petrenekben hever a felturt barázdákon.

Az ugáron varják legelésnek; hangosan társalognak, a fiatalok two-steepet táncolnak. A bojtórjének tengelicéi szemezgének.

A batárdülökön júból a folyó zugása hallatszik, amelyet a borsodi románoktól szálladó vonatok rohogása tömpit el néha.

A vonat ideges villanással suhan el a kis falu mellett. Pillantásra se érdemesíti a vályogházakat, amelyek vagy háromszáz év óta morogják-itt a vótót a kultúrának. Csupa vasfeju, konzervatív paraszt fészkel a giezaszuppos viskókban. Az öreg Verrasztó Illés a falu Werbőzeje. Az ő esze itt az ut és az igazság. Tudósabb az alispánnál; hatalmasabb egy esendőrszázadnál.

Legifjabb fia, a Gergely, csak a mult ősön szabadult haza a priepoljei bakaéletből. Gazdag legény; de azért úgy dolgozik, mint a bérés eseléd. Most éppen a kom pírát hordja haza a szekéren: a tagról. A partos uton kemény marokkal kezeli a két esikót. A Szár esát és a Bandit, mért a zabon nevelt fiatal állat néha egy rögtől is megijed.

A Kikiries-esárdánál megállítja a esikókat. Egy porcío savanykás eankót hamarosan letaszít a torkán, rágyújt a sűrjeszaru pipára és most már lazábban eresztí a gyeplőt.

Mikor a falu alá ér, szemére huzza a géntollas kalapot, a dohánt lenyomkodja a pipában és kényelmes ülésbe igazodik. Így al konytájon szoktak a lányok az ut esáson hármás-négyes rajokban korsózni. Hát ne mondja senki, hogy a Verrasztó Gergely szalma legény, aki úgy ül a szekéren, mint a eszénka koldus a talyigaháton.

Fábiának háza előtt három leány nyihog. Kettő már anyányi; a harmadik még csak olyan paszkonca, akinek alig ér a farkosa a jobbfulétől a balfüléig. A szót az Amál viszi. A féltelkes Fábián Bódi lány a hangadó. Feseg, — mint a fiatal rigó, aki untalan más-más nótába kezd.

A Gergely szekere diceen-diceen a kerékfogó, barna porban. A három leány azon mód eselekszik, mintha nem is látnák a kompéras szekeret. Csak akkor ül meg a

szájukon a locsi-feesi, mikor a legény rájuk kiált a zsákokról:

— Lekoznál az anyád rántása, Amál! Inkább az anyád kezénél lógnál, semhogy itt pletykázol.

A két idegen leány szemsugárai összesillannak. Amál elpirul; meg zavarodik. De egy pillanat alatt észbe kap.

— Te is inkább fognád agyarrá a pipádat, — nyelvelt a legényre. — úgy lóg a szádon a pipa, mint Totyola Jankón a bikkifagatya.

Most a legénye volt az elrestelés sora. Mindkét markát a gyeplőn tartotta, hát esak a nyelvvel intézhette el a pipát. A zápfogára akarta igazítani a sűrjeszár esekát, miközben a pipa, — a hüdös! — valahogy kikislott a szájából és a porba pottyant.

— Vigyázz, hé! Vigyázz, mert istenessese a fejed is legurul a nyakadról, — keagott Amál.

— A teremtsit... A tüzláng vessé fel! — morogta a legény és le akart ugorni a zsákokról a pipáért.

Leugrott volna, de a Száresa akorát rántott a szekéren, hogy majd felborította. Amál nevetett. A másik nagy lány is ihogott. — Csak a paszkonca nem nevetett; hanem fölemelte a pipát, letörölté róla a port és a legénynek nyújtotta.

— Ihol a pépája, Gergő hátyám, — selypítette.

— Köszönöm, Márta. Szép szived van. Szaporalábu menyeeske lesz belőled, ha meg vagy egy fél-suknyira nyulik majd a szöszke fejecskéd, — kummogott Gergely és mérgében nagyokat rántott a gyeplőszáron.

A esikók szügyre kaptak a hámat. Ugy eliramodtak, hogy felhőkre emelkedett a por a szekér után. A lányok csak néztek; nézdegélték a szitáló porokat...

II.

A lelekelemző, okos emberek a doloknak nem a látszatát, hanem a lényegét mérlegelik: a történesek felett az értelmi és az érzelmi indítékok szerint alakítja meg az összefoglaló nézetét. Gergely pedig okos ember.

Sehogy se tudta feledni a pipahistóriát. Szólanul esetlett-bótlott a szárüskertben a bugó eséplőgép körül és untalan a porba hullott pipán járt az esze. Törte a fejét. Törhette is, mert Fábián Amál a menyasszonya volt. Pünkösdkor küldte hozzája a mátkatálát és

jernép, ha szíve ninesen... A Fábián Amál bezzeg nem adta fel a minap a pipát; pedig tán nem rogyant volna meg a esont a kényes derekában, ha lehajolt utána. Lám, az a kis esige, az lehajolt érte. Az földáta a szekérre a pipát, pedig ő nem is a mátkám. Annak nem törött le a két karja a pipám alatt, — tünődött és az öklével arrafelé hadonászott, amerre az Amálék laknak.

Még soká medítált a pipán, az Amálon, a kis Mártán és a korábbi érzelmek kialvását és új-képzetek, frissebb, melegebb érzések jöttét látta a lelkében. A tőprengek és elborulások után mint a piros lepkek, úgy röpködtek szíveben az új érzések.

— Az a kis gubó... Az a kis paszkonca... Az a kis gezeméelány... A Márta... Tán még félsükködni se tud, tán még az anyja félsükköti a sárga esibehaját... Mikor lesz az feleségnek való? — aggódott az egyik eszével a legény.

— Mikor lesz? Egy év múlva. Egy év múlva ugy megkeményszik a esipője, mint a nyers acél. — vigasztalta magát a másik eszével.

Amálnak fel se tűnt, hogy a legénye napok óta nem járogat a házukhoz. Arra nem is gondolt, hogy az ostoba tréfa miatt duzzog. Azt hitte, hogy egész nap a eséplőgépmasina mellett dolgozik, hát este jókor elfekszik. Csak akkor döbönt meg, mikor egy reggel egy esipkekendőt talált az anyja piparajtó, kilipésén. Az Amál mátkakendője volt.

A leány tisztán látta a visszagótt kendőhöz fizótt tendenciákat és ezeknek az ő életébe nyuló következesit.

— Szóltál valamit a...? Összehöllenkedtetek, hé! — kérdezte Fábián a lánytól.

— Nem én, eses! Nem mondtam én neki egy ferde szót se. Össze se különböztünk, — felelte Amál.

— Eggye meg a... Mi nem fér akkor a fogára?

— Todom is én?

Amíg lehetett, takargatták Fábián Bódiék a szenzációt. De nem azért vannak a faluban a esufhordó, fogahullott vénasszonyok és az irigy leánypajtások; hogy az ilyen "nagy" eset titok maradjon.

Az öreg Verrasztó hát megszólítja a fiát:

— Igaz-e?

— Elszédül a tökfesed, ha ilyen fent héjazól! Nem félsz, hogy kupán ütlek, kölyök?

— A századomnál Flügelmann Gregor Verrasztó volt a titulám. Vagyis nem kölyök. Ha pedig meg akar kéd ütni, üssön. Az apa azt is megteheti, amiért más ember az életével fizet.

Az öreg kissé összebuggyant az elszánt, higgadt feleléstől.

— Tán nem akarsz házasodni? — kérdezte enyhébben.

— Hogyne! A Mártát, a Toosok Mártát vélném...

— Azt a koldust? Az egész vagonkájuk belefér egy tökfesbe. A gabonájukon egy tyukfi se tel el ki. A jányak sines egyebe a rajta viselő gúnyájánál.

— Van a boltban, csak venni képt. Verrasztó Illés gazduram menyé nem kér a szomszédoktól gúnyát és egyebet.

— Nem ám! Nem ám... Ördög bujjék a dolgotokba. De a szegény a Bódiékon...

— Aki főzte, egye meg! Eggye meg a fené! — dörmögte a legény és kiballagott a szérube kazlakat simálni.

III.

Következő tavaszon, vasárnap délután nagy leányraj vonult nótázva a pelyhedző rétre eieázni. Amál volt a kaplárjuk. Az utolsók között kullogott Márta.

Gergely a házuk kapujához támaszkodva nézte a gágogó csapatot.

— Milyen cifra a Fábjányék kisaszonya! Tarka, mint a racol-tár; — mosolygott magában.

Mikor a lányok elsorjáltak elötte, odaszólt Mártához:

— Hallod-e?

— Há'szen nem vagyok süket, — felelte megilletődve a leány és megtorpant a falu legénybírája elött.

— Ugy látom, már hozzád nótéd a félsukkot.

— Nem sok a hibája, Gergő bácsi.

— Bácsi a vénapád! Nem vagyok én bácsi!

— Nem-e? Uramjézus, hát mi esoda? — szepegett a leányka.

— Mi? Hát mi? Hát csak Gergő! — morrant a leány.

— Hát jó! Hát Gergő...

— Aztég fölvenné-e máskor is a pépámat?

— A pépáját? Aligha föl nem venném máskor is, zavarkodott pirulva a paszkonca és el akart szaladni a többi lány után.

El akart szaladni, de a legénykaron fogta.

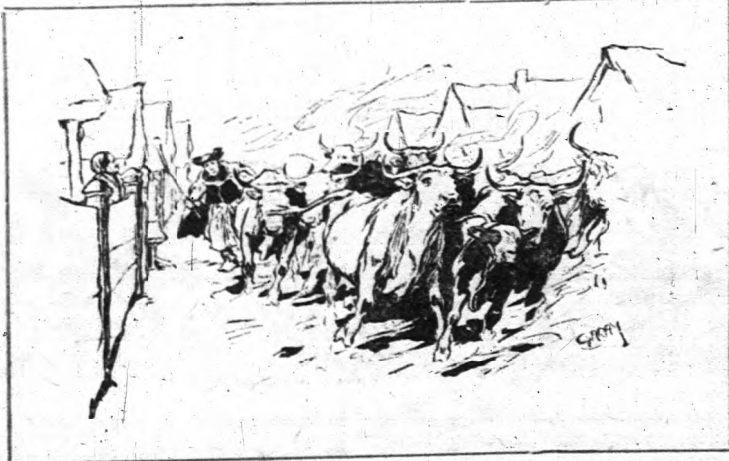
— Derék menyeeske lesz belőled, — enyelgett Gergely és egy kékes füstglóriát fújt egaretájából a leány kontya fölé.

— Nem leszek én menyeeske, — dohogott Márta, — én vénjány maradok, aki a másvilágon is tőrekszómát cipel a vállán. Kinek kénék én?

— Én t'od, hogy kinek kénék. — Mondja kéd!

— Hát... hát... kinek is ne? Ha másnak nem, hát nekem.

— Ne izéljék kéd! Mert máskor istukacsé nem emelem föl a pépáját! Hogy esufglódik az emberjányával! — nyiffantotta a leány és ugy loholt hazafelé, hogy a futó szellő se érte volna utol.

most ősön, a eséplés után lenne az esküvő.

— Eggye meg a fené! Ha valakinek az apró dolgokban ninesen szíve, a nagyokat is szív nélkül esinálja... Éshát mi egy fe-

— Igaz! — mondja mellét iduzmálva a legény.

— Miért tetted Amálon a szegyet?

— Csak. Inkább most menjünk ketten három felé, mint később.

FALU ÉS VÁROS

IRTA SABJÁN ISTVÁN.

A NAP süttött, tavasz volt és Káptalan-Apátiban mindenki peckesen járt. Ez a járás abból

áll, hogy az ember valamivel nagyobb lendülettel veti magát me-netközben a lába ujjá hegyére s nem ereszkedik egészen vissza a sarkára. Rendszerint korá tavaszszal jár az ember peckesen, mikor először hagyja otthon a téli kabátját. A természet ébredésével megújuló élet kedve vagy a fölösleges, nehéz buroktól való megszabadulás az oka ennek a tanelő menésnek. — nehéz volna eldönteni. De bizonyos, hogy az apátiaknak külön harmadik okuk volt rá.

Káptalan-Apáti kisközségből — nagyközség lett. Faluból város.

Ursten, miért örültek az apátiak ennek? Hiszen egyikük sem lett gazdagabb, okosabb vagy szebb, mint azelőtt. Elvégre az, hogy ezután kettős karika fogja jelezni Káptalan-Apáti helyét a térképeken, nem lehet ok az általános öröme. Aztán csak újabb terheket vállaltak magukra, amivel a városi jegyzőség s más eféle jár. És mégis, mégis. Az apátiak örültek az átalakulásnak. Ez az örömmük abból az érzésből fakadt, mely a bibliai zsidókkal a királyságot kívántatta meg, bárhogy is intette a próféta őket. Pedig milyep boldogok voltak az apátiak, míg mint falusiak egyszerűsége-ken éltek. Gyarapodtak, szaporodtak. De van az emberi természetben valami sarkaló vágy különök után, melyek a szabadságot apránként tisztára elméletivé teszik. Ez a vágy ébred föl a háromsz-tendős gyerekekben, mikor nadrágot, a nyolcévesben mikor kené-ny gallért, a tizenégyéves leányban mikor hosszú ruhát és fűzőt kezd követelni. Pedig lehet-e a gyerekek olyan boldogok, mint szoknyás korában volt és ő. Isten-leszünk-e valaha olyan boldogok, mint mikor nyaktalan, ujjatlan kötött inget hordtunk?

De hát az apátiak örültek. Örültek mindennek, ami városi jellegüket kidomborította. Hanem a legnagyobb érdeklődés mégis az újjászervezett városi rendőrség felé irányult, ami némiképen indokolt is volt, mert az apáti legények — mint a nóta panaszoja — garázda legények.

Ezeket a szokat: rendőrség, újjászervezett, városi, persze nem kell komolyan venni. Csak jól hangzának. Ami komolyság van bennök, az a következő:

A mindenkor apáti bíró mellett vagy harminc esztendő óta egy öreg hajdu teljesített külön-féle szolgálatot. Idézeteket hordott szét, hirdetményeket dobolt ki és a községházat takarította. A falu egyenruhában járatta — módos község volt, tehetett — és a szarvasbördíszes, piros hajtókás zubony, kék katonasipka s a hóna alatt vagy a eszmaszárban egy nádpálca, sajtóságos méltóságot kölcsönzött az öregnek, aki egyébként lócslábu, nagybajszos, fogatlan magyar volt. Kajla Péter névre hallgatott, bár éppen

nem lehetetlen, hogy Sónak, Varjunak vagy Feketének avagy Talán Piritinek, Tibólának vagy Vö-nöcknek hívták.

De harminc esztendő s közéleti szereplése alatt úgy rászáradt ez a név, mint Szigfrid bőrre a szaru. Még ez a név se ártott tekintélyének, bár nyilván vonatkozásban állt külse-jével. Talán a pálcá tette, talán mert a sípkáját sohasem emelte meg, hanem csak szalutál, talán más oka volt, de annyi bizonyos, hogy valami in-dokolatlan elfo-mely csak hivatalos személynek jár ki — egyaránt tartott tőle ur és paraszt. Nem akadt a megyében dobos hajdu, akit nagyobb esőndben hallgatott volna ember, asszony és gyerek, mint őt, bár — s ezt is csak a kérlelhetetlen kritikájú elbeszélő meri konstatálni! — egy szavát sem lehetett érteni, olyan tago-latlanul bukdácsoltak elő fogat-lan szájából a szavak.

Ezt a Kajla Péter hajdu szer-vezte most ujja és rendőrséggé a városi előjáróság. Szigorú pa-rausban meghagyatott neki, hogy esti nyolc órától éjfélig járja be a nagyközség tereit és utcáit, éberan örködjék a rend fölött s a nézereket, duhajkodókat, ve-rekedőket nyomban állítsa elő. Mert nagyközség így, meg nagy-község úgy és a többi.

S mikor ama szép tavaszi nap estéjén Kajla Péter kék attillá-ban, fején huszárszakó, az olda-lán kard, eszímáján tarajos sarkantyú, mely sirt, mint a rab-lánc, — megkezdte első körutját, — az apátiak majdhogy eltik-kadtak a nagy gyönyörűségől. Az előjárók úgy irányították ut-jukat, hogy találkozzanak vele s fejbiceenészel, büszkén fogadták katonás tisztelgését. A bíró meg is állította s komoly arccal uta-sítgatta erre meg arra, mint mi-kor a festő a már kész képen az utolsó vonásokat teszi meg.

Kilenc órakor Kajla Péter már magában rötta a kihalt utcákat. A hold lassan jött föl a felhőt-len égbe és esodálkozva nézte a magánosan járkáló, hárcias alak-ot. Ilyet ő még nem látott Apá-tiban. De amint följebb esuzott, megértette a helyzetet s moso-lyogni kezdett. Ah, a kultúra, a civilizáció... S csakugyan e pil-lanatban Kajla Péter rettentő szigorúságu arccal, a holdfény-ben szikrázó kardjával, rengő sarkantyujával olyan volt, mint a civilizáció fölberelt lakója, aki haláláig elszántan készül leülni jókedvre, szerelemre, szabadság-ra és mindenre, amiért élni érde-mes...

Csönd volt. A hős tavaszi szel-ő egyet-egyet hempergett az ut-ca porában. Egyszerre egy hatal-ias kurjantás verte föl a csön-döt. Kajla Péter szorosabbra esz-telta a kardját, mint Hágen a síksakat és a hang irányába in-dult.

Egy fiatal parasztlegény riko-gatott. Jobb kezével a kupáját fogta, a bal hanyagul, céltalanul féloldalt nyújtotta ki s féllábon

állt mindaddig, míg a kurjantása tartott. Abban a fölséges hangu-latban volt, mikor a jókedv nem talál már szavakat, mikor a hang-tagolatlanul kívánczik ki a gé-géből s kellemesen feszíti meg a tüdőt és esiklandja a torkot. Még tett néhány lépést, aztán danolni kezdett a kis pej lováról.

Aranyos a fészára,
Gyémántos a kancárja,
Ráhajtom a bus fejemet
Babám ölelő karjára.

Éretelen, rekedtes hangon da-nolt, melyből kiérzett a pálinka-meg a pipafüst. Az "ölelő" szó szapora lejtését eszmaszarakkal kísérte, egyhelyben dobogván. Kék gatyája lobogott, amint lé-pett, ugyanolyan színű köténye oldalára volt gyűrve. A hold rá-tűzött a kalapjára, melybe véres stiglieszárny volt tűzve, alatti kis nemzeti színű szalagesokor. Piros arcu barna füv volt izmos zömök magyar.

— Ne neszezz hé! — rivallt rá Kajla Péter.

A legény megfordult s esodál-kozva kissé meg is hökkenne né-zett a katonás alakra. Aztán jó-kedvűen, barátságosan elmosolyo-dott.

— Péter bácsi — mondta ör-vendezve. — Adj! Isten.

— Szerbusz, — felelt Kajla Pé-ter leereszkedően, mikor látta, hogy a csöndháborító csak kapo-tos.

Az ilyen találkozás gyakori. Mikor a kötelességtudó ridegség találkozik a fékezhetetlen jóked-vel, a nyugodtvérűség a szerelem-mel, a kézzelfoghatóság a sejt-lemmel, a kiszáradtság a vágy-gyal, az öregség az ifjúsággal. Megérthetik ezek egymást!

A legény mondani akart vala-mit. Piros képén boldogság neve-tett.

— Péter bácsi... Péter bácsi... — szölt el-elesklő hangon, de nem tudta folytatni.

Hirtelen, mintha megtalálták volna azt a szót, amit keresett.

— A Babi...
a Salavec Báb-
bi...

Egyszerű pa-rasztí szíve tele volt érzéssel és szeretettel, volna arról beszélni, amit érzett, a mi nevetni, da-nolni, ordítani készített. Vala-mi olyat akart mondani: "Bol-dog vagyok", vagy: "Az élet gyönyörű." De egyszerű pa-rasztí nyelve nem találta meg az igazi szavakat.

— A Babi...
a Salavec Báb-
bi...

Annyi gyön-gédséggel, sze-relmes megha-ottással ejtet-té ki ezt a nevet, mintha valame-lyik Heine-dal egyik sorát mondta volna. Mintha a kis konyhaszagu eseléd neve kifejezett volna min-dent, amit ő mondani akart. Kék szemét könnyű öntötte el. A bol-dogság könnye, mely nem esor-dult ki, hanem szétmorzsolódik a pillák alatt s jóleső melegséggel

járja át a szemgolyót. Lassan pislogott, mint a hunyó, parázs és fekete kezével gyöngéd mozdu-latokat tett, mintha egyszerre akarta volna megölelni az egész világot.

— A Babi... a Salavec Babi...

Mintha Kajla Pétert is meg-fogta volna a varázs, mely ebből a névből áradt.

— Na, eriggy csak szépen ha-za, — mondta jóindulattal. — Már késő van.

De a legény amúgy is ment már. Lehorgasztott fejjel, lom-hán tett néhány lépést, mint aki-nek csak magára van gondja. Aztán elrikkantotta magát és rá-kezdte:

Ráhajtom a bus fejemet
Babám ölelő karjára.

Megfulladt volna, ha nem danol.

De ez már sok volt. Kajla Pé-ter utána sietett. A kardja meg-esorren, a sarkantyúja vígan esil-lingelt, mint a bilincs.

— Mondtam, ne neszezz! — hangzott erőlesen, fenyegetően, türelmetlenül.

A legény megfordult. Csak most vette észre, hogy ezekkel a szöveggel állították meg előbb is.

— Mé'ne neszezzek? — kérdez-te kihívóan.

— Mer' tilos a csöndháborítás. Nekem nem tilos. Én a esá-szár emberem vagyok.

Hanyag mozdulattal, de büsz-ken mutatott a kis háromszínű pántlikára a kalapján.

— Mindegy. Neked is tilos, másnak is.

A helyzet a legény előtt tisztá-ra érthetetlen volt. Hogy ő ne danoljon? Mé'ne danoljon? Nem bánt ő azzal senkit. Sürü, piros szittyavére harciasan pezsdült meg az ereiben.

— Ki tilthatja meg, hogy én danoljak?

— A törvény.

— Kórság a törvényt...
— Ha nem engedelmességek' —
mondta most már haraggal Kajla Péter — beviszlek.

A legény elő-re hajlott, ök-lét mellére té-ve.

— Engem?
— kérdezte, mintha rosszul hallgatta volna azt, amit hal-lott. — Engem visz be?

— Téged hát.
— Engem nem visz be —
mondta hatá-rozottan s ösz-szeszorított ök-lét tiltakozva rázta.

— Már visz-lek is, — szölt Kajla Péter s jobb kezével megfogta a le-gény karját. Gyere!

— Eresszen el, Péter bácsi.

A legény tekintete lángolt, arca vörös volt s a hangjából elszánt-ság esengett ki. Mintha ezer esz-tendő rabság szagát, szimatolta volna.

— Gyere...

— Eresszen el, Péter bácsi.

(Folyt. a 13. oldalon.)

Külsőrészi agglegények.

IRTA, TÖMÖRKÉNYI ISTVÁN.

A Z agglegény-élet a városban se lehet valami alkalmas foglalkozás, mert sok unalom járhat vele. Az igaz, hogy, mint mondani szokás: se kicsi, se nagy, maga sem viselő, így könnyebben bírhatja az életet, azután a városban mégis csak találhat helyet eleget, ahol az idejét töltheti. Azonban kint a tanyán élni agglegény-életet, az már csakugyan nehéz sors. De azért mégis van olykor ilyen, ha nem is gyakran. Ha nem minden határban adódik is elő. Van szőlőművelés is, gazdaságban is. Kocsisban volt nálunk is egy, amíg meg nem halt, az öreg Imre bácsi, annál öregkutyakévdűb embert még alig-hal hordott a föld háta. Nőgyűlölő vén mogorvaság, az csak a lovakkal tudott beszélni, az ünnepnap délutánja azzal telet, hogy zsirral etette a lószerszámot és fényesre pucolta rajta az acélkarikákat. Szóban nem halt sohase, de még az istállót sem szerette éjszaka Rudat lakatolt az istállóajtó középre, hogy valamely lókotó el ne köthesse a lovakat, maga meg a kócsi alá feküdt aludni. Télien is ott feküdt, ősi esőben is, volt egy irgalmatlan öreg subája, száz foltot rakott rá maga, abban pihent. Az ócska subát el nem hagyta soha magától a világtól sem, sem nyáron a nagy eszmáit, ha akár szénáért ment is valami nem messze tanyába, azokat mindig fölfrakta a kocsira. Ha ezért szót ejtettek előtte, hogy miért huzatja mindig a lóval ezeket a fölösleges holmikat, mogorván felelt.

Ha köllök így, akkor itt maradok, ha nem köllök, akkor elmehetök.

Beszélték, hogy a pénzének egy része bele volt varrva a subába, a többit meg a csizmájában tartogatta. Mondták, hogy volna valami ezer forint körül való pénze így "gyugasz"-ban. Lehetett, mert magára nem költött semmit. Ha más kintáta egy pipa dohánnyal, hűmögve elfogadta s elkotorászta hozzá valahonnan a lóporos istállópoleról az ócska pipát, megtölte a dohánnyal s rá is gyújtott, ha gyufát is adtak hozzá. De maga nem adott volna egy árva vasat sem dohányért.

Az ilyen emberen éltart egy kalap husz esztendeig s amiként döglött szamarát ritkaság látni, úgy világ csodája a "magának való" egy új mellény. Meg van a maga régi holmijaiban, csupa folt, de sohasem rongyos, mert maga foltozza magát. A fehér ruháján is folt hátán folt, de amugy minden szombaton rendezesen föltisztalkodott, maga mosott magára. Asszonyfélével szóba nem állt, csak néha, ha a szőlőbeli dévaj napszámoslányok rákiáltottak, szavalt vissza valamely mérges, átkozódó káromkodást. Vén volt már, csupa ősz, a képe telipiros és az egész emberen a kappanházis kövérédése, de már kezdett a vállá görbülni, a nyaka hajlani, de megmaradt mindig egyformának. Nem vétett senkinek, ha nem háborgatták s így el volt az igazságot mellett esztendőnkig. Hogy honnan jött, miféle életet élt azelőtt, senki sem tudta, ő maga meg nem beszélt. Olyan időben, mikor nem voltak napszámosok a tanyán, bement enni az ereszet alá. Az öreg kocsis a még öregebb kápással csak el volt valahogy, mert az sem beszélt, ha nem volt

rá föltétlenül szükség. De ha már a napszámosok is ott ettek az ereszet alatt, akkor az öreg Imrének külön kellett kimérni az ételt, mert különben inkább nem evett volna, semhogy a sok csacsakabeszédű, tréfálkozó nép közé elegyedjen.

Ha volt eset rá, úgy, hogy vasárnap délután kint volt valaki a városból a tanyán s ilyenkor szokás egy üveg bort az emberek elébe tenni. Imre egy pohárra valót elfogadott. Többet nem, semmi áron. Ugy lehet, attól félt, hogy majd megered a száva s talán elkottyantja magát. Hogy talán beszél majd valamit a multjából, amit ma olyan szépen neveznek úgy, hogy előélet. Át bizony, hogy mi volt az öreg Imre előélete s nem volt-e ebben bizonyos megnyiságú börtönbeli oldalélet is, azt ő rajta kívül senki sem tudta, az öreg talán azért aludt kint az udvaron a kócsi alatt, hogy még álmában se beszéljen róla semmit.

De hát ez nem is tartozott senkire. A dolgát elvégezte, a lovakat ajnározta, a padlást szigorúan vigyázta, hogy a tyuk bele ne menjen, mert a finyásabb ló nem eszi meg a szénát, ha tyuktollat talál benne; a kocsit mosta, ha kellett, ha nem, a tengelyére fölkenete volna a világ minden kulimászatát, a lószerszámot pedig annyi zsiradékot etett föl, hogy egyszer meg is szólták érte: abban a percben felköszönt a szolgálattal s nem volt marasztalás, elment. Egy esetben történt már ugyan, hogy valamely sérelem miatt mérgében megindult, de még a föld sarkát sem érte el, már visszatért. Ezután azonban nem ért neki semmit se szó, se beszéd. Fölfogta a kendőbe kötött kevés cókmojkját, belezárta magát a subába s elment, semmit sem szólt (még azt is lassan mondta).

Köszált azután szerte-széjjel, lehetett látni az utakon itt-ott, a mint hurcolta a subát. De már nem fogadták föl sehol. Köszált, mint a kutyá, ha a pákosztossága miatt kiverik a tanyából. Akadt volna ugyan szegényebb, zöllérféle ember, aki a pénziért fölfogadta volna tartásba, de Imre az ilyen beszédre sem szólt semmit, csak ment tovább. Egyszer aztán elveszett a határból. Az emberek nem sokat törődtek vele, legfeljebb azt mondták felőle, hogy világgá ment, mint a Döme kutyája. Beszélték ugyan, hogy arra kifelé, a pusztaszélek körül, egy vontató széna tövében találta meg a csosz kutyája halva, rá is vezette a halottra a csosz, de ez a beszéd nem egészen bizonyos, mert odakint az ilyesmirel nem nyomtatnak újságlapot.

Más dolog az, ha életfogytig legény marad az olyan ember is, aki a maga földjén él. Ez már nem úgy van, mint az Imre kocsis, hanem ennek különféle formái vannak. Egy legény azért nem házasodott, mert irgalmatlanul hosszúra s vékonyra nőtt s nem talált magáhozvaló lányt életpárul. Egy fiatal embert még surbankó-legény korában képen harapott a ló. ("Nagyon erkölcsös volt" — így mondják, már hogy a lóra). A suttyógyerek felépült a bajból, de a nagy sebnyoma ottmaradt az arcán. Azután, hogy a házasulás idejét elérte, volt egy lány, akit el akart

venni, már a kendőzés is meg volt, amikor híret vitték a legénynek, hogy a lány azt mondta: jó ember, derék ember a vőlegénye, de máris irtózik a harapott képre nézni. Amire a legény visszaadta a jegykendőt. Kínálta azután neki más lányokat, de azt mondta a legény: egyet akarok, az is mögirtóztól tőlem, de legalább mögmondta igazán, most már tudom, hogy a többi is így volna velem, csak nem mondják meg a vagyonomért, de hát nem is köllenek neköm. Így aztán házasság nélkül maradt.

Ismerek itt a közelben egy gazdálkodót. Jó gazda, szorgalmas ember. De nem csak hogy az, hanem okos is. Több esze van, mint más tizenkettőnek, amellet a beszéde tele van ötlettel, humorral, fufanggal, mint a hogy az már a törpéknél leginkább így szokott lenni. Ez meg azért nem kötötte be lány fejét, mert nagyon kicsire maradt. Vannak ilyen játéka a sorsnak: az egyik azért marad a nötlenségben, mert nagyon hosszú, a másik meg azért, mert nagyon kurta. De olyan kurta, hogy nagyon. Nemrég is látom az úton, hogy két szép, jó ló vidáman húz egy kocsit be a város felé. Azonban szemközt jövet, a gyalogos magasságából tekintve, úgy látszik, hogy nem ül a kocsin senki. No, itt alighanem valami baj történt. Vagy berugott a gazda és az ülésről hátrahervadt az alessényre, vagy pedig hogy betegség érte és kibukott a kocsiból az utra. Közlebb érve azonban, már látszik, hogy egy gyermek hajtja a lovakat. No, gondoltam, ez is nagy könnyekütség, a villamosok közé eresztetni ilyen lovakat gyerekek alatt, ráadásul hevívárosi időben. Csak azután látom, mikor a kócsi elzörög mellettem, hogy a kurta Mihály gazda hajtja a két fiatal, táncos kedvű zabhambárt, bár ugyan csak úgy lóg le a lába az ülésről, mint gyerekek a padról. De azért a gyepő jó kézen van s a törpe ember arcán most, mint mindig, ott táncol a gunyos mosolygás, a mivel neveti a körülötte levő óriások világát. Mert Mihály mindig nevet. Nevet a sorsot, a mely ilyen kicsire hagyta s úgy gondolja, hogy akár sír, akár nevet, ugys csak egyforma lesz a termés.

Ha kérdik Mihálytól, hogy ugyan miért nem visz valami esinos, formás menyecske abba a szép vagyomba, Mihály olyan komikus pózzal, mint ahogy azt annak idején a régi udvari tréfacsináló társai teheték, kihuzza magát, ezer nevető ránc szalad szét a képén, még az okos szöke szeméi is nevetnek, mikor mondja:

— Csak nem tartok asszonyt addig, amíg másnak is van felesége...

Lám, úgy Mihály. Ebből ugyan sohasem lesz öregkutyakévdű magáramaradság. Ugy gondolkozik: az élet kifigurázott engem, én meg kifigurázom az életet. Ugy gondolom, hogy alighanem van egnéhány filozófus, aki elmehetne Mihályhoz életbölcsest tanulni.

Van azonban olyan, aki se nem nőtt karónak, se széklábnak nem maradt, mégis egymaga tengődi át az életet. Ritkaság ez is, de azért van. Az ilyen embert szintén a sorsok alakítják ki vén legénynyé. Van az úgy, hogy némely tanyában fészket vernek a

szerecséltlenségek és a halálos betegségek. Egy gyereket fején rug a ló, a másik a vasvillába esik a szénaboglyából. Egyet-kettőt elvisz a halál még karonülő korában; nem marad több, csak egy. Ez az egy aztán nem anyagyász, sem polcsos, sem kenyérpusztító, hanem szemfény és aranyvirág. Azt fűrésztik tejbe, meg vajba és étetnek kakastejjel is, ha volna. Hogyna. Ami szeretet a szülői szivekből azelőtt ötre áradt, most erre az egyre sugározza minden melegét. Ha rossz idő van, el se mereszti az iskolába, vagy pedig kocsin viszik el. Hogy pedig a tanító különös figyelemmel legyen a gyermek iránt, hát a kedvében járnak. A szokásos törökön kívül ebédre is meghívogatják s mert hogy nyíltan megajándékozni már meg sem járná, éjjel belopatnak a béressel az udvarába egy fekete bárányt. Így nő a gyermek, órázzák; lánccozzák, ékesítik, még szalmakalapot is vesznek neki, mint a városi gyerekeknek szokás. Később a csárdabeli tánchelyre csak fölügyelet mellett engedik, nehogy a bicskázásokba ártsa magát, mert még a naptul is féltik. A többi surbankó legény meg nem kedveli, mert nem közéjük való, nem birkózik, nem verekedik, nem vivja meg a lányért a kispárbaít, kell is ennek lány, hiszen maga is olyan, mint a kisasszonydama a mondamboldpvedődrádszoknyában. Anyás lesz nagyon, olyan forma emberben, mint állatban a konyhabeli kezesmalac. Ahogy a sor alá kerülne, a katonaság alul is kitudatják ügyvéddel, mint egytetent. Már az istállóba külön hátsaló is van kötve, hogy ha éppen kedve tartja, azon delectálja magát s annak hátáról nézzen szét a földben.

A régi nóta úgy mondja az ilyen uriparaszti mód példázatát: Harmindhárom kasza, pöng az egész tájék. Bolond volnék rózsám, ha utánad járnék. Melleje heverőn emek a kis lánynak, Onnan is azt nézöm, hogy neköm kaszáljak. Dehogy hever ez azonban lány mellé, hiszen már urnak hívják, mert sárga szíjját visel a eszmaszáran. Már a ruhája is csak derékig magyaros, bársonygallér van a kabátján, fehér mellényit az anyja vasálja.

Azután elhal az öreg Galambos, bár ugyan élhetett volna még, de már régen fájlalta a melét és néha olyan fázásai voltak, hogy a szivegyökere is reszkett. Most már egészen ketten maradtak s az anyja rettegve gondolt arra, hogy asszonyt hozhat a fiu a házhoz és az majd elveszi tőle a szeretetét.

— Jaj, edős szülém, — bugja neki ilyenkor a lányfiu, anyja ölébe dugva a fejét, — ameddig a maga főztjét öhetöm, nem köll neköm másik asszonyé.

Azután egyszer csak elmegy a nyugalomnak esőndes éjjelében, közanyánk ölébe az edösszülém is. Galambos ur magára marad a tanyában, bár ugyan van annyi cselédje, hogy ha körülállják, még a szél sem érheti tőlük. De azért mégis csak egymagára van és most egészen olyan, mint az Imre bácsi, pedig az csak kocsis volt.

Hány lányos tanyában dobbánának meg a szívek, ha ez a fehér ember oda beköszöntene. De nem. Már az ilyesmi sehogys sem

(Folyt. a 14. oldalon.)

Két arany hajsza.

IRTA CZÖBEL MINKA.

(12)

— Meg akar sérteni, megveti a mi vendéglátásunkat! Üssétek le! Öljétek meg!

Többen nekimentek Dobosnak, egyik buzogánnyal akarta leütni, de ő felkapta a buzogányt s mint a nádszál, törött az szét vaskeze között. Egy másik karddal jött neki, de a kard lesiklott börtökéről s ő sérthetetlen állt ott tovább is, csak pusztá kézzel harcolva, de ki közelébe jött, le is terítette a földre.

Fuldokolva, vért okádvá feküdt már három legénye előtt. Mikor a negyedik kardja eltompulva siklott le a lovagról, rémület fogta el a tábor népét, ismét kiabáltak:

— Tudjátok, hogy sérthetetlen a Sátán van abban a ködmönben, — a nap fia, ne bántsátok, mert neked eskü bajod tőle! — így hangzott ide-oda.

Aramea, ki egy percig se távoztott a harc alatt a lovag mellől, izgatottan suttogta: "Most még vannak ijedve, most menekülj, mert rettenetes a koldusok bosszúja".

De Dobos fenhargon és nyugodtan felelte neki: "Előbb az adót kell még beszélni", aztán Gábor bácsihoz fordult: "Vendéged voltam, kenyeredet ettem, nem akarlak elpusztítani, mint megérdemelnéd s mint könnyen tehetném, de az adót el nem engedhetem. Ti gazdagabbak vagytok, mint a többiek, a király emberei elől eldugjátok birtokotokat, így én szedem be rajtatok. Hanem vendéglátástok fejében engedek 100 ezüstpénzt, csak százat hozzatok ide, jövő szent Mihály-napig ennyivel érem be".

Gábor bácsi sóhajtozva ment be a barlangba. A tábor népe távolabb húzóda várta, mi fog történni, míg az öreg rövid idő múlva két zacskóval jött vissza.

— Itt a 100 darab ezüstpénz. Megszámoljam?

— Hadd eskü! — felelt a lovag. — Ugy se eszalsz meg, mert ha megcsanál, kiirtanálak. — Ezzel bőrvébe dugta a tekeréseket, megszorította nyergén a hevedert s felszállt lovára.

De Aramea, ki ide is kísérté, a kantárszárba kapaszkodott. Leborult Dobos előtt, sirt, rimázkodott: "Ne hagyj itt, vigy magaddal, szolgálód leszek, leghevebb rabszolgád. A táncóm a tied lesz, a hajana a tied lesz, tied testem-lelkem, csak vigyél magaddal".

Alig tudta a szavakat kimondani a nagy zokogástól.

Dobost meghatotta a szép leány bánatos könyörgése, szenvedélyes zokogása, de mihamar győzött józan gondolkodása s hiedegen mondta: "Hova vinnétek? A hova én megyek, ott nem volt asszonyszemély. Az erdőben pedig jobb neked azokkal maradni,

akkikkel voltál. Ha nyugtalan a ti életetek, az enyém repülő vihar. Ha ti veszélyben vagytok, én magam vagyok a veszedelem. Puha selyem párnád, szőnyeges takaród van itt is, eledelben bővelkedtek, hogy a király is megirigyelhetné".

— Vigyél magaddal! — zokogta a leány.

Dobos már türelmetlen lett: "Hagyjál! ereszd azt a kantárszárát!"

Aramea, mintha csak kezét a szó elvágtá volna, esüggedten eresztette le gyönyörű formás vékony karjait.

— De vissza jön? — szepegte.

— Vissza, vissza... — és a lovag eltűnt a hamvadó tüztől már csak gyéren világított széles erdőben. Ment a holdvilág felé a Dobosánka irányába, míg a leány kétségbeesetten kezeit tördelve nézett utána.

Egyszerre csak szerelmes, könyvtől ázott arca megváltoztatta kifejezését. Kemény és hideg lett, mint Winkler Amáliáé azon az estén, mikor Boeskon becsapta a tölgyfaajtót a lovag mögött.

S a fekete haja, vékony cigányleány úgy hasonlított e pereben a kövér szőke asszonyhoz, mintha csak édes testvére lenne. Még kigyószzerű sovány ujjait is úgy szorította ököibe, mint amaz fehér, gömbölyű kezét. Ugyanazon szavak is jöttek a szájára: "No várj csak! No várj csak! Verjen meg az Isten!" De aztán hozzátette: "Te kedves, te édes, te hatalmas, te gyönyörűség!"

Dobos is vitte magával az éjjeli benyomását. E pereben ép oly szerelmes volt a szép cigányleányba, mint a magister feleségébe, csak hogy Aramea virág volt az utján, "kit szeret az ember ha látja, aztán elfelejti!" s nem volt az egy asszony, melytől Ivánt oly óva intette, így nem is hozhatott reá főben járó veszedelmet.

XII.

Betelelés.

Házimunkában voltak a Dobosánkán, a betelelés munkájában, mi annyit jelentett, hogy a házakat ablakon, ajtón, a gerendafalban mohával dugták be, helyenként agyaggal betapasztva. Aztán medvebőröket, nehéz vastag szőnyegeket hoztak le a padlásról, az ajtók elébe akasztották, az ablakok körül pedig pokrócdarabokat szegtek.

Naponta 3-4 szálfát vonszoltak be az udvarra. A lovak húzták láncon. Csak a Táltost meg a Gunárt nem használták soha e célra, de a Szajkó és többi istálló-társa annál szorgalmasabban vontatták fel a nagy törzseket, melyeket aztán feldaraboltak és boglyába raktak. Nem volt kitől féltetni a fát, jutott mindenkinek

elég. A téli eledeiről is gondoskodni kellett: mit ér a tenger kincs, ha nincs kellő éledele.

Azért a legerősebb, legbátrabb legényeket Dobos magához vette s mentek vadászni. Szarvas és vaddisznó után jártak. Medvét kergettek, hogy mielőtt elvonul odvába, övék legyen a bőre s talpának izletes falatja.

De leginkább vaddisznó után voltak, mert ennek husát felhasználták frissen sütvé, besözva, füstölve. Lehnát egy különösen jó boros pácot is tudott csinálni, abban is soká elállt s mindig puhább és jobb lett.

Ez idén, hogy a vadszertés jól élt, szalonját is lehetett használni, különösen most ősszel, míg a nagy hideg el nem fogasztotta róla a zsirt. Szívesen is mentek a Dobosánkára emberei vaddisznóra vadászni, hiszen tudták, hogy téli jólétük vadászszákmányuk bőségétől függ.

Virradóra megfújták a kürtöt, mi vadászatot jelentett. Mind összegyűltek az udvarban, gyalog voltak mind, még Dobos is, mert nem messzire mentek a Dobosánkától.

A harmadik hegyen, egy gyeper, mohos oldalban sok vaddisznó tartózkodott. A lapos völgyben moesaras volt a patak széle, mohos a lejtője, jó volt ott a disznónak turni, ide is jártak inni. A falu se volt messze, lejárhattak a disznók seregétől a szegény emberek földjére, megdézsmálni a veteményeket.

Ugy volt elhatározva, hogy Dobos s még négy társa egymástól 200-200 lépés távolságra elállják a vad kijárását, a főbbi legények pedig alulról felfelé hajtják a disznókat.

Dobostól jobbra Iván állt, balra Gyuró. A két worochti ikertestvér, Dimitri és Vaszily még tovább balra, ezek voltak Doboson kívül a legügyesebb vadászok. Még talán a gondolatját is eltalálták a vadnak. Elébe vágta, ha kellett, utána kuszták napokig, ha úgy jött a sora. Tudtak puskával is banni, de még jobban tudták a lándzsát vagy a baltát az eliramló állat után hajtani.

Néha lóháton mentek Dobossal vaddisznóra. Nagy hosszú szőrű kutyákat eresztettek ki s mikor ezek a vadat lefogták, lándzsával szurták keresztül. Nagy ügyesség kellett ehhez, de a nemet a vadászatnak inkább mulatságból üzték. Most azonban komoly munkára mentek, mert a tél gyors lépéssel közeledett s ha később még járnak is vadászni, de nagyját a husfajta élelemnek most kellett beszerezni, azért csak a vadászat célszerűségével és nem mulatságos voltával gondoltak.

Csendesen állott az öt vadász a fenyő törzsek között a moesaras patak felett, melynek vize ki-

náalta a már sűrűn fekvő havat. Egymást nem láthatták, mert jó távol álltak egymástól, aztán nagy sűrűség, nehéz havas galyak fedték a kilátást, de mintha érezték volna egymás szive dobbanását, azt a feszült figyelmet, azt a nyugtalan merevséget melylyel a közeledő vadra vártak. Mintha megingott volna néha a levegő a merev nyugtalanság tulfeszítésétől.

A esendet közeledő hangok rezegték át. Már lenn az erdőben zugott a hajtók larmája. Fejszékkel ütötték a fákat, botokkal kopogtatták az utszéli kőveket, ordítottak, fűtyültek.

A vadászok egyike, Dimitri, merően nézett a galyak között a hóból kiálló, megingó füvekre, puskáját készen tartva, várta a vadat.

Kétségkívül jött, mert a fakó fűszálak meg-megmozdulnak, a bokrok száraz galyai recsegtek, hullott róluk a hó s madarak rebentek fel, mintegy közeledő elenségtől hajtva.

Egyszerre szétvált a bozót, fujva, agyarátt esattogtatva közeledett egy óriás vadkan.

Alighogy a vadász észrevette, megállt egy pillanatra, csak éppen mig Dimitri célzóhatott.

A puszka eldőrdült, de a sűrű bokrok kiálló galyai megzavarták a golyó menetét s úgy eltérítették, hogy a szűgybe célzott lövés helyett a vad csak hátán lett érintve. De ez elég volt ijedtségét tajtékzó dühvé változtatni.

Villámgyorsasággal nekirentott Dimitrinek s bizton felhasítja agyarával, ha az ügyesen, félre nem ugrik, de egyszersmind ugyanazon mozdulattal reá nem veti magát a vadkanra.

Erősen sörtéibe kapaszkodva, félig fekvő, félig ülve tapadt a kan hátára. A megrémült, feldühödött állat le akarja dörzsölni terhét, neki viszi a fáknak, neki a bokrok sűrűjének. Dimitri érzi, hogy el van veszve, ha ő enged, csak annál erősebben fogózik.

Száguld a különös lovas, még különösebb paripáján. A hóba belemélyednek a kétszeres súly nehézségével.

A vadkan fuj, szuszog, mind jobban kifárad. Rettentő lejtőn szálad a völgybe, de a hó némileg segít a lémenetelen. Már közeledik a hajtókhoz, megáll, nem bír tovább, vissza akar fordulni.

Előtte a meredek, nem képes oda felkapaszkodni, a nehéz súly emberrel hátán. Kétségbeesésében levágja magát a hóba, meg-hengérgökdzik s Dimitri oly szerencsétlenül kerül alá, hogy lábát egészen a hóba szorítja a nehéz szuszogó állat, de nyakát a legény még akkor se ereszi el, nagyot ordít az erdőbe: "Ide fiúk! segítség!"

(Folytatjuk.)

SZÉPSEGÁPOLÁS

SAPADT, SÁRGA ARC.

A régiók a májat a szerelem forrásának tekintették. Bár ez az éppen nem szép szerv nem eredete ilyenféle érzelmeinek, de eredete sokféle bőrbajoknak, így többek közt a sárga arcszínnek.

Egy abnormálisan működő máj, túl tesztelt munkát végzett, így pihenésre van szüksége. Hogy pihentessük, ami által egyben a sárga foltoktól megítisztítjuk az arcot, a következőket kell tennünk. A minimumra leszállítani eddességeket, zsíros húsok és kizsoltott ételek élvezését. Legalább egy ideig ezek nélkül kell élni, hogy a májat pihentessük.

Minél kevesebb cukrot a kávéba, nagyon kevés vaját a kenyérre.

Amikébr ezt a diétát tartjuk, sok vizet is kell inni, vagy egy fél galonnal naponta, ami körülbelül megfelel 8 vizes pohárnak, a következő beosztással: Kettőt reginjtart felkelés után két pohárral délután, kettővel este felé és az utolsó kettőt közvetlen lefekvés előtt. Reggelizés után az egyik pohárba befacsarjuk egy fél citromnak a levét. Minél több gyümölcs és főzések fogyasztásával pótoljuk az eddességeket.

Elősegíti a máj mozgását a testgyakorlat. Naponta kétszer legalább egy-egy fél órai sétát kell tenni.

Sárga arcszín vagy sárga foltok feltűnésekor az első dolog, amit tenni kell: Kikérni orvosunk tanácsát. Nagyon gyakran segít a következő szer használata:

Salicil sav (Salicylic acid) 60 grams
Menthol 5 grains
Alkohol 4 ounces

Fentieket bármely patikában beszerezhetü, a két első egyszeruen hozzáadják az alkoholhoz, amelyek rázás által feloldódnak.

E keverékkel reggel és este vaszondaralka vagy gyapot segítségével bekennjük a foltokat. Néhány nap múlva a bőr érdekes lesz, mire be kell szüntetni a szer használatát és naponta zipe vagy borkénősesel (Boric acid ointment) bekenni a helyet, amíg beaszrad. Ha a foltok nem multak el teljesen, az eljárást ismételjük.

Ugy a "sárga arcórnél", mint az arcórnél bármely más átváltozásánál óvakodni kell az ártalmas arckenősesüktől, amelyek ha ideig-óráig használnak is, nagy ártalmára vannak az arcórnél. Nagy része az arckenősesüktök higányt tartalmaz, a melynek állandó használata nemcsak az arcórnél, hanem a fogaknak, is árt. Csak kipróbált, ártalmatlan arckenőset használjunk az arcórnél szépitésére.

ÓVAKODJÉK

az ártalmas, higany tartalmu arckenősesüktől. Használja az ártalmatlan, legjobbnak elismert arceszpitót, amely csak egy van a

MARGIT KRÉM

Ha valódit és nem valami ártalmas utánzatot akar, hozassa egy dollárért a szappannal együtt csak e címen:

DR. GÁRDOS

gyógyszerész, D. C.

FÖGYÖGYSZERTÁRA

8902 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO.

"A szépségápolás" póstája.

"Sweet 16." Az ugyan nem áll, hogy arcpor használata nélkül nem lehet kimenni az utcára de az viszont neveltséges, hogy az ön udvarlója meg akarja tiltani önnek ezt a hiúságot kielégítő ténykedést. Mondja csak meg neki, hogy ugyanazon jónál fogva ön megtilthatná neki, hogy borotválkozás után behintőporozza az ar-

cát. Ha "ő" olyan nagyon szörszálhasogató, ne siessen kimondani az igent. Különb is ráér még. Nem jön vissza, ami elmúlt. Hogy azt mondta önnek, hogy ön a legszebb férfi korban van, nem éppen sértés. Ő már bizonyára túl van rajta. Diskré! Levélben válaszoltunk. Többeknek jövő héten válaszolunk.

KONYHA

Dara leves.

Hozzávalók: 10% ounce gyöngy-dara, 2% quart víz, 1 ounce só, 33% ounce vaj, 1/2 pint tejföl, 1 quart husle, 1 pint szárnyas husle.

A darát megmossuk kizemelőjük s a vízben a sóval s vajjal együtt lábasba tesszük és felforraljuk, erre a tűz hely szélére húzzuk s 3 óra múlva a szárnyas huslével főleresszük; a további 2 órai főzés után, ha a dara egészen megpuhult, szitán átszűrjük a levet, hozzáöntjük az 1 quart huslét, felforraljuk, a habot leszedjük. Erre az egészet a leveses táliba öntjük, hozzá habarjuk a tejfölt s a vajat, azután főladjuk.

Szalonnás gombóc.

Hozzávalók: 2 régi zsemlye, 1 tojas, 3 tojássárgája, 3 1/2 ounce szalonna, liszt, só, tejszín.

A zsemlyét vagdaljuk kockára, a 2 tojássárgáját habarjuk le a tejszínnel, öntsük a zsemlyére; most a kockára metélt szalonnát tegyük egy lábasba, habarjuk el az egész tojással s az 1 tojássárgájával, adjuk hozzá a zsemlyemorzsákát s annyi lisztet, hogy formálásra alkalmas sűrűségű pépet kapjunk, csináljunk belőle gombócokat s forró huslevesben főzzük ki.

Egres mártás.

Hozzávalók: egres, kevés irós vaj, liszt, marhahusleves, 3-4 kanál tejföl.

Mossuk meg az egrest s egy kevés forró zsírban pároljuk puhára, aztán hintsük be liszttel s ha jól megpárolódott, presszük föl marhahuslével, kevés cukorral edeses irt adjuk neki s végül habarjuk hozzá a tejfölt.

Rizs paradicsommal.

Hozzávalók: paradicsomalma, vöröshagyma, vaj, 1/2 pint rizs.

Vagdalkuk az érett paradicsomokat szeletekre, fakjuk egy kevés vöröshagymára s pároljuk meg. Ha a leves jól elfőtt, a paradicsomot szedjük ki s a rizsszel együtt tegyük forró vajba s a rizst pirítsuk meg. Ekkor szedjük ki, öntsük rá levest és főzzük puhára negyed órán át; ha készen van, kavarkuk hozzá reszelt parmezán sajtot s tálaljuk föl.

Sertésese sütte.

Hozzávalók: 1 sertésese, 3 1/2 ounce vaj, 1/2 ounce só, 1/2 ounce bors, 1/2 pint fehérbor, 1/2 ounce só, 30 grain bors, 1 ounce liszt, 1 gill víz, 1 goll. husle, egy kanál vagdalt petrezselyem.

A vesét mossuk ki jól és metéljük 1/2 inch vastag karikákra, most egy dábasban olvassuk föl a vajat, adjuk hozzá a veséket, sózzuk, borsoljuk meg, aztán percenként forgassuk benne, hogy minden oldalról megpiruljon; 6 perc után szitára öntjük, lecsurgatjuk. Most öntsük egy lábasba a bort, sózzuk, borsoljuk meg, főzzük el 1/4-re, adjuk belé a vesét, 2 percig süssük benne, hintsük meg liszttel, aztán töltsük föl a vízzel s huslével, egyszer forroljuk föl, adjuk belé kanál metélt petrezselymet s adjuk az aszatra.

Csirke nyárson sülte.

Tisztítsuk meg s mossuk meg jól a csibét, — kívül-belül — aztán kössük össze cérnával, szurjuk a nyársra s 25 percig süssük. Ha megsült, leveszük a nyársról, a cért levágjuk róla, a levét, ami lecsöpögött, ráöntjük, tálra tesszük s valami zöldsaláta félével körül koszoruzva, főladjuk.

Terka Néni Póstája

M. K. S. — Terka néni ilyen dolgokban nem ad senkinek tanácsot, mert bármelyik megoldást választja is az ember, mindenképpen ki lehet téve annak, hogy egyszer, — talán közvetlen a házasságkötés után, talán csak hosszú évek múltán — megbánja elhatározását. Azt azonban szivesen közli örömmel Terka néni, hogy mit eszeledne ő az ön helyzetében. Terka néni ahhoz menne, akit szeret. Nem törődve se a vagyonnal, se a másik véleményével, mert a vagyon egymagában nem boldogít s mert a másik véleménye ilyen esetben harmadrangú kérdés. A vagyon, helyesebben a gazdagság, Terka néni gusztausa szerint, még csak nem is kívánatos akkor, amikor egy emberpár (akik egészségesek, életre valók és szeretik egymást) "STARTOL" az életben. Sőt sokszor veszedelem — az a gazdagság ilyenkor, mert megakadályozza azt, hogy az ember megismerje és megtanulja a megélhetéért való küzdelmet. Az olyan vagyon, amit más szerez nekünk, különben se lehet olyan értékes, amiért szerelmünket, az azzal járó örömeiket, boldogságot feláldozni érdemes lenne.

Szó sincs róla, jó az, ha az ember jó módban él, de ezt a jómódot min-

denki teremte meg önmagának. Terka néni véleménye szerint az ilyen jótét jóval többet ér, mint a házasságkötéssel szerzett gazdagság.

Amint leveléből látom, itt arról se lehet szó, hogy szíve tanácsát követve, nyomorba juthat. Kérje nagyon szépen keres és ez a kereset — minden valószínűség szerint — folytonosan növekedni fog.

Ennél egyebet nem válaszolhat önnek Terka néni. Ebből azonban — azt hiszem — önmaga is megismeri a helyes utat.

SARGA SZEGFÜ. — Terka néni nem képes teljesen eligazodni a levélben, de ha mégis jól megérti önt, akkor azt tanácsolja, hogy utazzék el más vidékre, más városba és keressen ott megélhetést, kezdjen új életet. Ez az egyetlen módja annak, hogy jelenlegi környezetétől elszakítsa magát.

ÉRDEKLŐDŐ. — Utána néz Terka néni a dolognak, s ha megfelelő információkat kapott, akkor értesíteni fogja önt itt, a "Terka néni póstája"ban. Kísérje figyelemmel hétről-hétre ezt a rovatot.

TÖBB LEVÉLRE a jövő héten válaszol Terka néni.

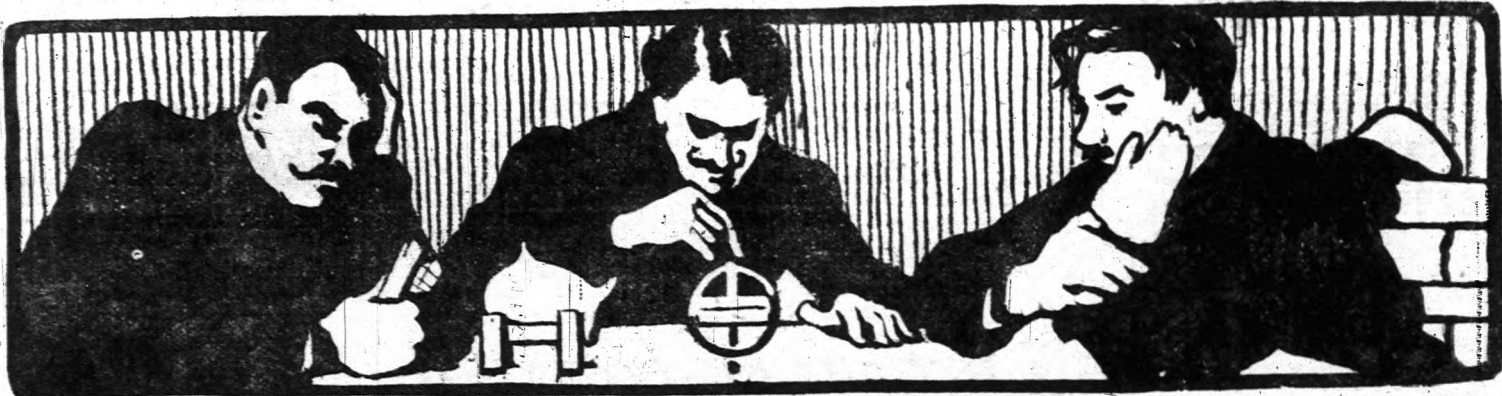
Konyha.

SZAPPANFŐZÉS.

Itt közlünk egy kipróbált, jó szappanfőzési receptet:

Kell hozzá kilenc kiló zsiradék, negyvennégy liter eső- vagy folyóvíz, három kiló marószóda és egy jó marék só. A szódát este beáztatjuk fele mennyiségű (huszonzét liter) vízbe. Reggel egy megfelelő nagyságu üstebe vagy fazékba beletesszük a zsiradékot — ajánlatos egy kis tiszta fagyut is hozzátenni, akkor szép fehér lesz a szappan. — Hozzáadjuk a többi vizet, a beáztatott szódát vízzel együtt és esendesen, egyetlen tűznél főzzük két óra hosszat, folytonosan kavargatva. — Egy percre sem szabad abbahagyni a kavargatást, mert különben a szappanos rész a tetejére száll főzés közben. Hideg vizet tartunk kéznél és időnként, ha emelkedni kezd, mindig kis hideg vizet öntünk bele, nehogy kifusson. Ez a hideg víz hozzáöntése igen fontos, mert különben nagyon könnyen fut ki az egész s akkor minden fáradságunk kárba veszett. Két órai főzés után összekerül a szappan a tetejére. Beletesszük a sót, jól megkavarjuk, a tűztől elveszszük s kissé megállapodni hagyjuk. Azután egy lyukas kanállal a szappant lemerjük egy ládába. A láda fenekét lyukakkal látjuk el, az aljára vizes ruhát terítünk s ebbe merjük bele a szappant. A szappan kiszedésével gyorsan kell eljárni, mert hamar meghül s akkor nem lehet felül szépen elsimitani. Egy éjszakán át hagyjuk a ládában, aztán kiboríthatjuk. — Vagdalkuk fél azonnal dróttal kellő nagyságu darabokra, mert ha kiszárad, nem lehet könnyen elbánni vele. Azután száradni tesszük. Minél jobban kiszárad, annál jobb.

A valódi Sihulski-féle szeplő, májfolt, pattanások és mindenféle bőrtisztatlanság elleni kenőcs egyedül kapható **ÉRDEKY KALMAN** gyógyszerésztárában, 3964 2nd Ave., Pittsburgh, Pa. Egy nagy tégelyvel a hozzávaló szappannal és postai szállítással **EGY DOLLÁR**.

Tudományos apróságok.

A VIZIREPÜLŐGÉP.

MINDEN újságolvasó tudja már, hogy hydroplan, vagy hydroaeroplan néven olyan repülő gépet ismerünk, amely nem szárazföldről indul el légi útjára, hanem a vízfelületén uszva lendül neki a levegőnek s befejezve a levegőben repülését ismét a víz felületére ereszkedik le. A vizirepülőgép okszerű következménye annak a titáni küzdelemnek, amelyet a Wright testvérek s ezek kortársai Santos Dumont, a zseniális és vakmerő brazilai milliomos, Lebaudy Róbert, a dugzagdag francia gyáros, Róbert Esnault Pelletier, a Fahrman testvérek, Bleriot Lajos, a szerencsés kezű francia aviatikus, konstruktor-mérnök, Graham White, az angolok nagyszabású gépszerkesztő zsenije vívtak meg a levegő birtokáért. Ők mindannyian s az őket követő, sőt jelenleg is dolgozó géptechnikusok a Lilienthal Ottó utmutatásai után indultak el munkáikban s ha sikernek nevezhetjük, ma már a Pegoud-féle salto mortálekát a levegőben, ennek a sikernek az érdeméből minden egyes levegőben utat tett pilóta részére jut valamelyes elismerés.

Az a gondolat, hogy a repülőgéppel vizek fölött szálljanak el, ugyan olyan idős, mint maga a repülőgép. Azok, akik a repülőgép megépítésével foglalkoztak a múltban, a jelenben és foglalkozni fognak a jövőben, tisztában voltak azzal a körülménnyel, hogy a föld felületét alkotó egyharmadrész területnyi szárazföld igen kicsi terület arra, hogy a repülőgép kizárólag e fölött szelje a levegőt, kell gondoskodni arról, hogy a repülőgép vizek fölött is azzal a biztonsággal repülhessen, amilyen biztonságot a szárazföld fölött való repülésnek szándékoznak adni. Csak azokra a balesetekre kell emlékeznünk, a melyek, sajnos, a pilóta halálával végződtek azon a réven, mert tengerföldi repülés alkalmával, a gépnek vízre kellett ereszkednie

s a gép pilótával együtt elmerült a végtelen víztömegben. Ismeretes Latham esete, aki Bleriot-val azon versengett, hogy melyikük tud átrepülni a francia tengerpartról az angol tengerpartra. Tudjuk, hogy az első kísérletet Latham tette meg, aki azonban csak annak köszönhette életét a tengerbe való zuhanása után, hogy számos gőzhajó kísérte útján s néhány perc alatt ott voltak mellette a mentőcsónakok. A második kísérlet, mint tudjuk, sikerrel járt, mert

Bleriot Lajos átrepülte a csatornát. A harmadik kísérletet ismét Latham tette s ezuttal is úgy halászták ki gépestül a tenger vízből. Az aviatikának már ebben a stádiumában is tisztán látható volt, hogy a repülőgépek a vizen való repüléséhez kell, hogy olyan szerkezettel bírjanak, hogy lezállva, ne kényszerüljenek pontot tenni a repüléshez, hanem újra felemelkedhessenek, újra repülhessenek. Épen úgy, mint a madarak, amelyeknek repülni tu-

dása teljesen független attól, hogy víz fölött, vagy csak száraz földön repülnek-e. Már most nézzük, hogy ymiként oldják meg ezt a kérdést az aviatika jelenlegi állapotában

A repülőgépek mai formájukban nem is tényleges repülőgépek, hanem inkább sárkánylebegőgépek. Maga a gép nem repül, ahogyan mi a madár repülését észszó alatt, hogy repülést elképzeljük, hanem épen úgy, mint a gyermekjáték-sárkány, neki fészül a levegőnek s a levegő ellentámasza a fölemelkedett felületekkel bíró testet lebegtetni. A motor, amely a sebességet, általában a mozgást előidézi, helyettesíti azt a zsinógot, amellyel a gyermek a maga játékát addig és oly sebességgel vonszolja, míg csak a szél bele tud kapaszkodni a papíros felületbe. Ahhoz tehát, hogy a mai repülőgép a motor segítségével a fölemelkedésre kellő sebességet kápjón, kell, hogy a földön futtasson, kell, hogy futószerkezete legyen, kerékei legyenek. Épp így van ez a vizen futó repülőgépeknél, ahol a kerékek vizen uszó edények helyettesítik s amint a motor és a légesavar a kerékes futószerkezetet hozza mozgásba, míg a kellő erősségű szél, illetve levegőellentámasz a gép felületbe kapaszkodhatik, a vizirepülőgépben is ezek az eszközök idézik elő a gép tovasiklását a vizen azokon a talpakon, amelyek biztosítják a vizirepülőgép el nem merülését a vizen. Nem egy ízben írunk már a repülőgépekről s be is mutattunk már néhány repülőgépet, olvasóink már ezekből az írásokból is ismerik a földön induló repülőgépek futószerkezetét. A repülőgép törzse alatt villaalakú tartó oszlopok összefutásában egy vízszintes tengelyen két gummiabroncos kerék van, amely láncáttétel segítségével a motorral. A géptörzs végén vagy csuszó szántalp, vagy ugyanacsak kerék van elhelyezve

Angol iskola

Mint itt is látható, a kettős oo az angol nyelvben mindig mint ú hangzik, habár ezen szabály alól is van kivétel; így p. o. door (dór) ajtó; kapu; floor (flór) padló; emelet; blood (blad) vér; flood (flad) árvíz.

Az angol u-nak háromféle kiejtése van és pedig:

1. mint a magyar iu vagy ju; p. o. mute (mjút) néma; mulé (mjúl) öszvér; refute (refjút) megcáfolni; duty (djuti) kötelesség; vámdíj;

2. mint a magyar u; p. o. bull (bul) bika; full (tele); push (pus) taszítani;

3. mint a magyar a; p. o. tub (tab) veder; hut (hat) kunyhó; nut (nat) dió; drum (dram) dob.

Egyik-másik szóban azonban az u egészen úgy hangzik, mint a magyar i; p. o. business (biznisz) üzlet; vagy mint a magyar ö; p. o. burial (börriél) temetés; minute (minjót) perc. És végül néhány szóban egészen néma marad: p. o. aunt (ent) nagynéne; build (bild) építeni.

A kettőshangzók kiejtését csak a gyakorlat adja meg. A szabályok mindegyikéhez, melyeket felsorolhatnánk, fel kellene sorol-

nunk a kivételeket.

Igy p. o. az ai úgy hangzik, mint a magyar é vagy a magyar e; p. o. claim (klém) követelés; brain (brén) agyvelő; air (er) levegő; pair (per) pár.

E szóban: aisle úgy hangzik, mint aj; aisle (áj) egy épület szárnya; a templomban az oltárhoz vezető fűt.

Az ay úgy hangzik, mint a magyar éj; p. o. pay (péj) fizetni; hay (héj) széna; delay (deléj) halasztani, késedelmezni.

Az aw mindig úgy hangzik, mint a magyar a.

Az au szintén úgy hangzik, mint a magyar a; p. o. cause (kaz) ok; fault (falt) hiba; de e szóban: aunt (ent) nagynéne, mint e.

Az angol ee mindig úgy hangzik, mint a magyar í.

Az ea némelykor úgy hangzik, mint a magyar í, máskor mint a magyar e, vagy a magyar é; és végül mint a magyar ö és a magyar á; p. o. read (rid) olvas; beast (biszt) vadállat; bread (bred) kenyér; breast (breszt) kebel; break (brék) törni; earth (ört) föld; learn (lörn) tanulni; heart (hárt) szív; hearken (hárkén) meghallgatni.

Falu és város.

(Folytatás a 9-ik oldalról.)

— Nem éreztelek, hanem előálltalak.

Akkor a legény egy könnyed mozdulattal, mint mikor az ember ivás után a bajuszát törli meg, kiszabadította a karját. De Kajla Péter hátratartorodott.

— Meg mertél ütni? — kérdezte s az arca sápadt volt, mint fal. — Hát akkor borzasztó lesz itt.

Az a nadrágja hátsó zsebéből szuszogva előhúzott egy nagy vörös, babos keszkenőt, melybe valami be volt göngyölyve. Lassan, tempósan kezdte bontogatni.

A legény elhülve nézte a nem

várt fordulatot. Kíváncsian előre hajolva, némi szorongással várta a fejleményeket. A hold is, a furcsa jelenet egyetlen tanuja, elközmolyult ábrázattal, érdeklődve nézett le az ég tetejéről. Mi kerül ki a keszkenőből?

Egy pisztoly. Egy irgalmatlan nagy mordály, amelyet a török háborúk idején használhattak, vagy még régebben.

Kajla Péter visszagyömöszölte a keszkenőt a zsebébe, a pisztolyt meg ráfogta a reniteskedőre.

— Gyűssz vagy nem gyűssz?

A legény megdöbbenve kapta hátra a fejét, de büszkesége nem engedte, hogy csak oldalt is álljon. Összeráncolt homlokkal, de

bénult energiával nézett farkas-

— Tegye el azt a szerszámot, Péter bácsi — mondta komoran.

— Gyűssz vagy nem gyűssz?

— Nem megyek.

— Olyan csikorgás volt hallható, mint mikor utzsdás zárt nyit ki az ember. Utána hatalmas pukkanás rázta meg a levegőt. A legény megtántorodott s hanyat esett. A golyó szíven találta. Halott volt...

Halott volt. És még vérző, még meleg hullája szimboluma volt az emberi boldogság pillanatosságának, törekénységének. És szimbolum volt a hold is, a finom égi bölesész, amint sietve takarta el arcát egy felhőkendővel és elő-

kelő önzéssel az elkömorult égbolt más tája felé igyekezett. El onnan, el, hol valami rossz, valami rut történik... De szimbolum volt az egyenruhás öreg gyilkos is, amint rendületlen nyugalommal göngyölgette keszkenőjébe fegyverét. Ráncos, nagybajszos képén bárgyu komolysága ült a lelketlen kötelességteljesítésnek, mely értelmetlenül fosztja meg az ifjúságot az ákácvirágtól, izzadt tenyérrel fojt meg ábrándot, eszményt, illuziót és patkós eszimasárokkal rugdossa szét azt az áttetsző, legfinomabb valamit, amit magyarázni se lehet, csak neve van: a Babi, a Salavee Babi. szemet a fegyverrel.

REJTVÉNYEK.

1. Betűrejtvény.

Beküldte: Horváth János, Chicago, Ill.

atat $\frac{1}{2}$

2. Pótlórejtvény.

Beküldte: Horovitz Mariska, New York, N. Y.

-anár	-aka
-iom	-lma
-ém	-yak
-tas	-ége
-akó	-llo
-árom	-áb
-gat	-r
-ap	-enke

3. Trefás versrejtvény.

Beküldte: Katona Pál, St. Louis, Mo.

Rozsbimbó kinyillott az udvaron,
Ma van nekem a születésnapom.

Ifjuságom delét hajh! ma lépem által,
Nehezen válok el, fájó bucsuzással.
Ha kiszedem minden évnek közepét,
Akkor ülöm születésem: ünnepét.

Hány éves az, aki ezt a rejtvényt írta és melyik napra esik a születésnapja?

A megfejtések június hó 29-ig küldendők be a Szabadság heti mellékletének szerkesztőségébe.

Aki legalább egy rejtvényt helyesen fejt meg, részt vesz a rejtvény-pályázatban.

Ha olvasóink saját maguk készítenek ilyen rejtvényeket, szívesen látjuk, ha jök.

A megfejtéseket kérjük lehetőleg levelezőlapon és mindig a Szabadság Melléklet Rejtvény-pályázatához címezve küldeni. Kérjük olvasóinkat, hogy ezzel kapcsolatban mást ne irjanak.

Június hó 8-án megjelent számunkban közölt rejtvények megfejtései: 1. Pék. 2. Visszhang. 3. Sorozás.

Helyesen fejtették meg: Petro Margit, Galeton, Pa. Vadász Ferenc, Kulpmont, Pa. Simko Jánosné, Bridgeport, Conn. Szabó Elvira, New York, N. Y. Béres István, Kearsarge, Mich. Petro Margit, Galeton, Pa. Danos Sándorné, Labelle, Pa. Kelemen Ella, Lorain, O. Barja Ildésné, Buffalo, N. Y. Kiss István, Cleveland, O. Korubszky János, Chicago, Ill. Nagy István, Akron, O. Benda János, Youngstown, O. Boros Istvánné, Akron, O. Brenka Máttyás, Holden, W. Va. Brok Mariska, Cleveland, O. Szenes András, Cleveland, O. Borovics János, Pittsburgh, Pa. Papp Tamás, Akron, O. Valko Gergey, Youngstown, O. Meller István, New York,

N. Y. Szabó Honka, Chicago, Ill. Zemák Vince, Philadelphia, Pa. Kertész Jánosné, Akron, O. Bukta István, Barberton, O. Bokor János, Lorain, O. Szmilék József, Cleveland, O. Bakody István, Chicago, Ill. Krausz Etelka, Cleveland, O. Horovitz Jenő, New York, N. Y. Zilinszky Tamásné, Chicago, Ill.

A pályázaton kitűzött díjakat sorshuzás után Szabó Elvira new yorki, Korubszky János chicagói és Brenka Máttyás holdeni előfizetőink nyerték meg. A díjakat postára adtuk.

Szerkesztői üzenetek.

Molnár János. — Pár nap múlva választ kap a napilapban. Kísérje figyelmével a lapot.

Kelemen Ella. — Nagy sajnálatunkra nem vált be. Mi csak egészen értelmes dolgokat használhatunk föl. Ez nem olyan.

Alex Matyi. — Jelentkeztek a városi postahivatalban, mindenesetre megkapja.

Nehoda Piroška, Mária. — A vers nem sokára belekerül a Vasárnapba. Türelem.

Anthony Mayer. — Nagy sajnálatunkra nem sikerült közelebbi adatokat beszerezni.

Katona Pál. — Besoroztuk.

J. R. Nordhampton. — Adjon fel hirdetést a Szabadságban. Az apróhirdetések között megjelenhet az ilyenféle hirdetés.

Több levélre jövő számban válaszolunk.

Különfélék.

A KIRÁLYNÉK RUHAJA.

Régen elmúltak, azok az idők, a mikor az a hit volt elterjedve, hogy a királynék egész napot hermelines bársonyruhában, ékköves koronával a fejükön büszkélkednek aranytrónusukon. Manapság már tudja mindenki, hogy a divatos öltözködésnek éppen olyan rajongói a királynék, mint a gazdag polgárosszonyok s talán csak abban különböznek ezektől, hogy több pénzt áldozhatnak toalettjükre.

Valamennyi európai uralkodó felesége között Viktória spanyol királyné öltözködik a legfényűzőbben. Ruhaszámái évenként a százezer dollárt jóval meghaladja s egy-egy ruhát legföljebb háromszor ölt magára. Halandó ember még nem látta Viktória királynét egy másuttán két napon ugyanabban a ruhában. A királyné a madridi szabónok nagy fájdmára, minden ruháját Párisban készítetteti s gyakori inkognitó tartózkodását a szajnaparti városban arra magyarázzák, hogy ott olyankor a legelőkelőbb szabónokkal tanácskozik. Természetes, hogy az öltözködésben

a spanyol grandoa feleségei híven követik a felső asszony példáját és a Manzanares partján nem egy herceg és márkai főpöste, haját elkecserecsésében a legfelsőbb példa nyomán fakadó s egyre növekedő fényűzés miatt.

A spanyol királynéval ellentétben a német császárné, aki egyébként az uralkodó divatnak főlesküdő ellensége, évenként mindössze harmincezer dollárt költ a ruházódásra. Ruháját legnagyobb részét egy teljesen ismeretlen szabónóval készítetteti, a ki azelőtt a császárnénál főhőrneműt varrt, de betegsége miatt a szolgálatból kilépett s csekély nyugdíjára volt utalva. A mikor ismét meggyógyult, kihallgatást kért a császárnétól, akit arra kért, hogy kísérletképpen készíttessen vele egy öltözék ruhát. A kísérlet olyan jól sikerült, hogy azóta a császárné hűséges megrendelője s nemcsak a maga részére, hanem leánya, Luíza, most már kumberlandi hercegné részére is vele csináltatta a toaletteket. A berlini

arisztokrácia hölgyei közül is sokan követik a császárné példáját, s ennek révén az egykori fehérvarrónó igen szép vagyonra tett szert.

Mary, angol királyné sem, híve a tulzolt fényűzésnek ruházódás dolgában. Ruhaszámátja évenként alig haladja túl a huszezer dollárt. Olykor ugyan azt az öltözéket tíz-tizenkétszer is használja. Reggeli pongyoláért átlag háromszázhatvan dollárt fizet, esti ruháiért ötszázötven dollárt, nyolcszázötven dollárt, utcai ruháiért pedig mindössze százötven-kétszáz dollárt. A királyné komornájának szigorúan meg van hagyva, hogy mindaddig tilos egy ruhát kisselejteznie, míg a királyné engedélyt nem ad a kisselejtezésre.

Mi történik a fejedelmi nők kisselejtezett ruháival? Ez mint királynéktól levetett ruha, kerül eladásra. Párisban két szabóüzlet van, a mely kizárólag ezeknek eladásával foglalkozik. A spanyol királyné évenként átlag huszezer dollárt kap a kisselejtezett ruhákért s ezt

az összeget új ruha beszerzésére fordítja. A volt orosz cárné körülbelül szintén ekkora összeget kapott kisselejtezett toalettjeit. Az angol királyné és a német császárné nem értékesíti ilyen módon az elhasznált ruhát. A német császárné elajándékozza a szegényeknek, vagy olyan arra érdemes nőknek, akik az udvarnál alárendelt alkafazásban vannak; az angol királyné pedig jótékony egyesületeknek vagy érdemes szegényeknek adományozza.

Az elszámolás a szabónokkal egyszer egy évben történik s a szabónó meglehetősen hosszadalmas eljárás után juthat követeléséhez. A számlát ugyanis a királyné komornájának küldik el, aki alapos átvizsgálás után a királyné titkári hivatalához juttatja. A titkári hivatal a királyné elé terjeszti aláírást végett. Aláírás után visszakérül a titkári hivatalhoz, onnan pedig az udvari pénztárhoz, a mely a fizetést teljesíti. Mary angol királyné minden egyes számlát személyesen is megvizsgál s csak akkor írja alá, ha mindent rendben talál.

Külsőreszi agglegények.

(Folyt. a 10-ik oldalról.)

esik a keze ügyébe. A népes hártában úgy egyedül van, mint a golya, amelynek valamely istentelen megsértezte a szárnyát s nem tudott a többivel utrakelni. Már nem paraszt, de még nem ur, bár tokos cigarettát szív úgy egy-mint másnap. A városba jár be mulatni, a dörbözőhelyeken az a neve támad, hogy a parasztbáró. Ott néha olyan bölönd ötlete támad, hogy magához emel innen egy lányt és kiviszi a tanyába asszonynak. Azután a borködökön keresztül is megrémül a gondolattól, fogat sebesen, kihajtat a tanyára, ott lóra ül, a megszűt temetőbe vágat és sirva terül el az anyja sírján. Nem tudja, miért van a világon, nem tudja, miért él, keserűség mulatásban fullad. Érzí, hogy el kellene menni Vas Balázsékhoz, szót kellene érteni Vas Veronnal a homlokára bodorodó szép hajáért, de már

nincsen hozzá ereje, nem tud le szállni sem a nyeregből, sem az uri mödből, a temetőből jövet beszívja a esáda, mert hiszen rá is van festve a falára, hogy itt a világ közepe, ha nem hiszed, gyere be. Be is megy hát az udvarra s ott azzal mulatozik, hogy a boros asztalt ugratja a lóval, ott-hon pedig ezen idők alatt lopják úgy, ahogy érdemli.

No, ezután előbb a tanyának az egyik sarka, azután a másik sarka... Azután mind a négy sarka. — Hizlalja az államot stemplivel — mondják a szomszédok és örvendeznek azon, hogy már megint fölszabadul egy darab föld, amit meg lehet ragasztani. Hát bizony fogy a föld, fogyogat, mert csodálatos az, hogy ha egyszer csuszni kezd, milyen hamar el tud csuszni. Az. Még a lu hátáról is lecsuszik a városi

nyereg s azután egyszer csak bucsuzót nyert a ló is, mert viszik. Galambos ur, a kistanyába szorult, amit valamikor ingyen vetett oda valamelyik bérsének, ha megfellegetted, mondván: eddig eszmában jártál, ezöntul mezitláb jársz, lögyön hát legalább egy kis föleled. Ugy. Most maga szorult e helyre avval a butyrával, ami megmaradt. Néhány hold föld a kistanya körül, ez az egész, de annak is az ur angyalai viselik gondját, mert Galambos ur kezét feltörné a kapanyél. De meg beteges is, járkál benne a fájdalom. Fekszik naphosszat a fapadon. Szeretne elpusztulni az anyja sírján, de nem bir elmenni odáig. Néha hol ez, hol az, régi eselédai közül, visz neki fött ételt. Most is, hogy egy gyerek vinné neki a boldogasszony poharában a tyuklevest, megkérdezi tőle bágyadtan:

— Hogy hívnak, fiam?

— Engem hívnak — szavallja a gyerek, úgy, ahogy az iskolában tanulta — Tóásó Antinak. És az édes szülem küldi ezt a levest. Kanalat is küldött.

— Hát kiesoda a te édes szüled? — mondja egy a pádról a fáradt ember.

— Az én édes szülem — feleli a fiu — Vas Veron, az öreg Vas Balázsnek a lánya.

Galambos ur a gyerekre néz, hát ez csakugyan a Veron formája, még a barna haja is úgy gondorodik.

Most ez a fiu az ő fia lehetne, az öregtanya is még meg lehetne és Veron parancsolna benne a gyönyörű szavával. Azonban hát ez elhűlt, végképp elmúlt s Galambos ur könnye beleesik a csészébe a tyuklevés zsirpillingói közé.

A kék madár.

(Folytatás.)

(4)

A kék madár nem volt odahaza. Ilonka egyedül üldögélt szegény ágyán, mely azonban aranyos jószággal volt leboritva s melyet tulzsufoltak drágasággal, minden széppel, a titkon egymást szerető fiatalok.

Gertrud, így hitták az anyakirálynőt, azonnal intézkedett, hogy az Ilonka szép holmiját vigyék el az ő szekrényeibe. Ilonkát pedig zárják el valamelyik pince-börtönbe, ahol sirhatott keservesen naphosszat, anélkül, hogy valami vigasztalása lett volna.

Mikor estefelé nagy szárnyesatogással jött megint a kék madár, kihajolt az ablakon s egy kést dobott ki feléje.

Szegény madár még fölismerete gyilkosát, aztán visszaszállt meg a cipruságra, de a kés nagy sebet

ütött rajta s némsokára kimerülve hullott a földre. Életlenül hullott a száraz avarban...

Jött sebesen, ostrompattogtatva a királyfi barátja, az arany szekéren, a szürke fogattal.

Kereste az urát, a derek királyfit, aki nem mutatta magát sehöl. Keresi, keresi, körüljárja az egész vidéket és megnézte minden oromot, minden fatetőt. Sehöl sem erre.

Egyszer aztán odajön a királyleány ablaka alá, ahol a ciprus tövében megpillantja a haldokló madarat.

Hirtelen föltette a kocsijára és nyargalt vele haza.

Talán még meglehet menteni belőle valamit.

A király azonban ismét tudakozódni kezdett a leánya után, pláne, amikor látta, milyen gazdálkodás fogja ezeknek az ördögös perszonának a kormánya alatt az udvarában.

Az ő parancsára ismét torony-szobába helyezték el a leányt.

Alig tekintett ismét a szabad erdő, mező felé a tündérszép Ilonka, akinek ez a sok börtönzés sem tudott annyit ártani mint a mennyit a királyné, meg a boszorkánya Zuzsanna szerették volna.

És amint az ablakához állt, hogy a távozó, jövő-menő felhők között keresse az eltűnt mátkáját, untalan lekap a levegő égből az elveszettnek hitt kék madár, esőrében aranykalással, tova száll örömteljes bugással a mátkája vállára.

Mégis, mégis küldött az Isten vigasztalót.

Néhány napra ezek után nagy sirás, jajgatás közt tudtul adták neki, hogy meghalt a király, az ő édes apja.

De alig hogy fölkészült, hogy lemenjen a trónterembe, ahol kiterítve volt az őszbeasarodott uralkodó összes jelvényeivel, koronájával, királyi páleájával, alig hogy leborult rá és sirván siratta eltávozását, a szomszédteremből nagy zaj hatolt át az egész kastélyon.

A reudék, az urak összejöttek, hogy megválasszák az új királyt, aki az ország szekerét megint igazgassa.

(Folytatjuk.)

A varázs lilium.

Voltegerszer egy asszony és annak egy igen szép leánya. De az asszonynak ellensége volt egy igen esunya boszorkány.

Hát egyszer csak beállt a boszorkány és azt mondja, hogy az asszony legyen egy légy és a leány egy ló. És többé soha nem fognak leány és asszonya válni, még egy király nem jön és megveszi a lót és haza nem viszi és a királyfi agyon fogja ütni a legyet. De még akkor sem, míg egy fehér liliumot fog elmenni keresni és háromszor fogja vele megütni a lovat, akkor változnak majd megint át. És fogta a lovat mag a legyet és bevitte az erdőbe és ott egy fához kötötte. Azt írte, hogy majd éhen halnak.

De még aznap arra ment egy

szegény ember és látván a lovat, haza vitte. Persze a légy a lónak a hátán volt, de nem látta az ember. Eppen másnap kovácsár volt és azt hitte magában: Elviszem a lovat a vásárra és eladom. — Mert egy igen szép ló volt. — És talán esinállok rajta pénz, mert én szegény vagyok és nem tudom etetni.

Másnap elvitte a lovat, a légy a hátán volt, a vásárra. Hát mikor ott áll, jön két lovas ember és megnézi a lovat és akkor kérdezték, hogy eladó-e?

— Eladó! — mondta a szegény ember.

A két ember haza vitte a lovat és most majd megmondom, hogy kik voltak, a király és fia.

Hát ott volt a szegény leány

mint ló és az anyja, mint légy soká, míg egyszer a királyfi bement az istállóba megnézni a lovat, mert ezt legjobban szerette. Látta a legyet és agyonütötte és esodának esodára, előtte állt egy szép asszony, aki megveszokolta őt és azt mondta:

— Haha Istennek, engemet megmentettél, de mi lesz a szegény leányommal, azt nem tudom.

A királyfi behívta az apjához és mondta neki, hoy mondjon el mindent.

Elmondott mindent az asszony és a királyfi azt mondta, hogy keresi a fehér liliumot, ha mindjárt tél van is. Hát elment és kereste, kereste 8 napig, de nem találta, de a kilencedik napon

talált egy kis embert, aki megmondta neki, hogy hol találja. Hát elment és ott volt a fehér lilium, a hóba. Leszakította és vissza ment haza. Mikor haza ért, nagy volt az öröm a palotába, hogy most a királyfi feleségül fogja venni a legszebb leányt a világon.

De a királyfi bement az istállóba és háromszor megütötte a lovat a liliummal és egy szép leány állt előtte. Mindjárt mind a ketten megszerették egymást és nem sokára reá egy fényes lakodalom volt abban az országban.

És a királyfi boldogan vezette oltár elé a szép Rozmaringot, mert az volt a leány neve.

És még most is élnek, ha meg nem haltak.

New-Foundland zátonyain.

(Folytatás a 2-ik oldalról.)

Akkor történt valami, amit sose felejték el. Mert abban a pillanatban, mikor őt megláttam, már nem voltam részeg; egészen mögöttem volt, az utca közepén, — akár hiszitek, akár nem, egy hölgy volt.

Itt az öreg bolond felegyenesedett fekvőhelyén s ránk bámult. — Egy finom dáma volt! — bizonyította. S nem tudta folytatni. Nem telt többre angol tudományából s megakadt.

— Egy igazi hölgy ment utánad az utcán Amsterdamban? — ingerkedett vele a "doktor" fekvőhelyéről.

— Igen, egy hölgy! — felelte elragadtatva s teleképpel kacagott. Annyira felizult, hogy kétszer is megesküdött a dologra s mi valamennyien nevetünk rajta. Próbálkozik, hogy tovább mondja, de csak ül tehetetlenül; semmiképpen sem tudja folytatni. Töri a fejét, izzad, verejtékezik, csak hogy ráakadjon egy szóra, ami világossá tenné az egészet; de csak hallgat egérmódra. Annyira a szívén fekszik, hogy kibeszélhesse magát s hirtelen csak, mikor egész valóját betölti a nőre való visszaemlékezés s mégse tudja kiönteni a szívét, kétségbeesésében édes anyanyelvén tör ki,

egész zuhatagban áradnak belőle azok a csodálatos szavak, melyeket egyikünk sem tud megérteni, csak éppen honfitársai, aki egy másik rekesztben fekszik és hortyog.

Ez volt az egyetlen történet, ami van Tatzeltől telt és amelyik mindig így végződött. Olyan sokszor hallottuk; mindig azzal az egy amsterdami estével kezdődött. Hítelre méltó történet volt s egyikünk sem kételkedett benne.

Azután lehevertünk és az elmondott történetekre gondoltunk, a tenger pedig odakünt zajongott, a lámpák hintáztak rézgyűrű tartóikban s fejünk felett az őrfacipő kopogtak. És jött az éjszaka...

De néha felébredtem éjfél tájában; elfuladva ezeknek az embereknek gözölgő izzadságától, amely vad látomásokban hömpölygött s egész a tetőig áradt. A lámpa megvilágította a szürke gyapotingos lomha testeket. Az oroszok hosszú pofaszakállukkal olyanok voltak, mint két borjufóka, vastag, meztelen lábuk pedig mint egy-egy szörkeztyü.

Minden rekeszből szuszogás hallatszott s félbenmaradt szavak; a két néger fogat vicorgatva feküdt, hangosan beszél-

gettek, egy nevet mondtak ki s felfújták fekete pofájukat.

Ugyanaz a ketyogó nevetéssel kimondott név hallatszott a fiatalabbik hollandi rekeszből is, közben hortyogás és rövid, hangos nyöszörgés — a név a hajós feleségének a neve volt. Mind vele foglalkoztak, még akkor is róla beszéltek ezek a tuny nyadt állatok, mikor aludtak. Mindegyik a maga módján. Csak feküdtek ott hortyogó álomban, csukott szemmel, a legszemérmelenebb szavakat motyogták s mosolyogtak. Csak van Tatzel aludt nyugodtan, egészségesen, békésen, mint egy beszélni nem tudó állat.

Az erős kabinszag, a dohányfüst, az izzadó emberek göze s a halrakomány büze nehéz, gomolygó párává sűrűsödött s mindjárt a szememre ült, mihelyt kinyitottam. És azután újra elaludtam és egy rettenetes nagy virág nehezedett rám, mint valami lidérc; rámölelközött, beszivott nedves levelei közé és fojtogatott nyugodtan és biztosan, lágyan, csendesén. És azután semmis se tudtam a világról...

Egyszerre aztán jött az őrfacipő-költött.

A végrendelet.

Valamelyik öreg Königs-
warter, vagy Schossberger báróról
mesélték a bűzén ezt a törté-
netet. Aki elmondta: nem em-
lékezett biztosan, hogy a két
báró közül melyikkel történt,
aminthogy arra se mert volna
esküteni, hogy egyáltalában
megtörtént.

Az öreg báró elkészítette a
végrendeletét, elhelyezte a köz-
jegyzőnél és azután bizalmas
beszélgetésre magához kéréte
a fiát.

— Fiam, — mondotta neki,
— tegnap megcsináltam a vég-
rendeletemet és abban téged
neveztelek meg általános örök-
ösömül. Vedd ezt tudomásul.
És még egyet vegyél tudomásul.
A fülembé jutott, hogy ki
akarsz keresztelkedni. Ha ezt
megteszed: azonnal új végren-
deletet csinállok és téged a kö-
teles részre szorítlak...

Az ifju báró erre bevallotta
apjának, hogy csakugyan az a
terve hogy elhagyja ősi hitét.
És elkezdte hosszasan magya-
rázni az édesapjának, hogy mi-
ért. Bármennyi érvet csoporto-
sított is, az öreg bárót csak
nem bírta meggyőzni. Az apa
hajthatatlannak látszott. Végre
a fiu kétségbeesetten kivágta:

— De apám, hiszen Jézus
Krisztus is kikeresztelkedett!
Mire az öreg báró diadalma-
san és fenyegetően kiáltotta:
— De csináltak is e miatt új
testamentumot!...

A szegény járásbíró.

A tőzsdecarnokban körül-
járt egy délelőtt a kalapjával
a derék Krausz Simon. Gyűj-
tött jótékony célra. A börzén
ez oly gyakori szokás, hogy a
legtöbb nem is kérdezi, mire
kell, csak beledobja a kalapba
a maga forintját.

De Krausz Simon mindenki-
hez ezzel ment oda:

— Adakozzék egy járásbíró
beteg gyermekének.

Mikor már vagy a tizediknél
jár, megszólítják:

— Mondja csak... kinek
gyűjt?

— Mondtam, hogy egy járás-
bíró gyermekének.

— Hogyan? Hát egy járás-
bíró rászorul arra, hogy kalap-
ban kóduljanak neki!

— Hja — szól a gyűjtő — ez
nem törvényszéki járásbíró. Ez
igazi járásbíró!

— !!!
— Igen. Egy levélhordó. Lát-
ná csak szegényt, hogy hogyan
birja a járást!

Egy böles mondás.

Bleichröderről, a nagy német
bankáról, Rothschildék kon-
kurrenséről, Molnár Ferenc
hozta Berlinből ezt a kis anek-
dotát.

Bemegy egyszer egy ember
Bleichröderhez és néhány száz
márka alamizsnát kér.

— Hm, — mondja a bankár
— milyen címen kéri ön ezt tő-
lem?

A kunyoráló szerényen szól:
— Kérem, nekem volt egy üz-
letem, amit nagy kinnal virá-
goztattam fel annyira, hogy né-
mi csekély jövedelméskét ho-
zott. Aztán, mikor elkezdett jö-
vedelmezni, félreraktam egy

A „szerencsés megtaláló”.

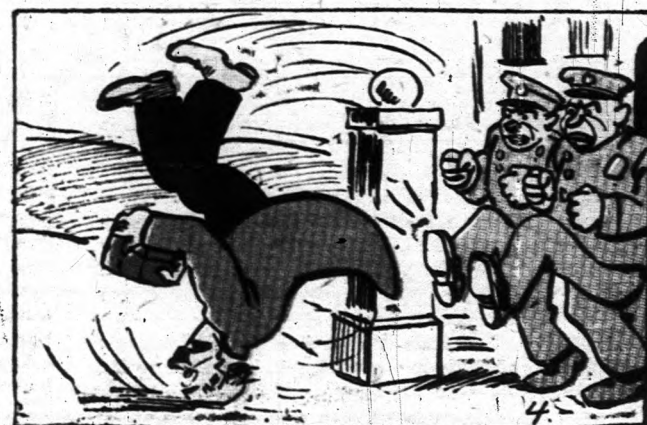
— Tyű az argyélusát! Ez az autó elvesz-
tett egy csomagot.

— Minden becsületes megtaláló a rendő-
séghez fordul, ha valamit talál. Biztosan
engem is megjutalmaznak érte...

???

— Bomba? Mars ki, gazember!

kis pénzt, vagy ötvenezer már-
kát. Aztán volt egy pénztáro-
som. Aztán ellopta az ötvenezer
márkát. Aztán megszökött vele.
Aztán tönkrementem.

Zokogni kezdett. Bleichröder
atyai jóssággal nézett rá:

— Barátom, — mondta neki
— szegény barátom, nem adok

én magának egy vasat se. Nem
én!

A kunyoráló letörli a könyvét
és megkérdi:

— Miért?

— Mert, ha az embernek öt-
venezer márkája van, ne várja
meg, míg a pénztárosa meg-
szökik vele, hanem — maga

Mi a különbség?

Az amerikai milliárdosokról
beszélgettek a börziánerek a
tőrszasztalnál.

— Érdekes — mondta a tár-
saság egyik tagja, kezében uj-
sággal, — ezek az amerikai
milliomosok mind meg tudná-
nak élni, ha el is szegényedné-
nek. Harriman kitűnő mérnök
lett volna a vasutkirálysága
nélkül is. Épp most olvastam,
hogy Carnegiből könyvtáros,
Vanderbiltből kocsis, Astorból
soffőr, Rockefellerből pap, Pi-
erpont Morganból régiségkeres-
kedő lenne, saját vallomása sze-
rint, ha elszegényedne... Hát
nem érdekes ez!

— Hogyne, — felelte a tár-
saság egy másik tagja, — csak
hogy ehhez Amerikában kell é-
lni. De mi lenne a milliomosok-
ból például itt nálunk, Magyar-
országon?

— Ugy! Hát mondja meg
nekem, mi lenne például gróf
Festetics Taszilóbból, vagy gróf
Csekonics Gyulából, ha a bör-
zén pléte lenne és elszegényed-
nék?

— Mi? Nagyon egyszerű. —
Hát — szegény ember...

A ravasz csecsemők.

Akár igaz, hogy megtörtént,
akár nem: elég jól jellemzi ez
a rövid történetet a parvenüt.

Egy nagyon gazdag bankár-
ról beszélnek. A felesége a kis
babát várta. A bankár pedig
a dolgozó szobájában ült és vár-
ta. Fiával ajándékozta-e meg az
ég. vagy leánnyal?

Egyszerre csak megjelenik
egy fej az ajtóban. A bankár
izgatottan ugrik fel:

— Nos? Fiu?

— Nem, — mondja a hölgy.

— Hanem fiuk.

— Hogyan? Kettő?

— Ugy. van. Gyönyörű ik-
rek.

A bankár uszik a boldogság-
ban. Kidülleszti a mellét és
büszkén szól:

— Persze, ahol érzik a pénzt,
oda tolonganak...

Az agglégény-börziánér.

Egy gabonabizományoshoz, a
ki ismert világsi és megrögzött
agglégény, beállit egy ház-
ságközvetítő:

— Kitűnő párti. Óriási párti,
— ajánlja.

— Nem házasodom.

— Elsőrendű párti. Nagy ho-
zomány.

— Mondom: nem házasodom.
Minek? Jó nekem így is.

— Ugyan, ne beszéljen! —
zsörtölődik a házasságközveti-
tő. — Maga már nem is olyan
fiatal ember. A vendéglőben
rossz a koszt, télen hazamegy:
nincs befűtve a szoba, egyedül
van, nincs kivel beszélni. Mégis
kitűnő dolog ez az otthon...

— Hagyjon nekem békét! És
ha az asszony nem tud főzni?
És ha ő télen is a hideg szobát
szereti? És ha én beszélni aka-
rok, hát hagy ő engem szóhoz
jutni?

Álmélkodva néz rá a ház-
ságközvetítő:

— Furcsa ember maga! —
kiáltja végül. — Hát muszáj
mágának mindig otthon ülni!!